

TESVİYE

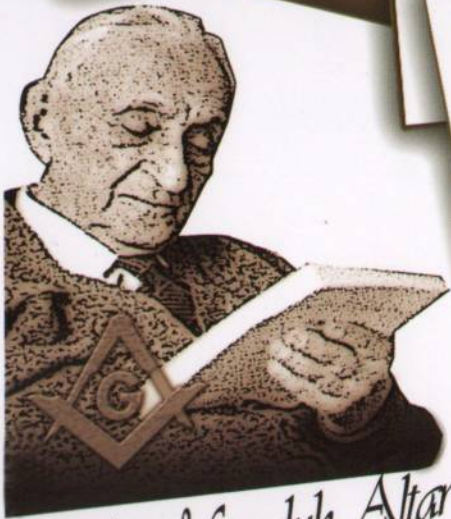
HÜR VE KABUL EDİLMİŞ MASONLAR BÜYÜK LOCASININ RESMİ YAYIN ORGANIDIR.

YIL: 16 SAYI: 75 EYLÜL 2008

Cumhuriyet Aydınlanması

Ahmet Adnan Saygun

Cevad Memduh Altar

Köy Enstitüleri

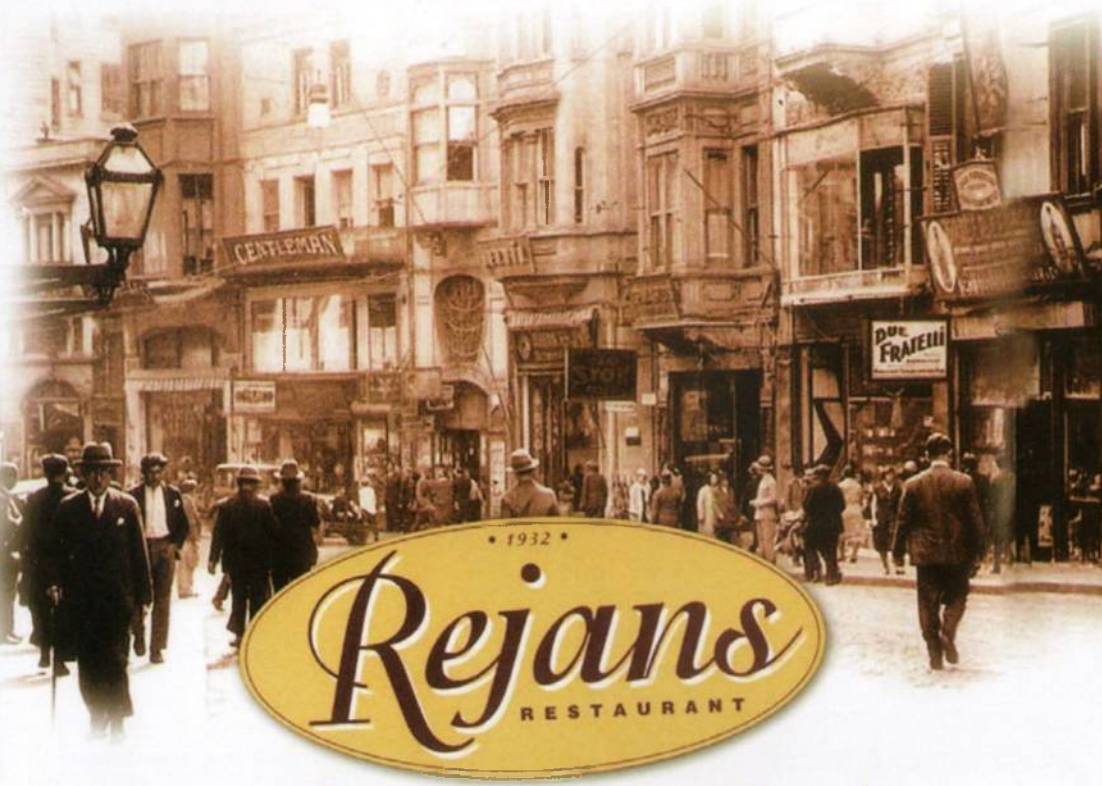
“Düşlerin Parıltısı”

Çetinkol Kuyumculuk San. ve Tic. Ltd. Şti.
Vezirhanı Cad. No: 66 Kat:1 Çemberlitaş - Eminönü / İSTANBUL
Tel: +90 212 527 77 97 • +90 212 527 77 99 • Fax: +90 212 527 77 98
Web: www.siriusdiamond.com • Mail: sirius@siriusdiamond.com

Sirius
Diamond

BİR BEYOĞLU KLASİĞİ

Kuruluşunun 75.Yılında Kardeş ve Hemşireleri Ağırlıyor

Tarihinin her evresinde Masonları ağırlamaktan onur duyan Rejans Restaurant kuruluşunun 75. yılını Hemşire ve Kardeşlerle birlikte kutluyor. Demeğin İktisadi İşletme'si ile ortak bir proje geliştirilerek, Loca Yemekleri için farklı seçenekler oluşturuldu. 75. Yıl dolayısıyla hazırlanan özel münülerle, Rejans ağırlama alanındaki deneyimlerini ve sahip olduğu gastronomik değerleri Kardeş ve Hemşirelerle paylaşmaktan, onları ağırlamaktan onur duyacaktır.

Rus Mutfağına hoşgeldiniz!

Borç Çorbası... Piroşki,
Kievski, Böz Stroganof,
Elmalı Ördek...
Spesiyal mezeler, salatalar...
Mereng, Kestane Tatlısı...
ve ille de **Sarı Votka**...

İstiklal Caddesi, Olivya Geçidi, No: 7A Galatasaray - İstanbul

Tel: (0212) 243 38 82 - 244 16 10

www.rejansrestaurant.com.tr • info@rejansrestaurant.com

6-7

Çeşme Locamız 7. yılını kutladı.
Masonlar Troya'yı izlediler.

8

Belçika Büyük Locası'nın Konvanı.
İspanya'da Franço döneminde
Masonlara uygulanan zulüm

12-13

Küba'da Hürmasonluk tarihi.
Masonik doktora kursları.

14

Masonluk mercek altına alındı.

32

Shrinerler'in kısa tarihi.

35

Mavi mine çiçeği.

36

Washington anıtında Osmanlı Tuğrası.

42

İsviçre Masonluğu

45

Önceki Büyük Üstat Can Arpaç ve
özürlük tanımı.
Theodore Roosevelt ve Bahçıvan.

51

Futbol ve masonlar.

52-54

Hindistan'da ne oldu?
Albert G. Mackey

55

Ressam Hayri Çizel Kardeş

56-57

Spekülatif Masonluğun Oluşumu-A. Akin
Bunları biliyor musunuz?

60-62-63

Filatelî, Brîç, Karikatür

64

Synopsis

Doğu Karadeniz Maratonu

Yayın: 11 sayı DENİZLİ - FANGÖR - SİĞIR - İZMİR

Faaher Değir Kardeşleri'nin 3-6 Temmuz tarihleri arasında Akçaabat'tan Batum'a kadar Karadeniz gezileri.

Doğu Karadeniz Maratonu, 11 sayı DENİZLİ - FANGÖR - SİĞIR - İZMİR. Faaher Değir Kardeşleri'nin 3-6 Temmuz tarihleri arasında Akçaabat'tan Batum'a kadar Karadeniz gezileri.

28

Söz Locası Kardeş ve Hemşireleri 3-6 Temmuz tarihleri arasında Akçaabat'tan Batum'a kadar olan sahil şeridini gezdiler. Geziyi Aliyar Dengiz kaleme aldı.

34

1965 Olayları'na ışık tutacak bir mektup...
Dönemin Büyük Sekreteri Nafiz Ekemen Fransa'daki Büyük Dostluk Kefilimiz, Bölge Büyük Üstadı ve ünlü masonik yazar Jean Baylot'a neler yazdı?

Farklı bir coğrafyada, tanıdık bir ruh

Kanadalı Kardeşlerle

Erhan Merdanoğulları başta olmak üzere...

Dünyanın tam diğer ucunda, dünya üzerindeki en büyük şehirlerden biri olan, sadece bir merhale ile hayatına giriyor, içinde ağırlık taşıyan, kurgulmuş bir yerleşim, onu Kardeşim diye anan o da sana şöyle hitap ediyor: Bu yavaş yavaş bir çok iyi geldi Kardeşim. Önemli, vakti de yurt dışına geçirdim, okudum, yazdım, yazdım. Amerika ve Kanada'ya baktım, yazdım, yazdım. Çok kolay. Bir sanat bulur, sanatı buldun, Kardeşimle buldun, sanatın sanatı buldun.

Kanadalı masonlar Kardeşimle buldun, sanatın sanatı buldun.

Yunanistan Büyük Locası arşivlerinden, Balkan Savaşı'nda esir düşen Mason Türk Subaylar

1918'de Türk askerleri... 1918'de Türk askerleri... 1918'de Türk askerleri...

1918'de Türk askerleri... 1918'de Türk askerleri... 1918'de Türk askerleri...

1748'de 1. Mahmud'un Masonluğu kapatma nedenini açıklayan 3 mektup

1748'de 1. Mahmud'un Masonluğu kapatma nedenini açıklayan 3 mektup... 1748'de 1. Mahmud'un Masonluğu kapatma nedenini açıklayan 3 mektup...

1748'de 1. Mahmud'un Masonluğu kapatma nedenini açıklayan 3 mektup... 1748'de 1. Mahmud'un Masonluğu kapatma nedenini açıklayan 3 mektup...

1748'de 1. Mahmud'un Masonluğu kapatma nedenini açıklayan 3 mektup... 1748'de 1. Mahmud'un Masonluğu kapatma nedenini açıklayan 3 mektup...

38

Skenderbeis Locası'nın 75. yıldönümü kutlamaları vesilesiyle yayınladığı geçmiş tersimatların özetlerini içeren kitaptan, Türkiye ile ilgili iki tersimat.

46

Sevgiyolu Locası'ndan Erhan Merdanoğulları Kardeşimiz Kanada'da Masonluğun izini sürdü. Farklı bir coğrafyada tanıdık bir ruh'la birarada olmanın mutluluğunu yaşadı.

Çeşme Locamız 7 yaşında

Çeşme Locası, 7. kuruluş yıldönümünü kutlamasını, diğer yıllarda olduğu gibi bu yıl da heyecan ve birliktelik içinde gerçekleştirdi.

Toplantıdan sonra Kardeş Sofrası'nda buluşuldu ve 7. yıl pastasının mumları tüm Kardeşler tarafından ortaklaşa söndürdü.

Çeşme Mabeti'nin bahçesindeki "Kurucular Anıtı" na, Loca'nın en yaşlı üyesi Ahmet Taytanlı ile birlikte en genç üyesi Orhan Belge kuruluş yıldönümü anısına plaket yaptırdı.

7. kuruluş yıldönümü için gerçekleştirilen ritüelikle çalışmadan sonra, Ömer Akyüz "bir Loca kurmanın sorumluluk ve zorluklarıyla, kurucu olmanın getirdiği yükümlülükler" hakkında bir konuşma yaptı.

Bu vesileyle konuşan Yüksel Kazmirci "Masonluğun Ezoterizmi" hakkında özetle şunları söyledi:

"Masonluğa adımını atan bir kısım aday da, tekris sürecinin başladığı o muhteşem tören ve onu takip eden aylar boyunca, kendisini bir duvara çarpmış gibi hisseder. Bu ezoterik öğretinin duvarıdır. Burada bilgi ömür boyu alıştığı yöntemlerle yani salt duyuyla, mantıkla, bilimle yakalanamıyor. Kendinden bir şeyler katması gerekiyor. Hiçbir şey alıştığı gibi değil. Artık bu kardeşin önünde iki yol vardır. Ya masonik hayatımda rastladığım bir çok değerli kardeşim gibi, sırf ezoterik öğretiyi benimseyemediği için aramızdan kopup kaybolacak, yahut ta bu duvarı aşıp arkasındaki, bilmeyenlerin yaşamayanların asla anlayamayacakları daha derin, daha özgür bir ezoterik dünyada ömrü boyu hayatın hakiki sırlarını arayacaktır."

Kuruluş yıldönümünün ritüelikle toplantısından sonrası, Çeşme Mabetimizin bahçesinde bulunan, açılışı 3. Kuruluş Yıldönümü'nde yapılan "Kurucular Anıtı" na, Çeşme Locası'nın en yaşlı üyesi (81 yaşında) Ahmet Taytanlı ile birlikte en genç üyesi Orhan Belge 7. Kuruluş yıldönümü plaketini yaptırdılar. Böylece ülkü mabetinin yapımında bir kez daha "Güzellik" süsledi, "Kuvvet" tamamladı. "Akıl ve Hikmet" yol gösterdi.

Ritüelikle çalışma ve yıldönümü plaketinin yapıştırılmasını Kardeş Sofrası izledi.

7. yıl pastasının mumlarını tüm Kardeşler'in birlikte söndürmeleri ve pastayı birlikte kesmeleri görülmeye değerdi.

Dans diliyle bir Anadolu efsanesi: Troya'yı izledik

22 Mayıs 2008 tarihinde İstanbul Vadisi'nden 2000 Kardeş ve yakınları Mustafa Erdoğan'ın başarıyla sahneye koyduğu Truva efsanesinin "Troya" gösterisinde buluştu.

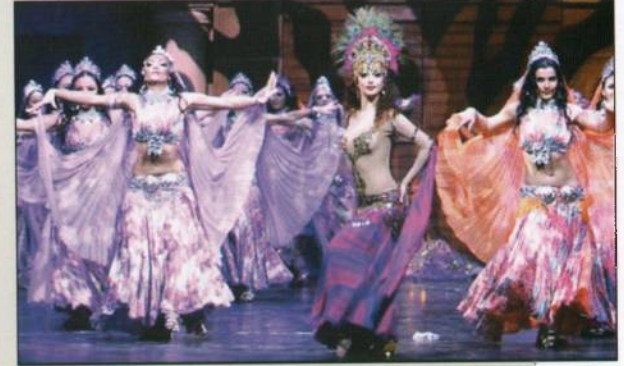
Bir Mustafa Erdoğan klasığı haline gelen uzun çalışmanın başarısından, danslarının güzelliğinden sanat eleştirmenleri kuşkusuz uzun uzun söz edeceklerdir.

Mason olarak bize, Truva harbinin sahneye konuş şekli önemli mesajlar verdi:

Bu mesajlardan biri, Kafkas'lardan Trakya'ya, Akdeniz kıyılarından Karadeniz'e uzanan toprakların değişik halklarının farklılıklarını dansları ile sergilemeleri idi.

İkinci mesaj, Batı'dan gelen ve Yunanca konuşan Akhâlî istilacıya karşı Anadolu mozağının kenetlenip, tek yumruk olmasıydı.

Üçüncü önemli mesaj ise, tarihin kaydettiği bu ilk Doğu - Batı savaşının sonucunda, gösterinin sonuna doğru karşı tarafları sembolize eden Aşil ile Hektor'un ruhları sevgi ve anlayış içinde el sıkıştılar, dostluk, kardeşlik kazandı. "Troya" iki sene müddetle takvimi, angajmanları kapalı olarak Avrupa kentlerini dolaşacak. Mustafa Erdoğan ve arkadaşlarının başarılarının sürmesini dileriz.

Mustafa Erdoğan'ın sahneye koyduğu Troya, Kardeşlerimizin büyük ilgisini çekti.

Belçika Muntazam Büyük Locasının Konvanı

12 Nisan 2008'de gerçekleşen Konvan'a 29 delegasyon katıldı. Konvan'da Büyük Locamızı Celil Layiktez temsil etti.

Yüzde 60 Walloon, yüzde 40 Felemenk

Belçika Muntazam Büyük Locasının özelliği Walloon (Fransız) ve Felemenk milliyetlerine sahip Büyük Üstatların sırayla, üçer yıl görev almaları. Her milliyetten biri olmak üzere, iki Büyük Üstat Kaymakamı seçiliyor, Büyük Üstadın yokluğunda kıdemli kaymakam yönetimin başına geçiyor.

Bir önceki dönem başarılı bir yönetim sergileyen Büyük Üstat Alexandre Cleven'in yerine Eli Peeters (Felemenk) seçildi.

Belçika nüfusunun % 60'ı Walloon, % 40'ı Felemenk olmasına rağmen, büyük görevlilerin kontenjanı % 50 - % 50'dir.

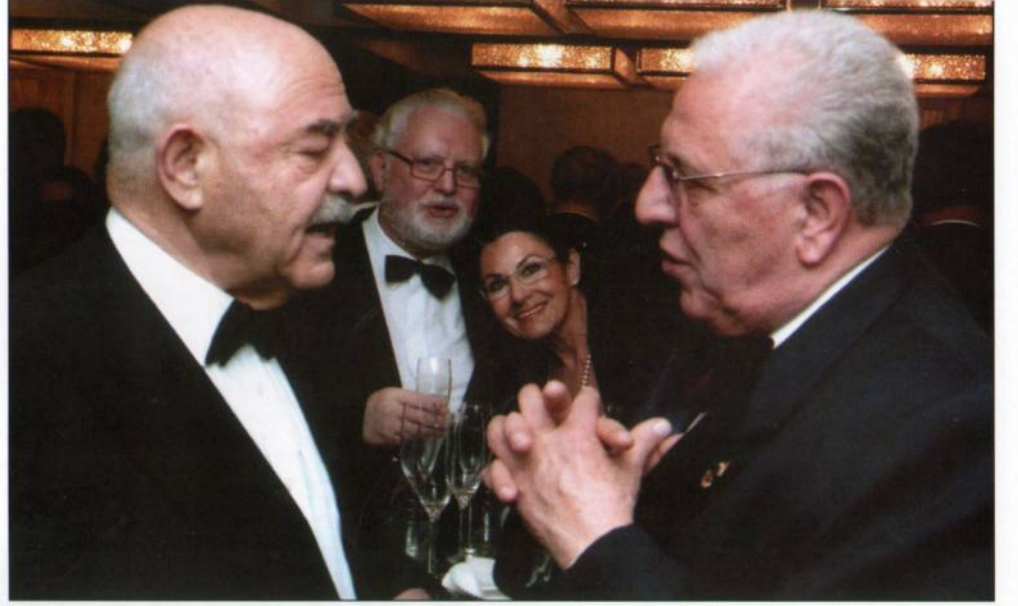
Loca tezyinatında Hollanda ve İsviçre'de olduğu gibi, B ve J sütunlarının yerleri bize göre terstir. Her iki Nazır Batı'da oturur. Sekreter kürsüsü Üstadı Muhteremin sağında, Hatip kürsüsü de solundadır. Otelin balo salonunda yapılan Konvanda, Kürsü ve sütunların üzerinde gerçek mumlar yanıyordu.

Büyük Loca ritüelinde replikler görevlinin dil grubuna göre değişiyor. Üstadı Muhterem repliklerini muhatabının dilinde veriyor.

Yeni icraat olarak, haysiyet divanlarının işini kolaylaştırmak üzere, ilk defa Fransız, Felemenk ve İngiliz dillerinde görev yapacak birer savcı seçildi. Her üç dilde çalışan haysiyet divanlarına şikâyet edilen Kardeşlerle önce bu savcılar meşgul olacak ve Haysiyet Divanı'na göndermeden meseleyi sulh yolunda hal etmeye çalışacaklar.

Yeni seçilen savcılar ve Haysiyet Divanı üyeleri kendi çalışma dillerinde, üç ayrı grup olarak, yemin ettiler.

Konvan günü öğle yemeği otele çok yakın olan Büyük Loca binasında yendi (sokakta,

Celil Layiktez ve Nadir Şanlı Kardeşler

aynen Viyana'da olduğu gibi, binayı tarif edecek hiçbir masonik sembol, isim yok).

Konvan'da, silindir şapkalı 3 Alman ziyaretçi ve milliyetini tespit edemediğim altta siyah kısa pantolonu, üstü smokin kıyafetli bir Kardeş vardı. İskoçyalı bir delege yeşil siyah ekose pantolonlu smokin giyiyordu

Akşam, otelin balo salonunda, gece kıyafetli, müzikli bir yemek yendi, yemeği dans müziği takip etti.

Belçika'da Türk Kardeşler

1979 yılında kurulan Muntazam Belçika Büyük Locasının kurucu Üstadı Muhteremlerinden (4 No.lu Chevalier Ramsay Locası üyesi) Nadir Şanlı'nın anlattıklarına göre, Locası İngilizce California Ritinde, diğer İngilizce çalışan King Leopold Locası ise New York Ritinde çalışıyormuş. Locasında 7 Türk varmış ve

Tesviye'yi tesadüfen bulabilmekten şikâyet ediyorlarmış. Bir zamanlar bir Türk Locası kurmak istemişler, yeterli sayıda Kardeş olmadığından proje o zaman gerçekleşmemiş. Şimdi Türklerin sayısı bir hayli artmış. Büyük Loca yöneticileri, bir Türk Locasının kurulmasına sıcak bakıyorlarmış, ancak, kurucu kardeşlerin halen çalışmakta oldukları Localardan istifa ederek localarını zayıf düşürmemelerini istiyorlarmış. Dünyanın çoğu yerinde olduğu gibi, Belçika'da da bir Kardeş birden fazla Locanın üyesi ve görevlisi olabiliyor. Katılmış üyelik diye bir şey yok. Her Kardeş, üyesi olduğu her locanın aidatını öderken, büyük loca aidatını bir defa ödüyor. Bu şartlar altında yakın zamanda Belçika'da da bir Türk Locası'nın kurulabileceğini ümit edebiliriz.

Nadir Şanlı Türkiye Büyük Locası'nın 192 No.lu İzmir Hermes Locası'na da üye.

İspanya: Franco döneminde Masonlara uygulanan zulüm¹

Akşam yemeğinde, İspanya Delegesi, Önceki Büyük Üstat Yardımcısı Diego de Lora ve eşi ile birlikte oturduk. Kendisi, Sahir Erman üstadımızı yakından tanımış. Onu ne denli takdir ettiğini defalarca tekrarladı.

Diego de Lora Kardeşin asker babası Franco tarafından Mason olduğu için öldürtülmüş. Meğer Franco, Seuta'da (Kuzey Afrika'da İspanya'ya ait bölge) bulunan askeri locaya üye olmak istemiş. Franco, yarbay rütbesindeyken, Fas'ta cereyan eden savaşta Kuzey Afrika'lı direnişçileri yıkmak üzere birliklerini köyleri yakıp yıkmaya sevk etmiş. Sivil halka karşı uygulanan bu şiddet politikası başarılı olunca da generalliğe terfi ettirilmiş. Aralarında de Lora'nın babasının

da bulunduğu askeri loca üyesi İspanyol subay Kardeşler, Franco'nun uyguladığı insanlık dışı yöntemler nedeniyle onu Masonluğa layık görmeyerek adaylığını reddetmişler. Franco iktidara geçince İspanyol masonlarına karşı kıyım politikasını Seuta'daki askeri loca mensuplarıyla başlatmış ve Lora'nın babasını Falanjistler'e kurşuna dizdirmiş.

Bugün, Seuta'da Franco tarafından

Franco'nun iktidar savaşı döneminde ve sonrasında yayınlanan anti-masonik kitapların kapakları. Masones e Pacifistas'ın yazarı Juan Tusquets rahipti ve ölüme gönderilmek üzere 82.000 Mason'un listesini çıkarmıştı.

öldürtülen Mason subayların anısına dikilmiş bir anıt var. De Lora Kardeşimizden, dergimizde yayınlamak üzere, bu olaylar hakkında detaylı bilgi ve fotoğraflar istedim. Kendisi halen Fransa'da yaşıyor, Arşivinin İspanya'da bulunduğunu, ilerlemiş yaşı nedeniyle fazla seyahat edemediğini, ilk fırsatta dokümanların kopyalarını tarafıma yollayacağını vaat etti.

1- Tesviye No 62 Hürmasonluk ve İspanya İç Savaşı

Hizmet hiç bu kadar şeffaf olmamıştı

İnternette 7 gün/24 saat izlenebilen ilk bakımevi

- Tam zamanlı hekim, geriatri hemşiresi, fizyoterapist, psikolog, hemşire, sağlık memuru ve bakım görevlilerinden oluşan uzman kadro
- Alzheimer, demans, Parkinson, felçli ve suni solunum gereken hastalar için **ÖZEL BAKIM ÜNİTESİ**

Doğa Atalar Huzur ve Bakımevi 0216 517 12 12

Doğa Kızıltoprak Bakımevi ve Rehabilitasyon Merkezi 0216 450 24 24

Fahriye Özbabacan (96) Doğa Atalar

www.dogahuzurevi.com
kiziltoprak@dogahuzurevi.com

Türkiye Büyük Locası'nın Bosna Hersek Büyük Locası'na

RAPOR

M. Remzi Sanver
Büyük Sekreter

Dostluk
ziyareti

Türkiye Büyük Locası, Büyük Üstat Salih Evcilerli ve Büyük Sekreter Remzi Sanver'den oluşan bir heyetle, 16-18 Temmuz 2008 tarihleri arasında Bosna-Hersek Büyük Locasına özel bir ziyarette bulundu. Bosna-Hersek Büyük Locasının Büyük Locamız nezdindeki dostluk kefilisi Renan Rızvanoğlu sağlık sorunlarından kaynaklanan bir mazeretle, bu ziyarete iştirak edemedi. Aynı tarihler arasında Türkiye Yüksek Şurası da Bosna-Hersek Yüksek Şurasını ziyaret etti.

Üç gün süren toplantılar ve görüşmeler dizisinde Bosna-Hersek Büyük Locası Büyük Üstadı Edvin Dervisevic Kardeşin başkanlığındaki bir heyet tarafından karşılanıp ağırlandılar. Ziyaretimiz, Bosna Hersek Büyük Locasının mensubu birçok Kardeşle görüş alışverişinde bulunma ve böylece Bosna-Hersek Büyük Locasını yakından tanıma imkânını sağladı. Bu görüşmelerde, aralarında Büyük Üstat Kaymakamı Nudzeim Dukic'in de bulunduğu 15 civarında Kardeşle sohbet imkânına sahip olduk.

Tespitler

Esasen, 2005 senesinde kurulan Bosna Hersek Büyük Locası, hepsi Saraybosna'da çalışan üç Loca'da toplanmış 90 civarında Kardeşten müteşekkil. Bu Kardeşlerin 20 kadarı ülke dışında yaşıyor. Dolayısıyla temaslarımız, Büyük Locanın yapısına dair ciddi bir bilgi edinmemizi sağladı. Büyük Locayı teşkil eden üç Loca (Lux Bosniae, Ivo Andric ve Veritas) Avusturya ve Slovenya Büyük Locaları tarafından kurulmuş. Mütevazı mali yapılarına rağmen, Saraybosna'da kendi binalarında çalışıyorlar. Schröder Ritüelini kullanıyorlar. Ayrıca hem Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti hemde Royal Arch nizamı mevcut.

Görüşülen Konular

Görüşmelere, Türkiye Büyük Locası adına bir temel mesajı vererek başladık. Bu mesaj, bir Büyük Locanın kendisi üzerinde herhangi bir masonik kudreti kabul etmesinin mümkün olmadığı; dolayısıyla Büyük Localar arasındaki ilişkinin eşitler arasındaki

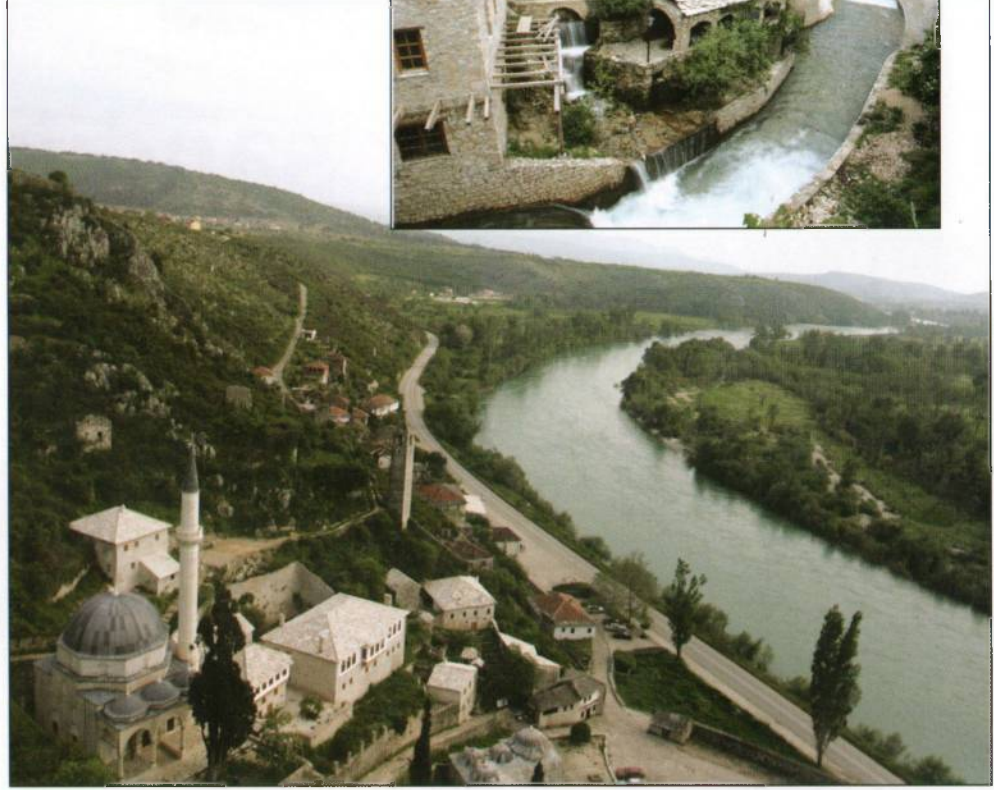
(Soldan sağa) Edvin Dervisevic, Slobodan Markovic, Gabrijela Gaber, Mehmet Güven Akçar, Ergun Toğrol ve Salih Evcilerli

bir ilişki olduğu; binaenaleyh, bir Büyük Locanın bir diğerinden daha eski ya da daha çok nüfusa sahip olmasının, bu Büyük Locaların arasındaki ilişkide herhangi bir üstünlük sağlamadığına dairdi. Mesajımız memnuniyetle karşılandı. Bununla birlikte, Bosna Hersek Büyük Locasının, kendisinden çok daha eski olan Türkiye Büyük Locasının tecrübelerinden istifade etmek istediği bize söylendi. Kardeşlerin tecrübelerini birbirleriyle paylaşmalarının doğal ve güzel olduğunu beyanla, görüşmemize, dünyada bazı Büyük Localar arasında mevcut olan bölgesel birliktelikler oluşturma ve bu

birliktelikleri daimi sekreteryalı toplantılarla destekleme temayülünden duyduğumuz rahatsızlığı dile getirmekle başladık. Bunun orta vadede Büyük Locaların bağımsızlığı ilkesine zarar verebileceğini ve hatta Büyük Locaları birtakım politik mecralara çekebileceğini, bunun da geleneksel Masonluğun değerleriyle çeliştiğini ifade ettik. Daha sonra, Masonluğun muhtelif ülkelerdeki durumu hakkında görüş alışverişinde bulunduk. Biz Rusya'daki Masonluğa bakışımızı Bosnalı Kardeşlerimizle paylaştık, onlar da

Karadağ'daki Masonluk hakkında görüşlerini söylediler. Ayrıca, Kıbrıs'ta Masonluğun durumu hakkında da Kardeşlerimizi bilgilendirdik. Bu vesileyle, 1001 numaralı Lefkoşa Locasının kuruluşuna dair sevincimizi de paylaştık. Nihayet, Masonluk nurunun Kosova'ya taşınmasına dair iki Büyük Locanın üstlenebilecekleri sorumlulukları da gördük.

Gündemimize gelen bir diğer konu da Bosna Hersek'teki Mason sayısının artmasına dair tutulması gereken istikamet oldu. Dikkati çeken temel hususlardan bir tanesi, 1992-1995 seneleri arasında yaşanmış olan harbin acı hatıralarının hafızalardan halâ silinmediği. Buna bağlı olarak, Bosna-Hersek Büyük Locası, Boşnak, Hırvat ve Sırp Kardeşlerin sayılarını, ülkedeki nüfuslarıyla mütenasip olarak belirlemeye dikkat ediyor. Bu oran, sadece Büyük Loca nezdinde değil, Localar nezdinde de korunuyor. Bu konu görüşülürken, seçicilikten taviz vermeden ülkedeki Mason sayısının artırılması gerektiği yönündeki kanaatimizi belirttik. Ülkedeki insan profilinden edindiğimiz intiba, bunun pekâlâ mümkün olduğu yönündeydi. Ayrıca, kimse Mason mabedinden içeri etnik kimliğiyle girmedikten, harbin acı hatıralarının Masonluğu etkilememesi yönündeki kanaatimizi de paylaştık. Bosna-Hersek'te birbirine yakın gelişmişlikte beş merkez bulunduğu ve Saraybosna'nın bunlardan sadece bir tanesi olduğu tespitinden yola çıkarak, Saraybosna dışında da Localar

Bosna doğal ve tarihi güzellikler açısından alabildiğine zengin bir coğrafya.

kurulması yönündeki görüşümüzü dile getirdik. Büyük Locanın ülke sathında yayılmasının gerektireceği örgütlenme modeline dair tecrübelerimizi paylaşabileceğimizi ifade ettik ve Bosna Hersek Büyük Locasının buna dair muhtemel sorularını ve cevaplarımızı birbirimize yazılı olarak iletmekte mutabık kaldık. Nihayet, Bosna Hersek Büyük

Locasının kurmayı düşündüğü İngilizce çalışan Locanın, Türkiye Büyük Locasında kullanılan İngilizce ritüelden yararlanabileceğini belirttik. Program gereği ziyaretimiz esnasında Bosna Hersek Dışişleri Bakanlığında Büyükelçi düzeyinde görevli bir Kardeşimizi de makamında ziyaret ettik. Kardeşimiz, bilhassa eğitime yönelik projelerde, Bosna Hersek'in Türkiye'den beklediği desteklerden bahsetti. Biz de, Masonluğun bir sivil toplum örgütü olmamasına rağmen, Kardeşlerimizin bireysel düzeyde bu tarz işbirliklerine yapabilecekleri katkılardan bahsettik.

Sonuç

Bosnalı Kardeşlerimiz ilk defa gerçekleşen bu ziyaretten büyük mutluluk duydular. Bu hislerinin bir ifadesi olarak, Büyük Üstad Edvin Dervisevic, Büyük Üstadımıza, Bosna Hersek Büyük Locası Şeref Büyük Üstatlığı payesini verdi. Biz de kendilerini Türkiye'ye davet ettik ve Localarının Localarımızla müşterek Masonik mesailerde bulunmaları yönündeki arzumuzu dile getirdik, memnuniyetle kabul ettiler. Sulh ve sükun içerisinde Türkiye'ye döndük.

(Soldan sağa) Remzi Sanver, Mehmet Güven Akçar, Edvin Dervisevic, Salih Evcilerli, Ergun Toğrol ve Namık Terzimekic

Beyaz Eldiven Kermesi

Gelinlikler sandıktan çıktı

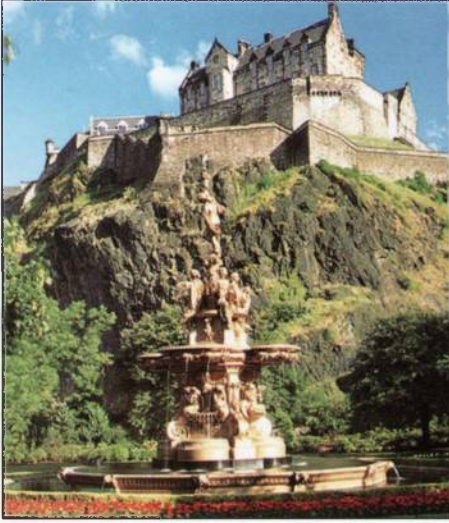
Beyaz Eldiven Derneği, HKMBL tarafından burs verilen öğrenciler yararına Nisan ayında İstanbul Mercure Otel'de bir kermes düzenledi.

Kermese, Beyaz Eldiven Derneği'nin kurucu başkanı Neş'e Layiktez, ikinci dönem başkanı Nesrin Tanağar ve Nisan ayında görevi devralan Selmin Alkaner Salem Hemşireler birlikte katıldılar. Beyaz Eldiven İzmir Bölge Başkanı Aynur

Akgönenc ve Büyük Üstat Salih Evcilerli'nin eşi Mualla Evcilerli de kermesin katılımcılarından. Kermeste, burslu öğrenciler, Mason eşlerinin sandıklarından çıkardıkları gelinlikleri, müzik eşliğinde sergilediler.

Enternasyonal Konferans 29 Mayıs - 31 Mayıs 2009

Konferansın genel amacı Hürmasonluk tarihi üzerine yapılmış olan çok kapsamlı akademik araştırmaları resimlemek ve bu bilim dalındaki son gelişmeleri tanıtmak olmuştur. Böylece akademik tarih dalında açılan bu yeni araştırma yolu desteklenecektir.

Genel arzu üzerine bu konferans iki yılda bir tekrarlanacaktır. Amaç tebliğ sunacak akademisyenlere projelerini önce tanıtmak için, sonra da projeleri kabul edildiğinde kendilerine yeterli araştırma ve hazırlık zamanı bırakmaktır. İkinci ICHF Konferansı 29 – 31 Mayıs 2009'da yapılacaktır.

Tebliğler Hürmasonluk tarihinin herhangi bir veçhesini kapsayabilecektir. Amaç Hürmasonluğun tarihsel anlamının tetkikinde rasyonel akademik araştırmalara yol göstermektir. Hürmasonluğun güncel sorunları konu dışıdır. Tebliğler orijinal konuları kapsamalı ve daha önce yayınlanmamış olmalıdır. Tebliğ projelerinin tanıtımları en çok 300 kelimelik olmalı ve sunucunun akademik kariyeri hakkında da bilgi vermelidir. Konferansın dili İngilizce veya Fransızca'dır. Her tebliğin sunumu yirmibeş dakikayı aşmamalıdır. Sunumun görsel malzemeyle desteklenmesi teşvik edilir; projektör, bilgisayar gibi destek aletleri temin edilecektir.

Aynı konu üç konuşmacı tarafından panel şeklinde de sunulabilir. Panelin toplam sunum süresi doksan dakikayı aşmamalıdır.

Mahalli Organizasyon Komitesi, Akademik Değerlendirme Komitesi, Genç Araştırmacılar Paneli ve Profesyonel Organizasyon kutu içinde belirtilmiştir.

Hürmasonluk tarihi akademik mercek altında...

Mayıs 2007'de Edinburgh, İskoçya'da tertip edilen Hürmasonluk Tarihini Araştırma Enternasyonal Konferansı (International Conference on the History of Freemasonry - ICHF) fevkalâde başarılı oldu. Dünyanın her tarafından, mason olan ve olmayan akademisyenlerin katıldığı bu konferansta müzik, sanat, ritüel tetkikatı, Mason aleyhtarlığı, aydınlanma, felsefe, batı ezoterizm gelenekleri, müstemlekecilik, eski tarihi yeniden yaşatmak ve Hürmasonluğun politikaya etkileri konularında yetmişin üzerinde tebliğ sunuldu.

(TESVİYE'nin editörü olarak tarafıma yollanan davetin özetidir. C.L.)

Konferans İskoçya Büyük Locası Büyük Üstadı, İngiltere Birleşik Büyük Locası Büyük Üstat Naibi, İrlanda Büyük Locası Büyük Üstadı'nın sahipliğinde ve 11. Elgin Earl'ü ve 15. Kincardine Earl'ü, KT(İskoçya Büyük Locası Önceki Büyük Üstadı)'nın özel himayesinde tertip edilmektedir.

Destekleyen akademik kuruluşlar:

Sheffield Üniversitesi Hürmasonluğu Araştırma Merkezi (*The Centre for Research into Freemasonry, University of Sheffield*)

Bordeaux Üniversitesi III - Disiplinler Arası Aydınlanma'yı Araştırma Merkezi – Aydınlanma Doğa Cemiyeti (*Centre Interdisciplinaire bordelais d'étude des lumières – Lumières Nature Société – Université de BordeauxIII*)

XVII ve XVIII. Yüzyıllar Fransız Dili ve Edebiyatını Tetkik Merkezi, Sorbonne IV, Paris (*Centre d'Étude de la Langue et de la Littérature Françaises des XVIIe et XVIIIe siècles (CELLF), Sorbonne IV, Paris*)
Leiden Üniversitesi (*Hollanda*), Dinler Fakültesi, Hürmasonluk Kürsüsü

(*Chair of Freemasonry, Faculty of Religious Studies, University of Leiden*)

Nice Sophia-Antipolis Üniversitesi Modern ve Güncel Akdeniz Merkezi (*Centre de la Méditerranée Moderne et Contemporaine, Université de Nice Sophia-Antipolis*)

Özgür Brüksel Üniversitesi Disiplinler Arası Hürmasonluğu Araştırma Grubu (*The Interdisciplinary Research Group Freemasonry, Free University of Brussels*)
Konferansı destekleyen diğer akademik kuruluşlar ve ayrıntılar için www.ichfonline.org sitesine başvurunuz. Konferansın organizasyonunu üstlenen teşkilâtın web sitesi: www.northernnetworking.co.uk

Geçen yılın sonunda Havana'da, Hürmasonluk tarihi üzerine önemli bir sempozyum organize edildi. Sempozyumun açılışı resmi törenle Havana Üniversitesi'nde yapıldı, üç gün süren konferanslar Hotel Habana Libre Trip'de gerçekleşti. Bu konferansla Küba'da bir ilke imza atılmış oldu.

Küba

Hürmasonluğun tarihine yolculuk...

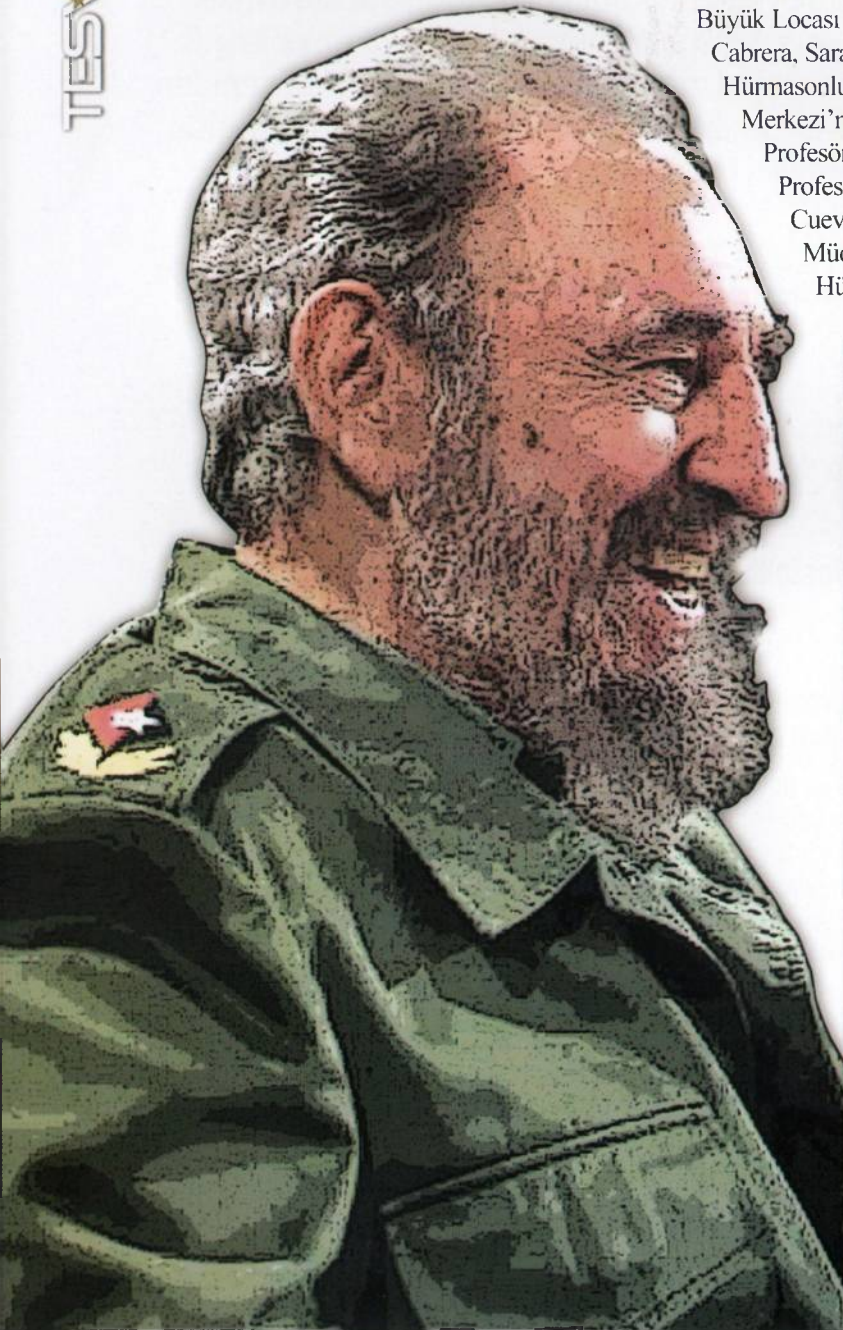
Konferansın açılış konuşmaları, Küba Büyük Locası Büyük Üstadı Osmundo Cabrera, Saragosa Üniversitesi İspanyol Hürmasonluğu Tarihini Araştırma Merkezi'nin Kurucusu ve Başkanı Profesör José Ferrer Benimeli, Profesör Eduardo Torres-Cuevas, Milli Kütüphane Müdürü ve Küba Hürmasonluğunu Araştırma

Kürsüsü Başkanı tarafından yapıldı.

Sempozyumda Latin Amerika ve Karayip Hürmasonlukları üzerine 20 tebliğ takdim edildi.

Küba ve Hürmasonluk

Hürmasonluk 1859 yılında Küba'da kuruldu. 19. yüzyıl Küba özgürlük kahramanı José Martí dâhil olmak üzere ülkenin en ünlü kişileri Masondu. Fidel Castro'nun lideri

Latin Amerika Masonluğundan söz edildiğinde sayılması gereken isimlerden biri de Küba'nın José Martí'sidir.

olduğu 1959 devrimini takiben Localara devam azalmışsa da, 1990'dan bu yana Küba Masonluğu eski canlılığına kavuştu. Günümüzde Küba'da 340 locada 30.000 Mason faaliyet gösteriyor.

Sovyet nüfuz sahasında Hürmasonluğun özgürce faaliyet gösterebildiği tek ülke Küba. Güney ve Orta Amerika özgürlük hareketlerinde Hürmasonluğun öncü rolü ile Castro devriminde, Batista'ya karşı Masonların onu desteklemiş olmaları, entelektüel elit kesiminin Masonlara karşı sempati duymalarına neden olmuş ve devrimden sonra da Masonluk kesintisiz faaliyet göstermiştir.

O kadar ki, Büyük Loca bugün Havana'daki merkez binasını bir bakanlık ile paylaşmaktadır.

Simon Bolivar ve diğerleri

Gerçekten de, Güney Amerika tarihine bakıldığında, yüzlerce Mason asker ve politikacı arasında, Venezuela, Kolombiya, Ekuador, Peru ve Bolivya'yı İspanyol müstemlekeceden kurtaran, Güney Amerika'nın George Washington'u diye adlandırılan Simon Bolivar göze ilk çarpan isimdir.

Bolivar, kurtardığı ülkelerde Hürmasonluğun gelişmesi için çaba gösterdi. İspanya ve Fransa'da İskoç Riti'nde çalıştı. İngiltere'de diplomatik görev esnasında aktif masonluğunu sürdürdü. İtalya birliğini kuran Garibaldi, Simon Bolivar'ın emrinde savaşmıştı.

Latin Amerika Masonluğundan söz edildiğinde sayılması gereken öteki isimler de şunlardır:

- 1822'de Brezilya'ya Portekiz'den özgürlüğünü kazandıran İmparator 1. Dom Pedro.
- 3. Napolyon'un tayin ettiği Meksika İmparatoru Maximilian'a karşı savaşan reformcu kahraman Benito Juarez. Juarez, 1865 – 1872 arası devlet başkanı iken, aynı zamanda da Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti Masonluğu'nun da başkanlığını aktif olarak yürütmüştü.
- Küba'nın José Martí'si.
- Yakın tarihimizin önemli siyasi figürü Şili Cumhurbaşkanı Salvador Allende.

Sheffield Üniversitesi'nde masonik doktora kursları

Sheffield Üniversitesi Tarih Bölümü 2008 - 2009 akademik yılı programında Hürmasonluk ve Kardeşlikler üzerine bir doktora programı (MA) başlatıyor. Bu program 2009 – 2010 ile 2010 – 2011 akademik yıllarında da tekrarlanacak.

MA, Sheffield Üniversitesinde Hürmasonluğu Araştırma Merkezi'nde organize edilecek ve özgül araştırmalara da imkân verecek değişik tarihsel uzmanlıkları kapsayacak.

Bu araştırma dalı için gerekli bibliyografi, arşiv ve diğer uzmanlıkları tanıtım da programa dâhil. Tarih Bölümü'nde verilecek dersler, öğrencilerin kardeşliklerle (fraternalism) ilgili jenerik uzmanlık alanlarının geliştirilmesini hedefliyor.

Bu uzmanlıklar, başka sahalarda tarihsel araştırmalara olduğu gibi, akademik olmayan sahalara da transfer edilebilir.

Mesleki deneyim kazanmak Sheffield Üniversitesi MA programlarının rakipsiz özelliği. "Work Placement" adı verilen bir öğrenim modülü, çalışma ortamında tarihe özgü mesleki uzmanlıkları geliştirme olanağı sağlıyor.

Bu MA esnasında Londra'da Hürmasonluk Kütüphane ve Müzesi'nde, veya diğer özel ve kamu, yerel ya da enternasyonal mahallerde çalışma fırsatları olacak.

Tamamlayıcı bilgi:

history@shef.ac.uk den veya 0114 222 2552 telefon numarasından alınabilir.

Web sitesi:

www.sheffield.ac.uk/history/ma/freemasonry

Sheffield Üniversitesi akademik başarılarıyla dikkat çekiyor.

Muasır medeniyetleri yakalama projesi olarak

Cumhuriyet aydınlanması

Cumhuriyet aydınlanması, yeni bir yaşam tarzının tercihi anlamına gelir. Öncelikle, tarım toplumu olmaktan vazgeçilip sanayileşmeye ağırlık verilecek, üretim ilişkileri yeniden tanzim edilecektir.

Bu önemli değişiklik için Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde kolları sıvayan genç Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucuları, üzerinde yaşadıkları topraklarda sadece alt yapı problemlerini çözerek muassır medeniyetler seviyesini yakalayamayacaklarının bilincindedirler.

Osman Balcıgil

Bugün'ün Türkiye'si'nden Cumhuriyet'in kuruluş felsefesine ve oradan da Birinci ve İkinci Meşrutiyet'in ilanına doğru bir yolculuğa çıktığımızda ilk göze çarpan, hep bir muassır medeniyetleri yakalama çabası içinde olduğumuzdur.

Bin yıllar boyu Batı'ya ilham vermiş Anadolu Uygarlıkları'nın sonuncusu olan Osmanlı İmparatorluğu'nun aydınları, bugün hiçbirimiz için sır olmayan nedenlerle ülkelerinin Avrupa'nın gerisinde kalmaya başladığını hissedince, kendilerini bu "makus talih"i yenmek yolunda görevli hissederek. Bu sayede, gelişmelerin karşısında durmayı "meziyet" zanneden sözde muhafazakarların tüm engel olma çabalarına karşın, muassır medeniyetleri yakalamak yolunda, Cumhuriyet'in ilanına kadar önemli adımlar atılır.

Bu adımlar "yeni bir muassır medeniyetleri yakalama projesi" olan genç Türkiye Cumhuriyeti'nde de, uzunca bir süre ve hız kesmeden yoluna devam edecektir.

Yeni Meclis'in 3 Mart 1924 günü, yani kurulduktan çok kısa bir süre sonra Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nu kabul etmesi, bahsedilen çabanın sürüyor olduğunun bir göstergesidir. Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucuları, eğitimde birlik ilkesi anlamına gelen bu kanunla, iki önemli konuya işaret etmektedirler:

Türk vatandaşları yüzyıldır takmakta oldukları feslerini atıp, bunun yerine kendilerine yeni birer şapka edinmeleri gerektiğini öğreneceklerdir.

1-Eğitim, bundan böyle tekke, medrese ve zaviye gibi dinsel çatılar altında icra edilmeyecek, dinin değil bilimin ışığında gerçekleşecektir.

2- Çok sayıda etnik varlığı birarada tutma istidadında olan Anadolu topraklarında, bir ulus devlet yaratılacaktır.

Bu son derece önemli iki hususa, o günün

Avrupası'nda kullanılan eğitim metodları ve Osmanlı İmparatorluğu'nun geri kalmasına yol açan öteki nedenler gözönünde bulundurularak yaklaşıldığında, en azından o dönem için, ne kadar haklı ve yaşamsal oldukları teslim edilecektir.

Tepeden tırnağa bir değişim

Yukardan aşağıya ya da aşağıdan yukarıya olsun, devrim olarak tarif edilebilecek büyüklükteki tüm toplumsal alt üst oluşların hemen hepsinde tanık olunan ortak özellik, hakim olan yaşayış tarzının bir başka yaşayış tarzıyla değiştirilmesi ve bu değişimin toplum nezdinde artık geri döndürülemeyecek şekilde kabul görmüş olmasıdır.

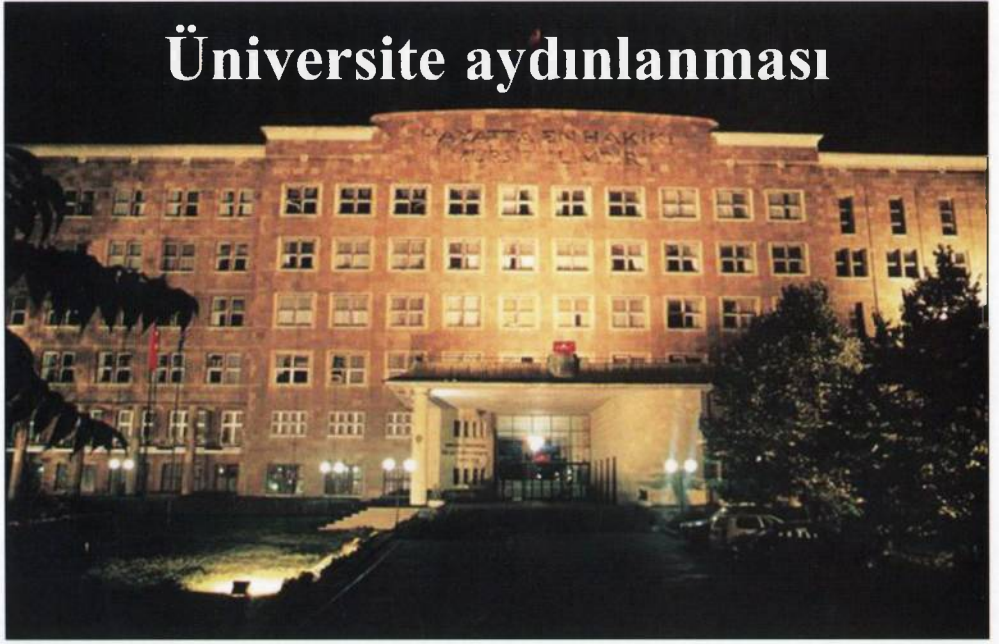
Böylesi bir dönüşüm süreci, uzun soluklu bir çabayı ve heyecan verici bir "serüven"i göze almak demektir. İçinde yaşanılan toplumdaki, yeni bir toplum yaratılacaktır. Yeni toplumu yaratmak için başlatılacak çalışma, bu yolda kolları sıvayacak olanların projelerinin ve uygulama kabiliyetlerinin gücü nisbetinde başarılı olacak, aksi takdirde, direnen muhafazakar kuvvetlerin etkisiyle, kısa sürede kendisini tarihin çöplüğünde, milyonlarca başarısız denemenin yanında bulacaktır.

Gazi ve arkadaşlarının kolları sıvadıkları, Cumhuriyet aydınlanması olarak da adlandırabileceğimiz toplumsal dönüşüm, cesameti itibarıyla işte böylesine büyük bir alt üst oluş, büyük bir devrimdir.

Tarihi, coğrafyası, gelenekleri ve taşıdığı potansiyellerle, atlattığı tüm badirelere rağmen hala büyük bir ülkenin mensubu olduğunu düşünen, üstelik de tebaa olmaktan yurttaş olmaya terfi etmiş vatandaşlar, bir sabah uyandıklarında, yüzyıldır takmakta oldukları feslerini atıp, bunun yerine kendilerine yeni birer şapka edinmeleri gerektiğini öğreneceklerdir. Ayrıca yüzlerini ve başlarını kapatmamak zorunda oldukları gerçeğiyle kucaklaşacaklardır. Üstüne üstlük yüzyıllardır yazı dili olarak kullandıkları Arapça yerine, Latin harfleriyle yazmaya başlamaları gerekecektir.

Sadece bu değişiklik talepleri bile, Genç Türkiye Cumhuriyeti'ni kuranların şakası olmayacak bir şekilde, yüzlerini aydınlığa döndüklerinin ve böylece dünyanın en radikal devrimlerinden birini gerçekleştirmeye başladıklarının göstergesidir.

Üniversite aydınlanması

İlk ve orta öğretim nasıl Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile muasır medeniyet çizgisine çekilmişse, yüksek öğretim kurumlarının yüzünün de aynı şekilde batıya çevrilmesi gerekmektedir.

Cumhuriyet'in ilk ve tek üniversitesi olan Darülfünun'un başına çöreklenmiş olan, eğitimci sıfatını haiz ama batılı anlamda aydın olma özelliği taşımayan sözde bilim adamlarıyla bu önemli hamlenin gerçekleştirilmesi imkan dışıdır. Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin, Osmanlı İmparatorluğu'nun yerini almış olmasını da içlerine

sindirememiş bu unsurların tüm direnişine rağmen, 1933'de üniversitelerde büyük bir reform gerçekleştirilir.

Gazi'nin isteği üzerine İsviçre'den gelen bilim adamı Albert Malche'nin hazırladığı rapor, dönemin milli eğitimine çeki düzen vermekte hayli yol kat etmiş Kardeşlerimiz'in de çabalarıyla, sonuçlarını 1933 Üniversite Reformu olarak verir.

Çağdaşlaşmaya karşı ayak direyen 157 öğretim görevlisinin görevine son verilmiş, onlardan boşalan kadrolar, Almanya'daki Nazi zulmünden kaçan

bilim adamlarınca doldurulmuştur.

Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin yöneticileri, Avrupa'daki Nazi zulmünden kaçan bilim adamlarına Türkiye'deki üniversitelerin kapısını açarken bir taşla iki kuş vurmuş olurlar. Bu sayede, çok iyi yetişmiş bilim adamları Avrupa'daki toplama kamplarında yitip gitmez ve Türkiye'deki üniversiteler de evrensel anlamda değer taşıyan bu eğitimciler sayesinde bir anda dünyanın en iyi bilimsel çalışmalarının yapıldığı, öğrencilerinin yetiştirildiği aydınlanma kurumları haline gelir.

Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nin açılış töreni. T. Rüştü Aras, Reşit Galip, Atatürk

Kuşkusuz aydınlanma sadece bilimsel üretimde bulunmak demek değildir. Çağdaş bir toplum yaratmanın yolu, toplumsal hayatın tümüyle ısıtılmasından geçer.

Bunun bilincinde olan Cumhuriyet aydınlanmacıları, ilk, orta ve yüksek öğretimin yanısıra, okulla temas kurma şansını kaçırmış ya da yakalama imkanı olmayanların, bir başka deyişle sokaktaki insanın eğitiminin de ihmal edilmemesi, çağdaş standartlara ulaştırılması görüşünde fikir birliği içindedirler.

Dr. Reşit Galip'in önderliğinde yapılan çeşitli çalışmalar sonucunda, 19 Şubat 1932'de Afyon, Ankara, Bolu, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, İstanbul, Eskişehir, İzmir,

Reşit Galip

Hayatın tüm alanları

Konya, Malatya ve Samsun'da ilk halkevleri kurulur. Bunları kısa süre içinde yenileri izleyecektir.

CHP'nin programında, halkevlerinin kuruluşu şöyle gerekçelendirilir:

"Klasik okul yetiştirmesi dışında, yığına devamlı ve Türkiye'nin ilerleyiş yollarına uygun bir halk eğitimi vermeyi önemli görürüz."

Görüldüğü gibi öne konulan hedef

ilerlemek, başka bir deyişle aydınlanmaktır.

Halkevleri'nde 1932-1951 yılları arasında toplumun eğitilmesi yolunda önemli çalışmalar yapılır. Dil ve edebiyat, güzel sanatlar, tiyatro, spor, sosyal yardımlaşma, halk dershaneleri, kurslar, kütüphaneler, yayınlar, köycülük, tarih ve müze çalışmaları gibi alanlarda halkın aydınlanması için çaba gösterilir. Halkevleri kısa sürede, topluma örnek teşkil edecek halk önderlerinin yetişmesinde önemli bir rol oynar.

Sadece kentlerde değil, giderek köylerde de halk odaları adı altında faaliyet göstermeye başlayan halkevleri, yaygın bir halk okulları ağı oluşturarak toplumsal aydınlanmanın öncüsü olur.

Dil'e ve tarih'e dair

Takvimler 1 Kasım 1936 tarihini göstermektedir. Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk TBMM'nin kürsüsünde konuşmaktadır:

"Başlarında değerli Eğitim Bakanımız bulunan, Türk Tarih Kurumu ile Türk Dil Kurumu'nun her gün yeni gerçek ufuklar açan, ciddi ve aralıksız çalışmalarını övgü ile anmak isterim. Bu iki ulusal kurumun, tarihimizin ve dilimizin, karanlıklar içinde unutulmuş derinliklerini, dünya kültüründe başlangıcı temsil ettiklerini, kabul edilebilir bilimsel belgelerle ortaya koydukça, yalnız Türk ulusunun değil, bütün bilim dünyasının ilgisini ve uyanmasını sağlayan, kutsal bir görev yapmakta olduklarını güvenle söyleyebilirim."

Atatürk'ün söylediği bu sözler TBMM'de kuvvetle alkışlanmaktadır...

Çünkü, Atatürk, "tarihimizin ve dilimizin karanlıklar içinde unutulmuş derinlikleri"nden söz etmektedir.

Geleceği inşa ederken geçmişi yok saymak, geçici olacağı en baştan belli olan devrimlerin tipik özelliğidir. Tarihte, gerçekleştirildikleri zaman dilimlerinde "büyük devrim" olarak ilan edilmiş ama sonra yok olup gitmiş pek çok deneme mevcuttur. Bu denemelerin tipik özellikleri, geçmişi yok sayma hastalığıdır.

Yeni bir ülke kuracak, toplumsal ilişkileri yeniden tanımlayacak kurucular, geçmişe bir sünger çekerek, yapılmış yanlışlıklardan arınabileceklerini düşünürler. Oysa hedef, geçmişe sünger çekmek değil, tersine onu iyi anlamak olmalıdır. Böylece zamanında yapılmış hatalar tekrarlanmayacak, kaydedilmiş başarılar kaybedilmeyecektir. Bunun için gereken en önemli iki unsur, dilini iyi bilmek ve tarihini iyi anlamak yeteneğidir.

Cumhuriyet'i önlerine bir aydınlanma projesi olarak koyan Atatürk ve arkadaşları, pekçok başka ülkede yapılandan farklı olarak, tarihi mirası değil, ülkeyi açmaza götüren yanlışlıkları tasfiye etmenin takipçisi olurlar. Türk Dil ve Türk Tarih Kurumları'nın genç Türkiye Cumhuriyeti'nin olmazsa olmazları olarak hemen inşaa edilmeleri, kurucuların bu düşüncüyü taşıyor olduklarının en önemli göstergeleridir.

Atatürk, manevi kızı Afet İnan'ın bir tarihçi olarak yetişmesi yolunda çaba sarfetti.

Özellikle güzel sanatlar

Cumhuriyet aydınlanması, yeni bir yaşam tarzının tercihi anlamına gelir. Bu tercih genç Türkiye Cumhuriyeti için kapsamlı bir alt üst oluş sürecini başlatmak demektir. Tarıma dayalı üretimden süratle sanayileşmeye geçilmeye çalışılması, bu bağlamda üretim ilişkilerinin yeniden tanzimi gerekmektedir.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde, genç Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucuları, üzerinde yaşadıkları topraklarda sadece alt yapı problemlerini çözerek muasır medeniyetler seviyesini yakalamalarının mümkün olmayacağını bilincindedirler. Üst yapı kurumları da teker teker ele alınmalı, Anadolu halkı kendi erdemlerini muhafaza

ederken, batının kaydettiği gelişmelerle de kucaklaşılmalıdır.

Bu sayımızda, Umut İnan Kardeşimizin ayrı bir yazıda ele aldığı Köy Enstitüleri bu çabanın tipik bir örneğidir. Söz konusu yazıda ayrıntılarıyla göreceğiniz gibi, Köy Enstitüleri projesi, köy çocuklarını tarımsal ve endüstriyel üretimde çağdaş standartlara ulaştırırken, yine çağdaş birer insan olarak ufuklarını da genişletmeyi hedeflemektedir.

Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin sorunlarına sadece köycülük açısından yaklaşmak Cumhuriyet aydınlanmacılarının kabul edemeyeceği kadar küçük bir hedeftir. Ülkenin her alanda ve uluslararası standartlarda ürünler veren bilim adamlarına, sanatçılara ihtiyacı vardır. Bunun için konservatuarlar kurulmalı, resim heykel atölyelerinin sayıları artırılmalıdır.

Bir örnek olarak Altar Kardeş

Bu noktada, bir örnek Cumhuriyet aydınlanmacısı ve çalışmaları, üzerinde durduğumuz konunun tam olarak anlaşılması için bize yardımcı olacaktır:

Türk müziğinin tarihini de yazan eğitimci ve yönetici Prof. Cevad Memduh Altar'dan söz ediyorum.

Tam da Cumhuriyet'in inşa süreci başlarken, çiçeği burnunda bir müzik adamı olarak yirmibeş yaşında Almanya'dan dönen

Altar'dan, genç Türkiye Cumhuriyeti'nin mimarlarının isteyeceği çok şey vardır.

1927 ve 1935 yılları arasında müzik, sanat tarihi, sanat felsefesi gibi konularda eğitimci olarak çalışan Kardeşimiz Prof. Cevad Memduh Altar'dan, 1935 yılında, artık pişmiş bir eğitimci olarak, Ankara Devlet Konservatuarı'nın kurulması için kolları sıvaması istenir. Altar, kendisi gibi Cumhuriyet aydınlanması projesine gönül vermiş ve iyi yetişmiş öteki genç aydınlarla, üzerine aldığı işi mükemmel bir şekilde gerçekleştirir.

Ankara Devlet Konservatuarı ve sonra sayıları artan benzeri kurumlardan yetişen sanatçılarımız sayesinde, Türkiye Cumhuriyeti pek çok alanda olduğu gibi müzik alanında da, içinde bulunduğumuz coğrafyada yıldızı parlayan ender ülkelerden biri olur.

Bu arada, ihtiyaç duyulan bütün alanlarda Avrupa ülkelerine öğrenciler gönderilir. Eğitimini yurt dışında tamamlayan her öğrencinin dönüşüyle, genç Türkiye Cumhuriyeti çağdaşlaşma yolunda bir büyük adım daha atar.

Tipik bir Cumhuriyet aydınlanmacısı olan Prof. Cevad Memduh Altar daha sonra Milli Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar Şube Müdürü, Basın Yayın Dairesi Genel Müdürü, Devlet Tiyatroları Genel Müdürü, Güzel Sanatlar Genel Müdürü olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaşlaşmasına hizmet etmeye devam eder.

UNESCO Türkiye Ulusal Komisyonu'nun kurucu üyesi ve Sanat Eleştirmenleri Derneği'nin (AICA) üyesi olan Altar Kardeşimiz, çalışmalarının karşılığını Fransa'nın Officier d'Academie Nişanı ve Federal Almanya'nın Schiller Madalyası'yla ödüllendirilerek alır.

Bu ödülleri iyi anlamlandırmak gerekir. Çünkü bu ödüller Altar'ın nezdinde genç Türkiye Cumhuriyeti'ne, aydınlanma projesinde gösterdiği başarısının birer delili olarak verilirler.

Bu deliller zaman içinde artıp önünde duramaz bir sel halini aldığı anda, "Avrupa Birliği'nde biz de olmalıyız! Çünkü biz pek çoğunuzdan daha fazla Avrupalıyız!" dememizi sağlayacaktır.

Cevad Memduh Altar

Küçümsemek, küçülmektir

Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucuları yüzlerini batıya dönüp önlerine aydınlanmayı koyarken ne kadar zor bir "imtihan" ile karşı karşıya olduklarının bilincindedirler.

Hedeflenen, kıraç Anadolu topraklarının küllerinden yeniden doğmasıdır ve bu büyük bir projedir. Üstelik yeni doğum, bu kez hiç de alışık olunmayan bir başka formda gerçekleşecektir.

Bunun için, bir büyük coğrafyaya bir başka büyük coğrafyanın aşısının yapılması gerekmektedir.

Ülkedeki umutsuzların yanı sıra tüm dünya nefesini tutmuş, ilgiyle, bu aşının tutup tutmayacağını izlemektedir.

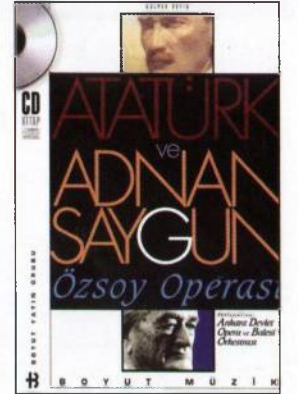
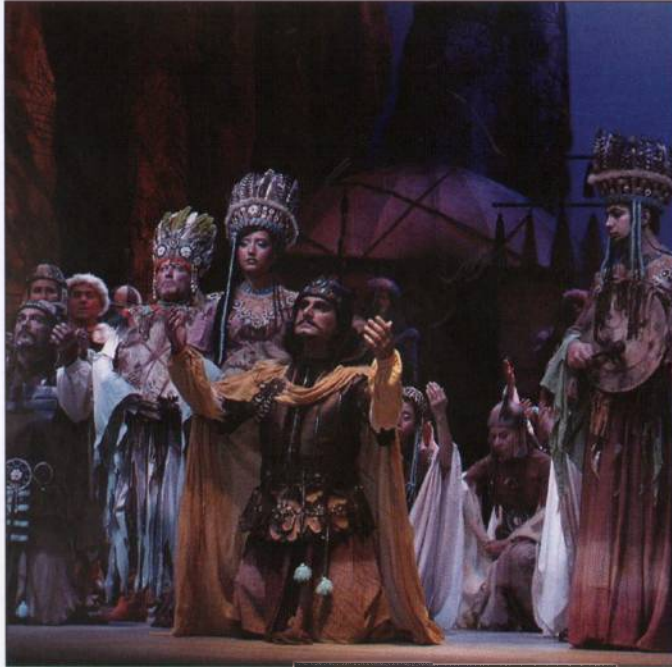
Aşının tutmasını istemeyen münafıkların tüm tökezletme çabaları da, cabası.

Bugün geriye dönüp 30'lu yıllara şöyle bir baktığımızda, bazı girişimler zorlama gibi görünebilir. Sözgelimi ilk Türk operası olan Özsoy bu girişimlerden biridir.

Kuşkusuz Osmanlı'da da çok sesli müzikle ilgili çalışmalar yapılmış özellikle 1700'lerin sonlarından itibaren saray ve çevresinde batı müziğine ilgi artmıştır ama bu ilgi daha çok dinlemek şeklinde tezahür etmiştir. Üçüncü Selim'den sonra tahta çıkan Sultan İkinci Mahmut tarafından görevlendirilen Giuseppe Donizetti'nin gerçekleştirdiği çalışmalar sonucu, operaya cılız da olsa bir ilgi oluşmuştur.

Batılı anlamda opera, Türkiye toplumunun önüne ciddi bir iş olarak ilk kez Cumhuriyet'in kuruluşuyla konulmuştur. Çok sesli müziğin Türkiye'de icra edilmesini sağlamak üzere yurtdışına gönderilen öğrenciler geri dönmeye ve ulusal operamız ilk ürünlerini vermeye başlamıştır.

Sahnelenen ilk Türk operası Ahmed Adnan Saygun'un Özsoy'dur. Bugün kimi eleştirmenlerin canhıraş çılgınlık atarak acımasızca yerden yere vurduğu Özsoy, Devlet Müzik ve Temsil Akademisi'nin kuruluş çalışmalarına başlanmasının ilk adımı olmuştur. Devlet Müzik ve Temsil Akademisi de az önce sözünü ettiğimiz Ankara Devlet Konservatuarı'nın ilk adımıdır. İlk adımlar hep cılız olur. Ama yürümeyi öğrenmek hep bir ilk adımla başlar.

Sahnelenen ilk Türk operası Ahmed Adnan Saygun'un Özsoy'dur.

Bu nedenle, Özsoy'u beğenmemek şöyle dursun onu ayakta alkışlamak gerekir. Bu alkışlar Özsoy'un müzikalitesi için değilse bile, onun bir büyük ve cesur projenin ilk adımı için olacaktır.

Bugün çok sesli müzik alanında üzerinde bulunduğumuz coğrafyada bizi yakalayabilecek bir başka ülkenin bulunmamasının arkasında yatan neden de işte budur. Virtüöz ve bestekâr Fazıl Say bir televizyon söyleşisinde Adnan Saygun'u kendine örnek aldığını söylemiştir. Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucuları ayağa kalkmaktan, ilk adımları atmaktan korkmamış, geleceğe yükselen büyük binanın köşe taşlarını yerli yerine ve özenle

yerleştirme becerisini göstermişlerdir. Cumhuriyet aydınlanması büyük bir projedir. Hedefi muasır medeniyetleri yakalamak olan bu projenin gösterilen tüm çabalara karşın geriye çevrilemiyor olmasının, hatta zamanında bu proje tutmasın diye elinden geleni ardına koymamış olan akımların bile onu bugün "Hey Avrupa Birliği üyeleri, bakın, sizdeki kurumların hepsi, hatta daha fazlası biz de de var. Bu demektir ki, biz de Avrupalıyız!" diyerek "sahiplenmeleri" yadırganmamalıdır.

Çünkü, bu projenin ruhundaki ilerici damar ve sağduyulu öngörü, sadece kendisini küçümseyenleri küçültecek, geri kalan herkesi ışıltısıyla aydınlatacaktır.

Göcek Hills

Göcek'te yaşam başladı...

☎ 0212 244 77 36

www.gocekhills.com

Cumhuriyet aydınlanması

Köy Enstitüleri

Köy Enstitüleri'nden, belleğimdeki kalan anılar şimdi 60 yaşındalar. Biliyorum, 60 yıl bir başkası için sanki tarihten önce imiş gibi gelir. Ancak onu kendiniz yaşayınca zamanın ne kadar soyut, ne kadar kısa, olduğunu anlıyorsunuz.

Umut İnan

Benim belleğimdeki ilk kareler aralıklarla yer etmiş. Tarih 1941 ya da 1942 olabilir. İlk anımsadığım, Mahmudiye' de evin perdesiz penceresinden dışarı süzülen gaz lambasının ışığında, dışarıda kar üzerindeki kurtların parlayan gözleri ve annemin bana sarılırken yüzünde gördüğüm büyük korkudur. Bu ilk anılarımda Çifteler Köy Enstitüsü'nde müdür olan babam hiç yok. Çoğu zaman eve hiç gelmez ya da gece geç vakit gelir, biz uyanmadan enstitüye dönermiş. Sonra, evin arkasındaki yamaçtan, sırtlarında uzun belleriyle şarkılar söyleyerek gelen, bana takılan kızlı oğlanlı öğrenciler var.

Çağdaş eğitim öğrencinin kendisinden, çevresinden, içinde bulunduğu toplumdan ve yaşam koşullarından hareket eden ve bunların gerektirdiği ilke ve yöntemleri kullanan eğitim olarak tanımlanıyor.

Bu nitelikte bir eğitim dünyada 16. yüzyılda Montaigne, 18. yüzyılda Rousseau, 19. yüzyılda da Pestalozzi ve Fröbel'den sonra gelişmeye başladı. Fröbel'in "Yaşama bakınız, onun yolunu izleyiniz." sözü 19. yüzyılın ünlü Amerikalı eğitimcisi Prof. Dr. John Dewey'i etkiledi. Pestalozzi'nin tanımadığı "İş Eğitimi" de yüzyılın en büyük üç eğitimcisiinden biri olan Kerschensteiner'i etkilemiştir.

20. yüzyılın başında İngiltere, Fransa, Almanya, Belçika ve İsviçre'de işe dayalı eğitim yapan yeni tip okullar açıldı.

Köy Enstitüleri, tarım işlerine uygun arazisi bulunan ve köylere yakın yerlerde kuruldu. Böylece köy kökenli gençler tarımsal üretimden de kopmamış oldular.

Amerika'da Dewey "Yaşamın anlamı, başkalarına komuta etmek değil, hizmet etmektir." diyordu. 1907 yılının Kasım ayında Başkan Roosevelt ABD Senatosu açış konuşmasında şöyle seslendi:

"Çocuğu tarlasından ve işinden çeken ve yalnızca edebi ve kitabi eğitime değer veren Amerikan eğitim biçiminin, bu açıdan büyük hatası vardır; çünkü kültürün temeli kitap değil iştir."

Bugün batı uygarlığının gücünü yaratan bu iş anlayışıdır.

1925 yılında ise Öğretmenler Birliği Kongresi'ndeki konuşmasında Atatürk şunları söyledi:

"Erkek ve kız çocuklarımızın eşit olarak, bütün öğretim basamaklarındaki eğitim ve öğretimlerinin iş ilkesine dayanması önemlidir. Yurt çocukları, her öğretim basamağında ekonomik alanda yapıcı, etkili

ve başarılı olarak yetiştirilmelidir. Ulusal törelerimiz, uygarlık ilkeleriyle ve özgür düşüncelerle geliştirilmeli, güçlendirilmelidir. Bu çok önemlidir. Özellikle dikkatinizi çekerim; korkuya dayanan ahlak, bir erdem olmadığı gibi, güvenilir de değildir."

Bu tarihte bir Alman taburundaki okuma yazma oranı %100 iken, bir Bulgar taburunda %80, Türk taburunda ise yalnızca %3 idi. Aynı tarihte Bulgaristan'ın 15 000 öğretmen gereksinmesine karşılık 19 000 öğretmeni vardı. Bizim nüfusumuzun %20'si kentlerde, %80'i köylerde yaşıyordu ve içinde tek bir doktoru olmayan 40 000 köyümüz vardı.

Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati ve Saffet Arıkan'ın dönemlerinde birçok ülkede özellikle köy eğitimi incelendi. Yurda dünyaca ünlü birçok eğitimci çağrıldı, raporlar hazırlatıldı.

Bu konuda Amerikalı araştırmacı

Dr. Fay Kirby şöyle yazıyor:

"İkinci Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında hiçbir ülke 1924 ve 1934 yılları arasında Türkiye'ye gelen uzmanlar topluluğu kadarını görmemiştir. Dewey, Kühne, Buysa ve peşi sıra Avrupa ve Amerika'dan birçok uzman geldi. Kültürlü ve özgür yaşamayı savunan pek çok ülke görmüş olan bu insanlar soyut aklı temsil etmekten çok uzaktılar. Her biri kendi ülkesinin çocuğu idi. Türk Siyasi Devrimi'nin anlamını ve getirdiği coşkulu, inançlı ve bilinçli düşüncüyü kavrayamadılar."

Bu gözlem doğrudur; çünkü yapılan devrimin amacı bir halk devleti kurmaktır. Halk padişahın olmadığı gibi, devletin de değildi. Devlet halkın olacaktı. Egemenlik halka ait olacaktı. Halkın %80'i köylü olduğuna göre, köylüyü kalkındırmak, onu egemenliğine sahip çıkacak düzeyde eğitmek, bilinçlendirmek ve ekonomik bağımsızlığını sağlamak gerekiyordu.

1933 yılında hazırlanıp Atatürk'e sunulan rapor, bu anlamda, çok önemlidir. Buna göre, köy öğretmeninde şu nitelikler aranmalıydı:

- 1- Köyün inançlarına etkili olma özelliği (Devrimcilik, Laiklik, Cumhuriyetçilik bağlamlarında)
- 2- Köyün toplumsal yaşamına etkili olma özelliği
- 3- Köyün maddi ve ekonomik yaşamına etkili olma özelliği
- 4- Aydın olma özelliği

Hasan Ali Yücel Köy Enstitülü gençlerle.

İsmail Hakkı Tonguç

İsviçre Pestalozzi Sözlüğü onu "büyük bir eğitimci ve aynı zamanda sosyal, ekonomik ve kültürel alanda bir toplum mimarı" olarak tanımlamaktadır. Gerçekten de yabancıların "Türk Pestalozzi'si" olarak andıkları İsmail Hakkı Tonguç, Dewey ve Kerschensteiner ile birlikte 20. yüzyılın en büyük üç eğitimcisinin birisidir.

İsmail Hakkı Tonguç 1 Nisan 1935'te İlköğretim Genel Müdürlüğü'ne vekâleten atandı.

6 aylık kurslarla başlanan Köy Eğitimcileri uygulaması çok başarılı oldu. Sonra 3 yıl eğitimli Köy Öğretmen Okulları denemesi yapıldı. Ancak iki yıllık uygulamadan istenilen sonuç alınamayınca bunlar kapatıldı.

Tonguç bu deneyimlerin sonucunda Köy Enstitüleri fikrini oluşturdu. Kirby bu konuda şöyle yazıyor:

"1940 yılında dünyanın büyük bir kısmı savaşa tutuşurken Türkiye'de eğitim yolu ile geriliğe karşı açılacak bir savaş için ilköğretim seferberliği hazırlıkları yapılıyordu. Türkiye'nin yöneticileri barış yolu ile yapılacak böyle bir otuz yıl

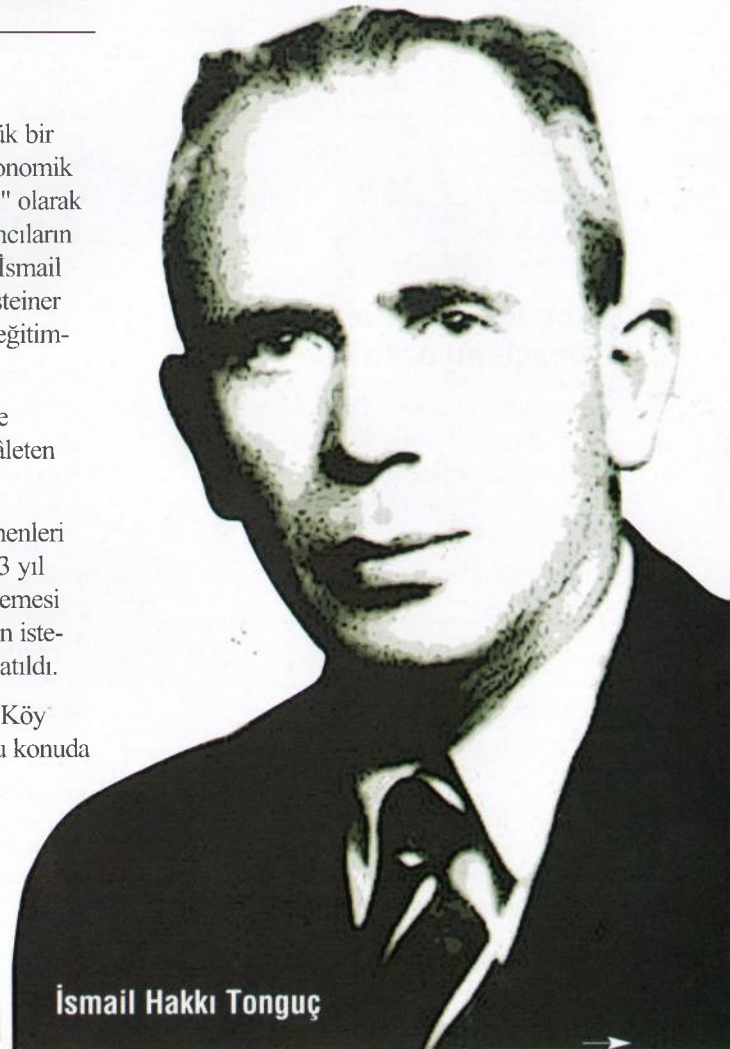
savaşının modern Türkiye'yi uygarlık ereklere ulaştırmasını istiyorlardı. Köy Enstitüleri hareketi işte bu barışçıl savaşın ağırlık merkezi oldu."

28 Aralık 1938'de Hasan Ali Yücel kardeşimiz Milli Eğitim Bakanı olunca, kendisine istifasını sunan Tonguç'u İlköğretim Genel Müdürlüğü görevine, bu kez asaleten, atadı.

Hasan Ali Yücel bu özgün projenin sorumluluğunu üstlendi ve onu yaşamının en önemli eylemi yaptı.

17 Nisan 1940'da TBMM'nde Köy Enstitüleri Yasası kabul edildi. Karşı görüşte olan, sonradan kurulacak Demokrat Parti (DP) ileri gelenleri bu oturuma katılmadılar.

Kazım Karabekir'in "Bu nereden alınmıştır?" sorusunu Yücel "Arkadaşlar bu kanunla bizim yaptığımız şey bir kopya değildir. Bunları, kendi ülkemizin var olan

İsmail Hakkı Tonguç

gerçeğine ve toplumsal olgusuna uyarak yapmış bulunuyoruz. Bu bizimdir, kimseden almadık. Başkaları bizden alsınlar." ifadesiyle yanıtladı.

Yasaya göre Köy Enstitüleri, tarım işlerine uygun arazisi bulunan ve köylere yakın yerlerde kurulacak, yatılı olarak alacağı kız erkek köy çocukları ile karma eğitim yapılacak ve eğitim süresi beş yıl olacaktı. Enstitüyü bitiren öğretmenler aynı zamanda iyi birer tarımcı, sağlıkçı, duvarcı, dülgere, demirci, dikişçi, balıkçı, kooperatifçi olacaklar, üç ayda bir olmak üzere başlangıçta ayda 20 Türk Lirası maaş alacak, en zor koşulların üstesinden gelecek şekilde eğitilecek ve atandıkları köylerde yirmi yıl çalışacaklardı. Köydeki okullarına, köy sınırı içindeki tarım işlerine elverişli arazilerden kendisinin ve ailesinin geçimi ile okul öğrencisinin ders uygulamasına yetecek kadar arazi verilecek, her okulun bir işliği olacaktı.

Bu süreçte;

Okul Sayısı	4.999'dan	13.653'e,
Öğretmen Sayısı	6.786'dan	25.626'ya,
Öğrenci Sayısı	313.169'dan	1.359.034'e

yükseltildi.

Denilebilir ki, Osmanlı'nın 624 yılda Türk Köyü'ne götürebildiği hizmetin 3 kat fazlası o yıllarda yapılmıştır.

Köy için nasıl bir öğretmen amaçlanıyordu?

Tonguç şöyle diyor; *"Türkiye'nin gelecekteki köy öğretmenlerini kökü köye gömülü ve yaşamı her zaman köy gerçekleri ile beslenen köy çocukları oluşturmaktadır. Bu öğretmenler çağdaş pedagojik ilkelere dayanarak çocukları okutmayı ve eğitmeyi*

Hasanoğlu Köy Enstitüsü

Köy Enstitülerinde her türden müzik aleti eğitimi verilerek, gençlerin çağdaş birer insan olarak yetişmeleri hedeflendi.

bildikleri gibi, ileri birer çiftçi olarak doğadan yararlanmayı da bileceklerdir."

Köy Enstitüleri birer eğitim laboratuvarı gibi idi. Böylece gerçek kimliklerini uygulamanın içinde kazandılar. Alınan sonuçlar merkezde toplanıp değerlendiriliyor, kazanımlar tüm enstitülere uyulacak ilkeler olarak genelleniyordu.

Bu görevi ağırlıklı Çifteler Köy Enstitüsü taşımış, birçok Türk ve yabancı uzmanca incelenmiş, ziyaret edilmiştir. Bunlar arasında Vatan Gazetesi'nin kurucusu Ahmet Emin Yalman (gördüklerine hayranlığını Yarına Yolculuk kitabında anlatır), bir ilkokul öğretmeni olan Endonezya'nın kurucusu Cumhurbaşkanı Suharto da vardır (Suharto Çifteler'de gördüklerini Endonezya'da uygulamaya çalıştığını, ama başaramadığını söyler).

Çifteler Köy Enstitüsü'nün giriş duvarına Atatürk'ün şu sözleri yazıldı:

"Türkiye'nin gerçek sahibi ve efendisi gerçek üretici olan köylüdür."

Enstitülerde öğrenciler öğreticilerle eşit saygı gören birer kişiliktiler.

Enstitülerde her öğrencinin yılda 29 kitap okuması öngörülmüştü. 1944 yılında Arifiye

Köy Enstitüsü'nde okunan kitap sayısı 500'dür. Çifteler Köy Enstitüsü'ndeki okuma dosyalarına göre okunan kitap sayısı 7000'dir. Akçadağ Köy Enstitüsü'nde, üçüncü sınıfta bir yıl içinde en az okuyan öğrenci 23, en çok okuyan öğrenci 64 kitap okumuştur. Öğrencilerden beklenen yalnızca okumaları değil, okudukları kitapların kısa özetlerini çıkarmaları ve ana tema üzerinde kişisel yorumlarını yapmalarıydı.

Köy Enstitüleri'nde her öğrencinin en az bir müzik çalgı aletini kullanabilmesi gerekiyordu. Bu konuda bir fikir edinebilmek için, 1945 yılında Hasanoğlu Köy Enstitüsü'ndeki çalgı aleti sayılarına bir göz atmakta yarar var:

Mandolin	259
Keman	55
Bağlama	37
Piyano	3
Davul	3
Radyo	3
Akordeon	8
Amplifikatör	1
Plak	160 (Klasik Batı Müziği'ne ait)
Pikap	1
Metronom	1

1946 yılında Yüksek Köy Enstitüsü öğrencileri arasındaki sağ-sol tartışmaları üzerindeki görüşünü soran Tonguç'u İnönü'nün:

"Ülkenin sorunlarını, ülkenin yüksek okul öğrencileri tartışmazlarsa, kim tartışacak?"

ifadesiyle yanıtlaması o günlerin ortamını ortaya koyuyor. 56 yıl sonra geldiğimiz noktaya bakınca bu çok düşündürücüdür.

Bir toplantıda arkadaşına kara çalmak amacıyla "Bu kitap komünist kitabıdır." diyen öğrenciye Tonguç'un şu yanıtına bakınız:

"Yavaş ol bakalım! Biz burayı bilim yuvası, yüksek okul olarak açtık; sizin gibi dipsiz, temelsiz birbirini dinlemeyen, her yeniliğe karşı çıkan Yeniçeri Ocağını 1. Mahmut, medreseleri de Atatürk ortadan kaldırdı."

Sabahaddin Eyüboğlu'na göre enstitülerin kuruluşundaki düşünce seçkin bir azınlık yetiştirmek değildi. Onlar içinden seçkin azınlığın da kendiliğinden çıkacağı bir aydın çoğunluk yetiştirmeyi amaçlıyorlardı.

Onun dediği gibi oldu. Türk düşün yaşamına damgasını vuran çok sayıda Köy Enstitüleri'nden yetişmiş ulusal ve uluslararası ölçekte yazarlar, sanatçılar, bilim adamları, yüksek bürokratlar, devlet adamları, parlamenter ve bakanlar vardır.

Köy Enstitüleri'nin kapatılması

Müttefikler 2. Dünya Savaşı'nı kazanmışlardır. Bir yandan Sovyetler Birliği'nin Türkiye'den toprak talepleri, diğer yandan batıdan gelen ve demokrasi olarak sunulan, ama aslında ekonomik amaçlı güçlü rüzgârlar, Atatürk'e ve onun devrimlerine karşı olan, ama ortaya çıkmaya cesaret bulamayan dinci ve feodalist yapı güçlerinin yelkenlerini doğuya doğru kuvvetle şişirdi.

Atatürk'ün geleceğini çok önceden uyardığı Karşı Devrim başlamıştır.

Rauf İnan bunu şöyle tanımlıyor:

"Toplum bilimcilerin Osmanlı için saptadığı hastalığın bireysel olanı apati yani umursamazlık, toplumsal olanı toplumsal lösemi yani değersizlerin gerçek değerlere düşmanlığı, Atatürk döneminde sinmişti. O'nun ölümünden sonra depresisti. Apati yani

Köy Enstitüleri'nin en önemli amaçlarından biri de kadın erkek eşitsizliğinin önüne geçmekti.

umursamazlık toplumsal lösemiye dönüştü. Karşı Devrim'i oluşturdu."

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) içinden Köylüyü Topraklandırma Yasası'na karşı çıkan büyük toprak sahiplerinin öncülüğünü yaptığı bir gurup ayrılarak Demokrat Parti'yi (DP) kurdu. Uzun süren tek parti buyurganlığından bezen kitlelerin demokratik özelemleri ve savaşın ağır ekonomik koşullarından yılan halkın gerici güçlerce yönlendirilen desteği ile yeni oluşum hızla büyüdü. Sinen Atatürk Devrimleri'nin karşıtları bu ortamda tekrar ortaya çıktılar. CHP iktidarına getirilen suçlamaların en başında Köy Enstitüleri gelmektedir. Orada komünistler, dinsizler yetiştirildiği, fuhuş yapıldığı, kız öğrencilerin düşürdüğü çocukların tuvaletlerden toplandığı, zorla köylünün malına el konduğu propagandası yapılmaktadır.

1945 yılı mayısında Milli Eğitim bütçesi görüşülürken bir parlamenter "Köylere giden enstitü mezunları kendilerini birer Atatürk zannediyorlar." demesi üzerine Hasan Ali Yücel "Bu çocukların her birinin birer Atatürk olması temenni edilir." yanıtını verdi.

Rauf İnan, 29 Şubat 1996'da öldü. TED Eğitim Büyük Hizmet Ödülü ve Hacettepe Üniversitesi Seçkin Eğitimci Ödülü ile ödüllendirildi.

Sonuç

İsmail Hakkı Tonguç, 23 Haziran 1960'da öldü. Yüzyılın en büyük üç eğit-bilimcisi-den birisi olarak uluslararası edebiyata geçti. Hasan Ali Yücel, 26 Şubat 1961'de öldü. UNESCO dünyada 1997 yılını onu anma yılı olarak belirledi.

Rauf İnan, 29 Şubat 1996'da öldü. TED Eğitim Büyük Hizmet Ödülü ve Hacettepe Üniversitesi Seçkin Eğitimci Ödülü ile ödüllendirildi.

Sonra Ferit Oğuz Bayır, İlhan Görkey, Nazif Evren, Talat Tarkan, Hamdi Akman, Tahir Erdem, Hamit Özmenek, Seyfi Koryürek, Şinasi Tamer, Hatice Sökmen, Tunceli, Elazığ ve Bingöl' de at sırtında köyleri dolaşp kız çocuklarını toplayıp yaz gelince yine tek tek köylerine bırakan efsanevi müdür Sıdika Avar ve Köy Enstitüleri ile Anadolu Bozkırları'na gençliklerini gömen bu gün ebedi yaşamdaki daha kimler...

Onlar bir başka ülkenin insanları olsalardı, şimdi çoğumuz onları tanır olurduk. Sıdika Avar büyük ihtimalle Rahibe Teresa'dan çok daha önce Nobel Ödülü'ne aday olurdu. Son söz hocaların hocası Ord. Prof. Dr. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu'nun:

"Köy Enstitüleri'nin ışığı o kadar güçlü idi ki, 1947'den beri geçen 43 yıl içinde hiç sönmedi ve sanırım Türkiye Cumhuriyeti var oldukça sönmeyecektir. Eğer bu Cumhuriyet yaşayacaksa, gün gelecek Atatürk Devrimi iktidardaki Karşı Devrim'i mutlaka alt edecek ve çağdaş Türkiye yeniden kurulacaktır."

Sizin için, size özel...

Yeniliklerle...
binlerce ürünü
beğeninize
sunuyoruz.

www.mason.org.tr

İktisadi işletmeyi tıklayınız,
ürününüzü seçerek
siparişinizi veriniz.

Söz Locası
Kardeş ve Hemşireleri
3-6 Temmuz tarihleri
arasında Akçaabat'tan
Batum'a kadar
Karadeniz'i gezdiler.

Ayder Yaylası

Doğu Karadeniz Maratonu

Yazı: Aliyar DENGİZ • Fotoğraflar: Sabri AKSÜYEK

Eskiler Doğu Karadeniz için “mavi ile yeşilin kucaklaştığı bölge” derlerdi. Çay bahçelerinin ve ormanın denize kadar indiğini anlatmak için kullanırlardı bu deyimi. Günümüzde ise mavi ile yeşilin arasında üçer şerit gidiş-dönüş Karadeniz sahil yolu var. Ama yine bazı bölgelerde otoyol uzun tünellerden geçiyor ve yeşil, Karadeniz ile yani mavi ile buluşuyor.

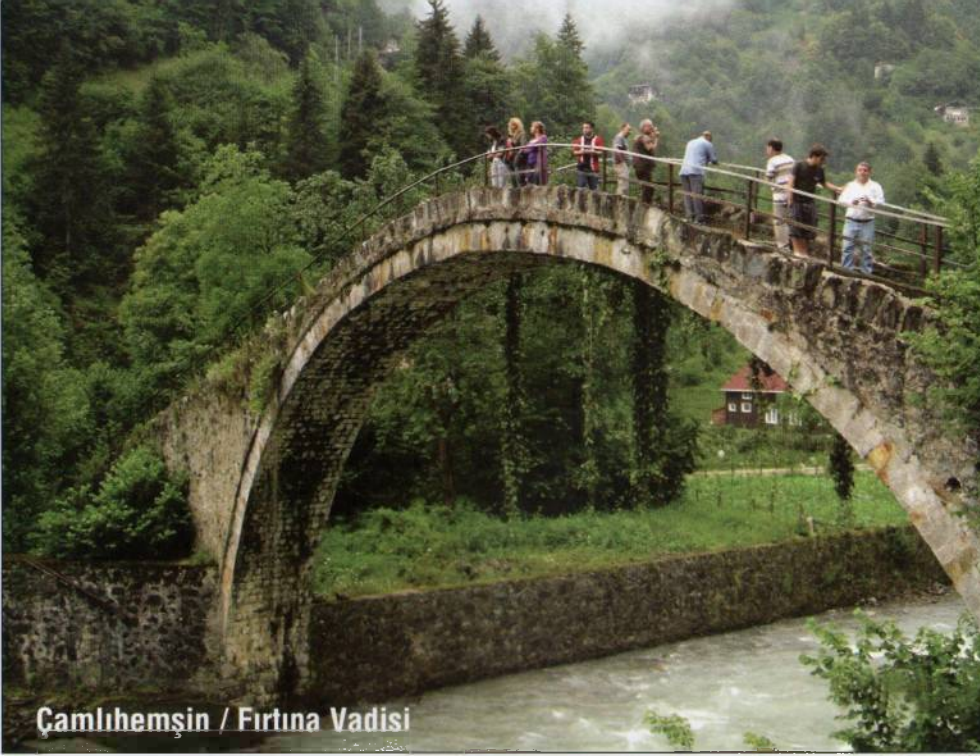
Rehberimiz, Vargit Turizm'in sahibi Ragıp Pirselimoglu. Yolda eşi Ayla'yı da

yanımıza aldık. Ragıp benim Galatasaray'dan sınıf arkadaşım. Fransa'da üniversiteyi bitirdikten sonra ata topraklarına döndü. Doğaya, dağcılığa gönül verince de turizm yapmaya başladı.

Kurufasulyenin sırrı

İlk durağımız Çayeli. O nedenle Rize'yi transit geçiyoruz. Çayeli'ndeki tek amacımız meşhur kurufasulyesini yemek. Ashında Çayeli'de üretilen kurufasulyeyi

yemeyeceğiz. Fasulye Erzurum İspir'-den geliyor. Her ne kadar Karadenizliler yol kenarında bir avuç toprak bulunca mısır ve fasulye ekiyorlarsa da bunlar günlük tüketim için. Çok eskilerden Çayeli'nden kervanlar İspir'e mal götürürmüş ve dönüşte oradan getirecekleri tek ticari emtia kuru fasulye olurmuş. Böylelikle Çayelililer başta Hüsrev olmak üzere İspir fasulyesini kendi markaları altında tüm ülkeye yaymış oldular.

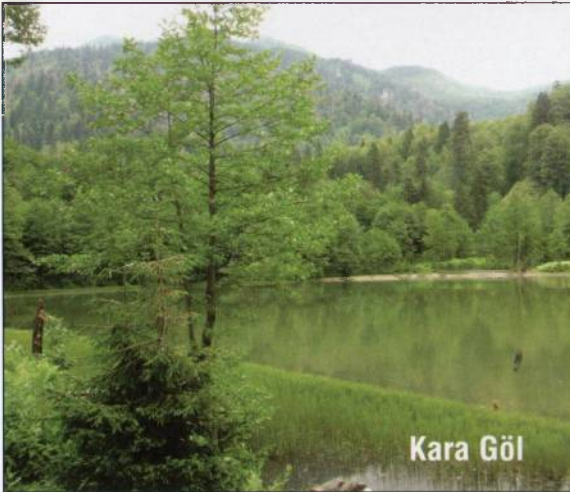

Çamlıhemşin / Fırtına Vadisi

Fırtına Vadisi

Çayeli'nden sonra Pazar'ı geçiyoruz. Ardeşen'e gelmeden güneye doğru kıvrılıp Çamlıhemşin üzerinden Fırtına Vadisine giriyoruz. Sahilin rutubetinden kurtulup taze ve serin havayla kucaklaşıyoruz. Yol dağlardan ve Fırtına nehri ile Ayder deresinden fırsat bulabildiği güzergâhtan kıvrıla kıvrıla ilerliyor. Gün akşama dönerken Ayder'deyiz. Kalacağımız otel yoldan epeyi uzakta yamaçta. Bizler yemyeşil çimenlerin üzerinde, yağmur altında otelimize tırmanırken valizlerimiz Doğu Karadeniz'de her köşede gördüğümüz dik yamaçlardaki evlere yük taşımak için kimi zaman da çay bahçelerinden ürün

indirmek için kullanılan bir nevi asansör olan "vargel"lerle "auberge"imize taşındı. Yaylada yürüyüşü ertesi sabaha bırakıyoruz ve kendimizi Ayder kaplıcalarının havuzuna atıyoruz. Akşam yerel müzisyenlerin eşliğinde Ayder yaylasında içki içilen tek mekân olan otelimizde keyifli bir gece geçirdik. Hatta gecenin ilerleyen saatlerinde tulum eşliğinde horon bile teptik.

Kara Göl

Sümela

Borçka Karagöl

Gezinin ikinci gününde yayladan aynı yolu izleyerek sahile indik ve Ardeşen, Fındıklı ve Arhavi'yi geçerek Hopa'ya vardık. Hopa'da otelimize bagajlarımızı bırakıp otobüsü hafiflettikten sonra güneye yönelerek zorlu bir etaba başladık. Cankurtaran Boğazı'ndan geçerek Borçka'ya ulaştık ve buradan tırmanarak Gürcistan sınırının hemen yanı başında, dağların arasında Karagöl'e ulaştık. Bir heyelan gölü olan Borçka Karagöl'de yediğimiz alabalık yolun yorgunluğuna ve her an uçuruma yuvarlanacakmış gibi yaşadığımız heyecana değdi. Akşamüzeri "Artvin'e de uğrayalım" dedik ve her noktası kartal yuvası olan Artvin'de keyifle çayımızı içtikten sonra

Söz Locası Kardeşleri ve Hemşireleri Doğu Karadeniz gezisinden büyük bir haz duyular.

yeniden Hopa'ya döndük. Lazca "Liman" demek olan Peronti Otel'de otel çalışanlarının animasyonları ve halk oyunları eşliğinde yine güzel bir gece geçirdik.

Batum'un batağı

Gezimizin üçüncü gününü Batum'a ayırdık. Hopa'dan Sarp Sınır Kapısına kadar uzanan TIR kuyruklarının yanından Sarp köyüne ulaştık. Burada birçok Kardeşimiz ve Hemşiremiz bir ilki yaşadı ve yürüyerek sınırı geçti. Önce Türk tarafından çıkış işlemi yaptık. Ardından tarafsız bölgeye ve sonra da Gürcü tarafına geçtik. Gürcistan'a giriş yaptıktan sonraysa otobüsümüzün işlemlerinin bitmesini beklerken, Sarpi köyünün sahilinde ağaçların altında bir gazinoda serinledik. Bildiğiniz gibi Sarp ve Sarpi köyleri eskiden aynı köymüş. Köyün arasından geçen Sarp deresi 16 Mart 1921 tarihli Moskova ve 13Ekim 1921 tarihli Kars anlaşmaları sonunda Sovyetler Birliği ile Türkiye arasında sınır olarak kabul edildi. Böylelikle köy ikiye bölündü ancak 1952 yılına kadar her iki yakada oturanlar pasaportla gidiş geliş yaptılar. Soğuk savaş ile birlikte sınır geçişi kapanırken Sovyet tarafında Batum'dan batıya; Türk tarafındaysa Hopa'dan doğuya gidiş yasaklandı. Batum ile Sarpi ve Hopa ile Sarp arasındaki bölgelerde oturanlar her iki tarafta olan asker kontrollerinde ikametlerini ispatlayarak yol alabildiler. Otobüsümüzün işlemlerinin tamamlamasından sonra Batum'a doğru yola çıktık. Kulaklarımızda o eski tanıdık türkü:

*"Ben giderim Batum'a
Batum'un batağına
Bahçenizden içeri
Al beni otağına"*

Gürcü sofrası

Biz de Batum'a gidiyorduk ama çevremizde hiç bataklık yoktu. Ruslar bölgeye diktikleri okaliptüs ağaçları sayesinde bataklıkları kurutmuşlardı. Batum'da Sovyetler Birliği'nin dağılma sürecinde tekrar ibadete açılan ve günümüzde

Batum

turistik değer taşıyan Batum Katedrali'ni ve Osmanlı döneminden kalan camiyi gezdikten sonra limanda Gürcülerin "Haçapuri" diye adlandırdıkları tüm o bölgeye has Karadeniz pidesini tattık. Öğleden sonra Sovyetler Birliği'nin tek

botanik bahçesi unvanıyla ünlü olan Batum Botanik Bahçesi'ni gezdikten sonra yerel pazara uğradık. Batum'daki serbest zamanımızda kimimiz sahildeki muhteşem güzellikteki parkta bulunan kafelerde dinlendi.

Batum / Tiyatro binası

Batum

Geziye katılan Kardeş ve Hemşirelerimiz doğal güzelliklerden olduğu kadar tarihi güzelliklerinden de etkilendiler. Bu arada Karadeniz yöresinin geleneksel yemeklerinin tadını çıkardılar.

Kimimiz denize girdi. Kimimiz ise alışveriş yapma ümidiyle caddelerde dolaştı ama alınacak bir şey bulamadan döndü. Akşam Gürcü müziği ve şarabı eşliğinde meşhur Gürcü sofrasına oturduk. Gürcü geleneklerine göre sofrada

masa örtüsünün görünmesi ayıp kabul ediliyor. O nedenle masamız silme meze tabaklarıyla donanmıştı. Biz oturur oturmaz ara sıcaklar servis edilmeye başlandı. Kısa sürede de masamızdaki tabaklar küçük tepeler yapmaya başladı.

Gecenin oldukça ilerlemiş bir saatinde aklımız kalarak Batum'dan ayrıldık ve sinin geçerek Hopa'ya otelimize döndük.

Son gün

Artık dönüş yolundaydık. Hopa'dan batıya doğru yol almaya başladık. Rize'de kısa bir molanın ardından Of'u geçip Doğu Karadeniz gezilerinin olmazsa olmazı Uzungöl'e saptık. Yine bir heyelan gölü olan Uzungöl kartpostallarda daha güzel görünüyor. Tura Uzungöl'ü katmazsak olmazdı. Gidince de hemen herkes hiç kuşkusuz "Neden buraya geldik?" diye düşündü. Belki de Borçka Karagöl'ün bakir güzelliğinden sonra Uzungöl biraz yavan gelmişti.

Gezinin son günü adeta bir maraton koştuk. Uzungöl'den sonra Trabzon'da soluklanmadan daha batıya Akçaabat'a geçtik ve meşhur Akçaabat köftesinden tattık. Yeniden Trabzon'a döndük ve bu kez güneye saparak Maçka üzerinden Sumela Manastırı'na gittik. Yolda ikinci dönem ürün alımı yapan çay fabrikalarının birisini de gezme fırsatını bulduk.

Vargit çiçekleri

Zamanımız daraldığı için çok istememize rağmen Maçka'da meşhur sütlaç molası bile veremedik. Kısa bir Trabzon şehir turundan sonra hava karanırken Trabzon Havaalanı'na vardık. Gönül isterdi ki doya doya Doğu Karadeniz yaylalarında kalalım. Tıpkı ilkbaharda yaylaya çıkan ve "vargit çiçekleri" açana kadar dağlarda kalan yöre halkı gibi. Bilindiği gibi vargit çiçekleri kar yağmadan hemen önce açan bir çiçek. Yaylaya çıkanlar vargitler açınca karnı yağacağını ve yolların kapanacağını anlayarak geri dönüyorlar. O nedenle bu çiçeğe "var artık köyüne git" sinyalini verdiği için bu ad konmuş.

İstanbul'a dönerken aklımız Doğu Karadeniz'de kaldı. Ancak yeniden bu güzel coğrafyaya gelmeye "SÖZ" vererek teselli olduk

Shriner'lerin kısa tarihi¹ Es Selâm-u Aleyküm Aleyküm Es Selâm

Hürmasonluğun en ilginç ve ilham verici dallarından biri Shriner'lıktır. Uzun bir şekilde ifade edilecek olursa buna "Ancient Arabic Order of the Nobles of the Mystic Shrine" (Mistik Shrine Asillerinin Kadim Arap Nizamı) denir. Shrinerler, geniş Amerikan caddelerinde, fesli, kılıçlı renkli regalyalarını kuşanmış olarak yaptıkları ilginç defileleri nedeniyle, çok kez filmlere de konu oldular.

Çeviren: Celil Layiktez

1870'de, Manhattan'da, Knickerbocker Cottage restoranında bir grup Mason düzenli olarak yemek yiyordu. 33 dereceli Doktor ve Cerrah Walter Fleming ile aktör Billy Florence bu gruba dahildi.

Bir fikrin filizlenmesi

Avrupa'da bir turne nedeniyle bulunan Billy Florence, bir Arap diplomatın partisine davet edildi. Partide, davetlileri eğlendirmek üzere gizli bir cemiyeti konu eden bir komedi sahneye konmuştu, komedinin sonunda da tüm davetliler gizli cemiyete kabul edildi; herkes çok eğlendi. Florence, bu komedi üzerine Knickerbocker'deki sohbetleri anımsadı.

Bu sohbetlerde, ritüelden çok eğlenceye önem veren bir masonik derecenin kurulmasından söz ediliyordu. Florence bu komediyi iki kez daha seyretti ve bu defa notlar aldı, skeçler çizdi. Amerika'ya döndüğünde not ve skeçlerini Fleming'e gösterdi ve birlikte, yeni bir masonik derecenin temelini atmaya karar verdiler.

"Ancient Arabic Order of the Nobles of the Mystic Shrine" olacak cemiyetin kalıbını Fleming tasarladı. Cemiyet adının baş harflerinin (AAONMS) değişik bir düzenleme ile "a mason" olarak

Siyah kurdeleli kırmızı fes Shriner'ların vazgeçilmez bir parçası.

okunabileceğinin tesadüfî olup olmadığı bilinmiyor. Bundan sonra, Knickerbocker Cottage müdavimleri amblem, regalya ve ritüeli tasarladılar ve üyelerin fes giyme mecburiyetini vurguladılar. Siyah kurdeleli kırmızı fes, adını bu tür

şapkanın kullanıldığı Fas'ın Fez kentinden alır.

Selâmlama kelimeleri de "Es Selâm-u Aleyküm", karşılık da "Aleyküm Es Selâm" olarak tespit edildi. Son olarak da görevlilerin isimlerini saptadılar: Potentate, Chief Rabban, Assistant Rabban, High Priest and Prophet, Oriental Guide, Treasurer ve Captain of the Guard. (Hükümdar, Baş Rabban, Asistan Rabban, Baş Rahip ve Kâhin, Doğu'nun Rehberi, Hazine Emni ve Muhafızların Komutanı).

Her ne kadar cemiyet büyük heyecanla 1872'de faaliyete geçmiş ve 1875'de ikinci mabet inşa edilmişse de, başlangıç zordu ve doğuşundan dört yıl sonra, çoğu New York'da olmak üzere, yalnızca 43 üyesi vardı. Gelecek karanlık gözüküyordu.

İsmi'nin Gücü

Ümitsizlik içinde, yöneticiler cemiyetin ismini değiştirerek Amerikalılara daha cazip hale getirmeyi denediler. Yeni isim "The Imperial Grand Council of the Ancient Arabic Order of the Nobles of the Mystic Shrine for the United States of America" Eski şeklin başına

1-The Square, Haziran 2006, okuyucuların soruları üzerine, editör ekibinin müştereken hazırladığı rapor

"Emperyal Konsey", sonuna da "Amerika Birleşik Devletleri için" ibareleri ilave edilince işler değişti. İlk Emperyal Potentate (Hâkim Büyük Âmir) Fleming oldu. Ritüel zenginleştirildi ve biraz da reklam ilâve edilince, iki yıl sonra Shrinerlerin sayısı 425'e, mabet sayısı da 13'e yükseldi.

1880'lerde Cemiyet büyümeye devam etti. Toronto'da ilk Yıllık Toplantı tertip edildiğinde, üye sayısı 7210'a, mabet sayısı da 48'e çıkmıştı.

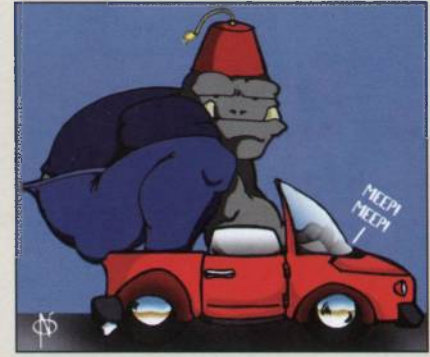
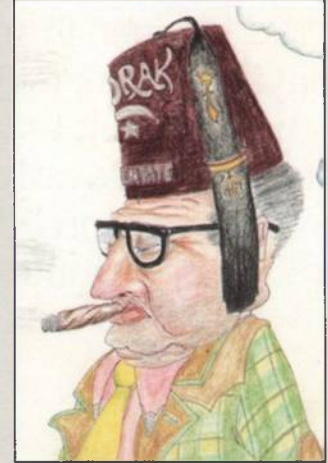
Bu dönemden sonra cemiyetin dışa dönük hasenat (filantropik) yönü gelişmeye başladı. 1888 San Humma salgını, 1889 Johnston Sel Felâketi esnasında Shriner'ler yardım sağlamakta kendilerini gösterdiler. 1900'da, tümü hasenat işlerine eğilimli sayıları 55.000'i aşan Shriner'ler 82 mabette toplanıyordu. O yılın Emperyal toplantısının sonunda, Washington'da, ABD Başkanı McKinley'in önünde bir resm-î geçit tertip edildi.

Hasenat işlerine paralel olarak resm-î geçitlere yönelik renkli kıyafetlerin kullanımı da geliyordu. Shriner'ler çok kez soytarı kıyafetlerini seçmeye başladılar. Shriner bandoları kuruldu ve ilk Shriner

sirki, Detroit'te 1906'da faaliyete geçti. O tarihlerden itibaren, yıllık Shriner resm-î geçidi Amerikan hayat tarzının bir parçası oldu.

Hasenat Çizgisinin Belirlenmesi:

1920 yılında Shriner'lerin hasenat yönü esas çizgisini buldu. Shriner'lerin sayısı 363.744'ü bulmuştu. Hâkim Büyük Âmir Freeland Kendrick her üyenin 2\$ bağışlamasıyla sakat çocuklar için bir hastane kurulmasını önerdi. Günümüzde, 18'i ortopedik olmak üzere 22 Shriner çocuk, üç yanık, bir ortopedik, yanık ve bel kemiği sakatlanmaları hastaneleri var. Bu yazı kaleme alındığı tarihe kadar Shriner'ler

Shriner'lerin hasenat işlerine paralel olarak resm-î geçitlerde giydikleri renkli kıyafetler 1900'lerin başında geliştikçe gelişti. Shriner'ler soytarı kıyafetlerini zaman içinde giderek daha fazla giymeye başladılar. Bu arada Shriner bandoları kuruldu ve ilk Shriner sirki Detroit'te 1906'da faaliyete geçti. O tarihlerden itibaren, yıllık Shriner resm-î geçidi Amerikan hayat tarzının bir parçası oldu. ABD'de, caddeleri kendilerine özgü kıyafetleri ve otomobilleriyle dolduran Shriner'ler, artık gündelik hayatın bir parçası haline geldi. 1920 yılına gelindiğinde, Shriner'lerin hasenat yönü, esas çizgisini buldu.

çocuklara ya da ebeveynlerine hiçbir mali külfet yüklemeyen 700.000 çocuğu tedavi etmiştir. Bu, tek başına, dünyadaki en büyük masonik hasenat başansı olmuştur. Shriner olabilmek için, önce Mason olma şartının bulunduğunu unutmamalıyım. Günümüzde, Kanada'dan Panama'ya kadar Amerika kıtasında, yarım milyon Shriner hasenatla meşguldür, cemiyet Avrupa'da da taraftar edinmeye başlamıştır.

Not: Hastanelerin dışında, Shriner'ler çocuk ortopedik tedavilerine yönelik protez geliştirme ve üretim merkezleri, konuşma ve duyma zorluğu

rahatsızlıkları için de çok sayıda tedavi merkezleri kurmuştur. Büyüyen çocuğun protezlerinin yılda birkaç kez değiştirilmesi gerektiğini anımsayalım. Hastanelere uzak olan acil çocuk vakalarının hastanelere zaman kaybetmeden yetiştirilebilmeleri için, pilot Shriner'ler bir teşkilat kurdular, çocuk ve ebeveynlerini gönüllü olarak taşıyorlar. Hastaneye kabulde de, tedavi, hastane masrafı talep edilmeyeceğinden, kimlik soruşturması, kayıt gibi zaman kaybettirici hiçbir işleme izin verilmiyor; hasta doğrudan tedaviye alınıyor, bürokrasi sonradan takip ediyor. (CL)

Büyük Sekreter Nafiz
Ekemen Fransa'da
Büyük Dostluk Kefilimiz,
Bölge Büyük Üstadı ve
ünlü masonik yazar Jean
Baylot'a yazdığı
mektubun aynen
tercümesi.

1965 Olayları

Hayrullah Örs Büyük Üstat iken, arşiv araştırmalarım nedeniyle kendisi ve Büyük Sekreteri (sonradan Büyük Üstat) Nafiz Ekemen'le bir yakınlığım peyda olmuştu. Germany Han'daki yazıhanesinde Nafiz Ekemen'i sık sık ziyaret ediyordum. Evimi taşırken, arşivimde bana zamanında vermiş olduğu söz konusu mektubun kopyasını buldum ve içeriğini sizlerle paylaşmak istedim. Celil Layiktez

İstanbul, 10 Eylül 1965

Sayın Jean Baylot
Bölge Bü. Üs. – Türkiye Büyük Locası'nın
Büyük Dostluk Kefili,
Paris XV
42 Rue de Dantzig

Çok sevgili Kardeşim Baylot,

2 Eylül tarihli levhanızı aldım ve bu denli nezaketle ifade ettiğiniz dostane hissiyatınız için teşekkür ederim.

Gerçekten, günlük dertler zamanımıza o denli hâkim ki, en basit medeni görevlerimizi ihmal edebiliyoruz: kendi halimden bahsediyorum, zira Fransa Milli Büyük Locası'nın Büyük Dostluk Kefili olmam nedeniyle, ölçülü ama o kadar da etkin gözleminizi beklemeden, bu bilgileri sizinle paylaşmalıydım.

Halen önemli bir siyasal makamda bulunan bir kişi, cemiyetimizin, Medeni Kanuna göre, hükmü şahsiyetini borçlu olduğu Ankara şubesine yazdığı bir mektubu, zamanın Büyük Üstat Kaymakamı Egeran Kardeş 14 Kasım 1964'te cevapladı. Uzun zamandır müstafi olan bu kişi, matrikül cetvellerimizde aktif üye olarak kaydının gözükküp gözükmeyişini soruyordu. Tekrar ediyorum, 14 Kasım 1964 tarihli mektubuyla, Egeran Kardeş kendisine böyle bir kaydın bulunmadığını yazdı.

Bu Kardeşimizin bağlı olduğu siyasi partiye karşı olan basın işi ele aldı ve kendisini

Nafiz Ekemen

gerçeği gizlemekle suçladı, v.s. Tüm bu siyasi yayınlar üzerine, masonik ortamımızda, Egeran Kardeşin cevabını yazılı olarak vermiş olduğunun bilincinde olmalarına rağmen, Kardeşlerimizden hiçbir tepki gelmedi.

29 ve 30 Nisan 1965 tarihlerinde, İskoçya Büyük Üstadı Lord Bruce, Büyük Sekreter Buchan K., İskoçya Büyük Locasına kayıtlı Sime K., Türkiye Büyük Locasını tahsis etmeye geldiler. Maksat, 1909'da Türkiye Yüksek Şûra'sı tarafından kurulan Türkiye Büyük Locasına, kuruluşundaki intizamsızlığı giderecek yasal bir temel oluşturmaktır.

Tahsis töreninden iki gün sonra Büyük Loca seçimleri vuku buldu. Yüksek Şûra'nın üyesi ve onun Büyük Üstat adayı Silan Kardeş'e karşı Egeran Kardeş Büyük Üstat seçilince, Yüksek Şûra üyesi bazı Kardeşler 14 Kasım tarihli mektubu küllerinden çıkararak, siyasi basında zamanında çıkan dedikodu ve deklarasyonları masonik ortamda tekrar ortaya döktüler. Hatta Büyük Locanın intizamını kazanarak hâkimiyetlerinin dışına çıktığını görerek, öfke ve düş kırıklığı içinde, bir Büyük Loca'nın vakar ve saygınlığına uymayan tarzda yazılan levhaları tarafımıza yollayarak ve daha da ileri giderek, kurulan özel bir mahkeme eliyle, Egeran Kardeş'ten Mason unvanını geri aldılar. Tüm bu yazışmaları tarafınıza yollamış olduğum kitapta görebileceksiniz; kitabın bir nüshasını da, aynı postayla doğrudan adresinize gönderiyorum.

Yüksek Şûra'nın infialinin bir başka nedeni, Tahsis Töreni esnasında, Yüce Tanrı'ya teşekkürle Eserinin devamı için Tanrı'dan yardım istenen bir Kuran ayetinin okunmuş olmasıdır. Yüksek Şûra'mız üyeleri çoğunlukla Fransa Grand Orient'inin yolunda yürümüşlerdir: ümit ediyorum ki ne demek istediğimi anlıyorsunuz. Bunun ispatı olarak da, Necdet Egeran Kardeş'i Masonluktan atan aynı mahkemenin, toplantıya başkanlık eden, kendi de 33 dereceli olan çok değerli Kardeşimiz Ekrem Tok'u da bir yıl süreyle masonik haklarından mahrum etme kararını almış olmasıdır:

Büyük Locanın her iki kararı da tanımamış olduğunu yazmak herhalde gereksizdir.

Yüksek Şûra'ya bağlı bazı Kardeşler, 14 Kasım 1964 tarihli ünlü mektup nedeniyle, Egeran Kardeş'e karşı davacı oldular. Konu 22/23 Nisan 1966 tarihli Genel Kurul'un gündemine alındı. Büyük Loca, büyük bir ekseriyetle konuyu reddetti ve Egeran Kardeşi akladı.

Bu olaylar üzerine, Yüksek Şûra'nın, demokratik sistemin gerektirdiği tarzda, bu karara uyması beklenirdi. Oysa bu beklenti boş çıktı ve 11 Haziran 1966 tarihinde tüzüksüz ve beratsız bir gayri muntazam locanın kurulduğunu ve Yüksek Şûra ile aynı binayı paylaştığını öğrendik. Bu gayri muntazam kuruluşun iki kurucu Kardeşi Yüksek Şûra üyesidir, diğer dokuz Yüksek Şûra üyesi de Obediyansımıza bağlı Localardan istifa etmişlerdir. Bu durum nedeniyle ve Atölyelerinden Kutsal Kitapları kaldırdıkları için Yüksek Şûra'nın intizamı sorgulanmalıdır: ancak bu durum bizleri doğrudan ilgilendirmez.

İstatistikî olarak, bu gayri muntazam teşekküle katılmak üzere, 2300 olan matrikülümüzden ayrılanların sayısı yalnızca 83 tür.

İşte, sevgili Kardeşim Baylot, mümkün olan en özet anlatımıyla durumumuz böyledir: Yüksek Şûra'nın hegemonyasından çok çektik. İntizam kaidelerinin karmaşıklığından bihaber Yüksek Şûra, Kardeşlerimiz üzerindeki otoritesini idame ettirebilmek için, 1909'da olmayan bir Büyük Loca'yı kurdu. Her şey ona bağlıydı ve bunun böylece devam etmesini istiyordu. Bu intizam sorununu temelinden hal etmiş olmaktan mutluyuz. Bizi tanımış olan Kardeş Büyük Locaların sayısı 65'tir ve dünyamızın iyi niyetli insanların elbirliğine çok muhtaç olan bu bölgesinde, masonik nur'u bir bütün olarak korumaya çalışıyoruz.

Bu vesileyle, mektubunuzda bahsettiğiniz, bu gayri muntazam teşekkülün Fransa Milli Büyük Locası'na göndermiş olduğu yazının bir fotokopisini veya basit kopyasını tarafıma göndermenizi rica ederim. Cevabınıza intizar ederek, sevgili kardeşim Baylot, size kardeşçe en derin sevgilerimi sunarım,

Nafiz Ekemen / Büyük Sekreter

Mavi Mine Çiçeği

Tamer Ayan

Hitler'in totaliter Nazi rejimi, hür düşüncüyü savunan

Masonluğa karşı 1934'den itibaren baskıya başladı. Masonlar tutuklanarak kamplara gönderiliyordu. Almanya Büyük Localarından Bayreuth'daki Güneş Büyük Locası, Kardeşlerin yoğun Nazi zulmünden zarar görmemesi için geleneksel Gönnye-Pergel rozetinin yerine, bahçelerinden koparacakları Mavi Mine (Forget-Me-Not veya Unutma Beni) çiçeği takmalarını istedi. Masonlar, bu minik mavi çiçek sayesinde, loca çalışmalarının ve masonik faaliyetin yasaklandığı karanlık günlerde birbirlerini tanımak ve Kardeşlik Sevgilerini sürdürmek fırsatını buldular. Masonların anlamını bildiği Mavi Mine, barbarca gömülmeye çalışılan Masonluk için aynı baharı müjdeleyen o minik kır minesi gibi yaşam ve ümit sembolü oldu...

Masonlar, on yıllık Nazi mezalimi sürecinde tüm Avrupa'da yakalarında taşıdıkları Mavi Mine sayesinde, sokakta ve toplama kamplarında birbirlerini tanıyıp yakınlaşarak, bütün eziyetlere rağmen masonik varlıklarını korumaya ve ayakta kalmaya çalıştılar. Kalplerinde ışıldayan Masonik Nuru yakalarındaki Mavi Mine ile yaşattılar ve asla söndürmediler. Mavi Mine, Masonluğun amblemi Gönnye-Pergel'e göre çok daha güvenliydi! Çünkü Gestaponun Was ist das (Nedir bu)? sorusuna yanıt doğal ve yalındı: Eine Blume (Bir Çiçek)...

Savaştan sonra 1947'de yeniden açılan Bayreuth Güneş Büyük Locası'nın ilk Konvanında, Önceki Büyük Üstat Beyer'in önerisiyle, yıllar boyu Nazi baskısının ve

zulmünün karanlığını kalplerinde sakladıkları Masonik Nur'la aydınlatmaya

çabalayan Masonların anısı olan Mavi Mine, geçmiş acıların unutulmadığının sembolü olarak resmi mason rozeti oldu.

Daha sonra, 1948'deki Almanya Birleşik Büyük Locası'nın ilk Yıllık Konvanında, çok zor şartlar altında masonluğunu sürdüren sadık ve fedakâr Kardeşlerin onuruna, Masonların Almanya boyutunda resmi rozeti seçildi.

Ertesi yıl, Washington'daki Büyük Üstatlar Konferansına katılan delegelerin yakasına bizzat Büyük Üstat Dr. Theodor Vogel tarafından birer Mavi Mine rozeti takılarak sembolizması evrensel düzeye yükseltildi.

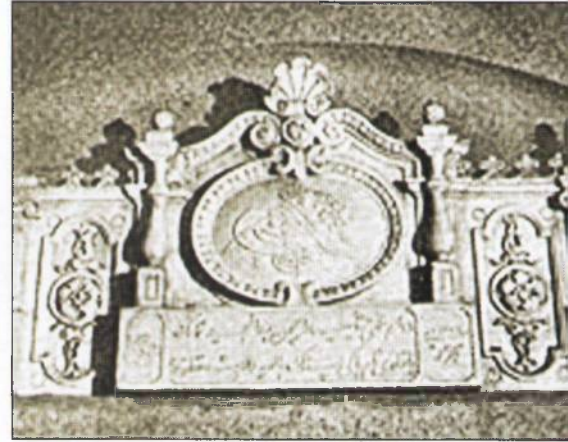
Böylece, o minicik sevimli Mavi Mine çiçeği Kardeşliğin önemli bir sembolü oldu. Almanya'da masonlar büyük bir onurla bu rozeti taşımaya başladılar. Hatta Almanya'daki Büyük Localardan Amerikan-Kanada Büyük Locası'na bağlı çoğu locada tekris edilen masonların yakalarına törenle Mavi Mine rozeti takılmaktadır.

Günümüzde Mavi Mine rozetini dünyanın her tarafındaki masonlar yaygın olarak kullanıyor. Mavi Mine, Hiram'ın Akasya'sından daha az anlamlı değildir. On binlerce mason, sembolik anlamı gerçekten çok derin olan Mavi Mine takarak, yakın geçmişte Nazi ve Faşist zulmü altında inleyen ve can veren fedakâr Kardeşlerinin Unutma Beni yakarılarını içlerinde yaşatmaktan gurur duymaktadır. Evrenin Ulu Mimarı bir daha o kara günleri göstermesin!

Masonik şifreler Osmanlı tuğrası

Washington Anıtı'nın 342. basamağına geldiğinizde, mermerden yapılmış bu Osmanlı tuğrası ile karşılaşacaksınız.

“Devâm-ı hulleti te'yid içün Abdülmecid Han'ın,
Yazıldı nâm-ı pâki seng-i bâlâya Vaşinkton'da.”

Mustafa Armağan

ABD'nin ilk başkanı George Washington, adına Virginia'da özel bir tapınak yapılacak denli önemli bir masondu ve ilk mason başkandı. Zaten kuşbakışı baktığınızda Washington şehrinin merkezinde masonların simgesi olan pergel ile gönyenin birleştiğini hayretle görürsünüz. Capitol binası pergelin kafasını oluşturur. Pergelin sağ ayağında Maryland Avenue, sol ayağında ise Pennsylvania Avenue bulunur.

Başkan Jefferson “öğretmen” denilecek düzeyde bir masondur. Maryland Avenue'de ise masonların büyük locası yer alır. Yani Capitol (Meclis) binası iki büyük mason mabedine bağlanır. Yine pergelin sağ ayağı Beyaz Saray'a, sol ayağı ise Jefferson Anıtı'na sanılmıştır. İşin garibi, pergelin her iki ayağı, tıpkı masonik sembollerdeki

gönyede olduğu gibi iki büyük cadde. Adlarını da verelim, Canal Street ile Louisiana Avenue.

Thomas Jefferson

Konunun ilginizi çektiğini biliyorum ama burada kesmeliyim, zira biraz daha devam edersem, Dan Brown'ın yayıncılarının, bu bilgileri yazarın yeni çıkacak kitabından hırsızladığını düşüneceklerinden ve dava açmalarından çekiniyorum.

Latife bir yana, hem şehrin hem de Capitol ve çevresinin tasarımında masonların ön planda olduğu açık. Merak edenler, Tesviye'de çıkan ilginç yazıya veya Michael Johnstone'ın The Freemasons adlı kitabına (Gramercy Books, New York, 2006, s. 90) bakabilirler.

342. basamak

Sözünü ettiğim meydanda bir dikilitaş yükselir. Bizim Sultanahmet Meydanı'nda ufak bir örneğini gördüğümüz bu taşın 169

metre, yani yaklaşık 60 katlı bir gökdelen yüksekliğinde olduğunu söylemek, cesametini gözünüzde canlandırmanız için yeterlidir. Yapıldığı tarihte Washington'da ondan daha yüksek bir bina yokmuş.

Washington Anıtı'nın temelini ilk taş 1848'de konulmuş. Ancak iç savaş yüzünden açılışı 1885'e kadar gerçekleşmemiş. Şimdilerde her yıl milyonlarca insanın ziyaret ettiği bu Mısır esintisi taşıyan sivri külahlı dikilitaşın dışı dümdüzdür ama içinde, tabii eğer asansörle değil de 898 basamaklı merdivenlerinden çıkmak isterseniz, sizi sürprizlerle karşılayacak objeler bulunur.

İşte kan ter içinde 342 basamak çıktınız ve 17. kata geldiniz. Burada sürprizlerin şahı sizi beklemektedir. İstanbul'da örneklerini çok fazla gördüğümüz mermer üzerine nefis bir talikle işlenmiş Osmanlıca kitabe ve üzerindeki tuğra, gelen geçenlere, 155 yıl önce Marmara Adası'ndan nasıl kesildiğinden başlayıp Washington nam şehre Arctic adını taşıyan yelkenli gemiyle 1854'ün bir nisan günü nasıl ulaştığına varıncaya kadar olan hikâyesini "32 kısım tekmi bir den" anlatmak için etmedik işmar bırakmamaktadır.

Şunu bilin ki, Washington'da yalnız değilsiniz. Sultan Abdülmecid Han, hattatların şahlarından Tosyalı Kazasker Mustafa İzzet Efendi, ünlü şairimiz Şeyh Galib'in süt oğlu olup binalara ve olaylara tarih düşürmesiyle meşhur Ziver Paşa, mermere işlediği tuğralarıyla efsaneleşen Haşim Efendi hep orada, sizi beklemektedirler.

Washington Anıtı'na hem kendi eyaletlerinden hem de başka devletlerden birer taş veya kitabe koymak isteyen ABD yetkilileri, 1853 yılında J.P. Brown adlı sefiri vasıtasıyla Osmanlı hükûmetine isteklerini iletilirler. Kitabeye kazınacak beyti yazma görevi Ziver Paşa'ya verilir. Yazdığı 3 beyitten birisi padişah tarafından beğenilir. Sıra beytin mermere kazınma işlemine gelmiştir. Bu iş de Kazasker Mustafa İzzet Efendi'ye yaptırılmış, biraz acele edilmesi gerektiği için o sırada rahmetli olan Haşim Efendi'nin hazır bir tuğrasının kalıbı alınarak mermere Abdülmecid'in tuğrası kazınmış ve sonuçta kitabe, toplam 3.750 kuruşa (bugünkü rayiçe yaklaşık 10 bin YTL'ye) mal olmuştur.

George Washington anıtına yerleştirilmek üzere Osmanlı İmparatoru Abdülmecid Efendi tarafından hediye edilecek kitabenin beyiti Ziya Paşa tarafından yazıldı. Beyiti mermere Kazzasker Mustafa İzzet Efendi kazıdı.

Kitabenin maliyeti ve nasıl yapıldığı gittiğinden çok ne olduğu ve anlamı önemli değil mi?

Bir kere anıta çeşitli devletler ve eyaletlerden gönderilen kitabeler içinde som zümrütten yapılanlar bile vardır ama metninden mermer işçiliğine kadar tam bir sanat eseri olan başka bir taş bulunmamaktadır. Osmanlı kitabesi, bu yönüyle apayrı bir değere sahiptir.

İkinci olarak diğer kitabelerde Başkan Washington övülürken, Osmanlı kitabesi, o mağrur edasıyla Sultan Abdülmecid'in temiz adının ABD ile dostluğun devamını temin için Washington'daki yüksek taşa yazıldığını haber vermektedir. Metin şudur:

"Devâm-ı hulleti te'yid için
Abdülmecid Han'ın,
Yazıldı nâm-ı pâki seng-i bâlâya
Vaşington'da."

Peki o zamanlar henüz İstanbul'da büyükelçisi bile bulunmayan ABD'nin aklına bizden bir kitabe istemek nereden gelmiş olabilir?" diye düşünenler çıkacaktır.

Bunun cevabını, Avrupa'da pek çok ülkede birden patlak veren 1848 ayaklanmalarında Avusturya ve Rusya'ya karşı mağdur durumdaki Macar ve Leh (Polonyalı) mültecilere kucak açan tek Avrupa devletinin Osmanlı oluşunda aramak gerekir.

Kanatlarımızın altına sığınanı geri vermek, bize yakışmazdı. Hatta bu yüzden neredeyse savaş bile açılacaktı. "Savaşa savaş" dedik, sözümüzün arkasında durduk. İşte bu sırada ABD devreye girdi ve mültecileri kabul edebileceğini bildirdi. Rusya ve Avusturya da buna razı olunca, Koşut başta olmak üzere Macar mülteciler ABD'ye gittiler. Orada her gittikleri yerde Osmanlı Devleti'nin bu kararlı duruşuna ve yardımlarına teşekkürlerini bildirmeyi ihmal etmediler. Bu olaydan sonra ABD kamuoyunda Türklere karşı olumlu bir bakış geliştiğini görürüz. Hatta o günlerde bir Bahriyeli olan Emin Bey, davet üzerine gittiğinde ABD Cumhurbaşkanı tarafından, Uğur Derman Bey'in deyişiyle, "adeta devlet başkanı teşrifatıyla" kabul edilmiş ve tam altı ay izzet ü ikram ile ağırlanmış.

Yunanistan Büyük Locası arşivlerinden, Balkan Savaşı'nda esir düşen Mason Türk Subaylar

Celil Layikteş

A 1975 yılında Atina'da bulunan 31 numaralı Skenderbeis Locası'nın 75. yıldönümü kutlamaları vesilesiyle yayınladığı geçmiş tersimatların özetlerini içeren kitaptan Türkiye ile ilgili iki tersimat:

1 1910'da Türk ziyaretçiler: 11 Mart 1910 tarihinde Türkiye Büyük Elçiliğinden, Konstantinopolis İskoç Locasının üyesi atışe militer Enver Hakkı Bey ile atışe Mehmet Celal Bey'ler locamızı ziyaret ettiler. Karşılıklı çok sıcak konuşmalar oldu ve Üstadı Muhterem, Türk Kardeşlerin memleketlerine döndüklerinde, Türk – Yunan dostluğunu güçlendirecek faaliyete bulunmalarını temenni ederek bundan her iki halkın da istifade edeceğini söyledi.

2 1912 Türk – Yunan Harbi esnasında, yukarıda adı geçen subaylarla birlikte başka subay kardeşlerin de Atina'ya savaş esiri olarak getirildiği öğrenildi. Loca Kardeşlerinin gayreti ile bu Türk subayların,

Atina banliyösü Falıro'da bulunan "Actaion" ve "Kyparissios" otellerinde kalmaları sağlandı.

Topçu Albayı, Ferit Bey Kardeş, esarete döneceğine dair yemin ettikten sonra, Konstantinopolis'e gönderildi. Bu Kardeş, Mason olan Türk yöneticilerle görüşerek bozulan Türk Yunan dostluğunun tamir edilmesine ve bu amaçla iki ülke arasında görüşmelerin başlamasına çalışacaktı.

Not: Bana bu arşiv malzemesini temin eden Yunan asıllı Belçika Büyük Locası Önceki Büyük Görevlisi Stathis Papastathopoulos Kardeş, bu tersimatta kaydı olmamasına rağmen, Albay Ferit Kardeş'in sözünde durarak Atina'ya döndüğünün bilindiğini ilâve etti.

1748'de 1. Mahmud'un Masonluğu kapatma nedenini açıklayan 3 mektup

12. Clement'in Masonluğu aforoz eden "In Eminenti" fermanından sonra, 1748 yılında 1. Mahmut, Hristiyan tebaanın arzusu ve ulemanın Papa'nın bir kurumu dinsizlikle suçlayarak aforoz etmesinin temelsiz olamayacağı düşüncesiyle, Osmanlı İmparatorluğu'nda Hürmasonluğu yasakladı. İngiltere Büyük Elçiliğinin dragomanına ait evde bir Loca toplanıyordu. İngiliz Büyük Elçisi Poter'in Başbakanı Bedford Dükü'ne, Fransız Büyük Elçisi Desalleurs Kontu'nun da Fransa Başbakanı'na ve Sadrazama yolladığı

mektupların kopyalarını yeni elde ettik. Katolik ve Rum Ortodoks tebaa Papa'nın aforozuna rağmen Loca Kardeşlerinin belirtilen adreste serbestçe toplanmalarından şikâyet ediyor, masonların büyücü olduklarını ve kara büyü yoluyla 1. Mahmut'u tahtından indirmeye çalıştıklarını iddia ediyorlardı. Kolluk kuvvetleri mason binasını bastı, İngiltere Büyük Elçisi'nin zamanında haber vermesinin sayesinde matrikül listesi bulunamadı, ancak mabet mobilyaları parçalandı.

B 1748 Yılında 1. Mahmud'un Masonluğu yasaklamasına zemin hazırlayan ikisi Fransızca diğeri İngilizce üç mektup: (Yunanistan Büyük Locası arşivlerinden)

1 *Fransa Büyük Elçisi Desalleurs Kontu'nun 29 Ekim 1748 tarihli Fransızca mektubu.¹*

*Mösyö,
Burada Hürmasonlarla ilgili ilginç bir gelişmeyi bildirmem gerekiyor. Bu nizama² bağlı birçok İngiliz tüccar, bazı*

Fransız tüccarlarını da bu kardeşlik cemiyetine katılmaya davet ettiler, ve

1- Büyük Elçi mektubu Fransa'da üst düzey bir devlet adamına yollamıştı. / 2- Ordre

zannederim ki bu teşebbüslerinde başarılı oldular. Bu kişiler Pera'da, İngiltere Drogman'ının evinde toplanıyorlardı. Kartaca Başpiskoposu³ ve İzmir piskoposu⁴ Abbé Barustrethy beni ziyaret ederek, Papa'nın fermanı ile aforoz edilen Hürmasonların bu toplantılarını önlememi istedi ve Roma'dan almış olduğu kesin emirlere göre, ne yapması gerektiğine dair fikrimi sordu.

Kendisine Fransa Milleti Vekiline olayları anlatarak bu tür toplantıları yasaklamasını emredeceğimi, ayrıca olayı büyütmemesini, zira Papa'nın fermanlarını tanımayan İngiltere ile Hollandalıların bu olaylardan istifade ederek kendi kiliselerine yeni üyeler kaydetmeye çalışacaklarını söyledim.

Yaklaşık aynı tarihlerde, Fransa'da işleri bozulan Sr de Balarre işlerini yoluna koymak üzere yeni imkânlar bulduğunu ifade ederek Konstantinopolis'e geldi ve boş olan İngiltere Drogman'ının evine yerleşti. Bunun üzerine Rum ve Ermeni papazlar olanlardan Türkleri haberdar etmek üzere toplandılar. Rum papazlar Hürmasonların büyüücü olduklarını iddia ederken, şizmatik⁵ Ermeni papazlar bunun yeni bir misyonerlik yolu olduğunu ve Rumlarla Türkleri baştan çıkarmaya çalıştıklarını iddia ettiler.

Reis Efendi, birkaç gün önce, bu yeni duruma şaşırdığını, gayet iyi uygulanan kapitülasyonlarımızın Sultan'ın topraklarında yeterince kiliseye izin verdiğini, bu sayıları çoğaltmanın gerekmediğini, burada bu amaçla toplanan Hürmasonların, sözde mason yapmak amacıyla katılmak isteyenlere 30 ekî⁶ verdiklerini, daha sonra bunları Hristiyan yaptıklarını söyledi.

Bu söylenenleri tahkik ettim ve hepsinin yanlış bilgi olduğuna kanaat getirdim. Öğrendiğime göre çok sayıda Şizmatik Rum'un ve Yahudi'nin bu eve gitmek üzere kandırıldıkları anlaşıyor. Bunların birçoğu Sr de Ballore'ye başvurarak kabul edilmelerini istemişler. Görüştüğüm bu kişi kendisinden ne istendiğini anlamadığını ifade etti.

Bu olayları öğrendikten sonra, burada gerçekten İngiliz ve Fransızların devam ettiği bir Hürmason cemiyetinin var olduğunu, amaçlarının sadece eğlenmek olduğunu,

din ve politikaya bulaşmadıklarını ve bu toplantıları yasakladığımı Reis Efendiye anlattım.

Birkaç gün sonra, Reis Efendi, bana bu Pera evinde bir Fransız büyüücünün yaşadığını haberini yollayarak onu Fransa'ya geri göndermemi istedi. Kendisine hiçbir Fransız büyüücü tanımadığımı, bahsettiği kişinin ise merak sayikiyle Türkiye'ye geldiğini, merakını giderdikten sonra da memleketine döndüğünü bildirdim. Gerçekten de, Reis Efendi'nin ilk imasından sonra, Sr de Ballere'i çağırttım ve derhal ülkeyi terk etmesini kendisine tebliğ ettim. Elimin altında hazır bir gemi bulunmadığından kendisini İtalya veya Fransa'ya hareket edecek bir gemi bulunana kadar güvenli bir yere sakladım. Bu konuda bana kararsız gözüktü.

Bütün bunlar çok ufak şeylerdir, ancak, basın yoluyla tarafınıza saptırılmış bilgilerin aktarılmasını önlemek için bu satırları yazdım. İnanyorum ki, mektubumu okuduğunuzda Kilise erkânının oyunlarını bozacak olaylardan hangi yollarla kurtulduklarını ve Türklerin cehaletinin batıl itikatları, korku ve inancı hangi seviyelere kadar çıkarabileceğini görebileceğinizi sanıyorum, zira Türkler Sultanın büyü yoluyla tahtından indirileceğinden korktular. Reis Efendi bana büyüçülere inanmadığını, ancak halkın bu derece saygın⁷ olduğu bir ülkede dedikodulara veya herhangi bir harekete neden olabilecek hiçbir şeye izin verilemeyeceğini ifade etti.

Çok derin saygılarımla, Mösyö,
Mütevazı ve sadık hizmetkârınız
Desalleurs

P.S. Bölgesinde bir Hürmason Locasının

1748 yılında
1. Mahmud
"masonluğu kapattığını" açıkladı.

varlığını öğrenince, İzmir Konsolosu Sr Peyssonnel'e Fransız tüccarların bu cemiyetin toplantılarına katılmalarını önlemesini istedim.

2 5 Kasım 1748'de İngiltere Büyük Elçisinin Sadrazama yazdığı Fransızca mektup:

Zat-ı Âlinize itiraf etmeliyim ki, Altesleriniz tarafından yollanan ve Dragomanımın bana ilettiği mesaj bu denli yeni ve olağan üstü ki verecek cevap bulamadım.

Dragoman bana Alteslerinizin, büyü yaptırdığı nedeniyle İngiltere'den kovulan bir büyüücünün buralara geldiğini öğrenmiş bulunduğumuzu ve onu öncelikle geri yollamamı veya herhangi bir gemiye bindirmemi istediğinizi bildirdi.

Bu ülkeye geldiğimden beri hiçbir İngiliz buraya gelmedi. İngiltere'de büyüye inanılmaz.

İngilizler yaşadıkları tüm ülkelerde makul, vakur kişilikleri ile tanınırlar, asla zararlı olmazlar. Kralının temsilcisi olmakla şeref duyduğum bu millete karşı yapılan bu imanın ancak kötü niyetli amaçları olabilir. Bir takım hesaplarla Alteslerinizin aklını etkileyecek iftiralar söz konusudur.

Bu denli iftiraları yayanlar takibata uğramadığı takdirde, bir halkın Büyük Elçisinin nelere maruz kalabileceğini Yüksek Nur'unuzla Altesleriniz takdir edebilir. Bir milletin şerefi ve saygınlığı zarar görebilir,

- 3- Archeveque
- 4- Vicaire
- 5- Sapkın ayrılıkçı
- 6- Eski bir gümüş para
- 7- "Cahil" anlamında kullanıyor

daha da kötüsü, Bâb-ı Âli'deki diğer bakanlar da etki altında kalarak bu Büyük Elçi'yi nazar-ı itibara almayabilirler.

Bu nedenle Alteslerinizin bilinen adalet ve hakkaniyet duygularına hitap etmeliyim ki, çok kötü maksatlarla hazırlanan ve içinde gerçeğin gölgesi dahi bulunmayan bu denli hatalı ve maksatlı bir raporun yapımcılarını bulmak üzere etkili araştırmaların yapılması temin edilsin.

Duyduğuma göre, bu kişiler aynı kötü niyetlerle değişik ülkelerin tebaası saygıdeğer beyefendiler için de böyle tehlikeli imalarda bulunmuşlardır. Namuslu ve şerefli bildiğim bu insanlar, zaman zaman iyi vakit geçirmek üzere bir araya gelerek masum birkaç saat geçirirler. Yaptırılmış olduğum aramalarda ancak iyilik yapmaya matuf belgeler ele geçmiştir. Hristiyan dünyasının değişik yerlerinde en yüksek değerlere sahip bu türden insanlar toplanır. Şahsen ilgilenmedim, ama bana söylenene göre birkaç aydır bu insanlar hiç toplanmamış. Alteslerinize bu konuda birkaç kelime söylemek üzere almış olduğum karar yalnızca zat-ı Âlinizi bu tür yanlışlara karşı uyarmak içindir. İfıracıların izini tespit etmek zor olmamalıdır. Ayrıntıları yazı ile bildirmek fazla uzun zaman alabilir, ancak, kendime karşı da adil davranmak üzere, Bâb-ı Âli'nin Dragomanı veya Altesinizin uygun göreceği başka bir kişi vasıtasıyla zat-ı Âlinizle görüşmek isterdim, böylece Altesleriniz İngiliz halkının masumiyeti ve bu büyük ve ünlü devletin iyiliğini düşündükleri hakkında aydınlanmış olurlar.

3 İngiltere Büyük Elçisi Porter'in Bedford Dükü'ne (İngiltere Başbakanı) 26 Kasım 1748 tarihli mektubu:

Zat-ı Âlinize 23 Ekim tarihinde yazdığım mektuptan bu yana burada sukûnet hâkim, Kurban Bayramı etkinlikleri, ziyaretler ve eğlencelerden başka yazacak haberim yok.

İran'dan ilginç haberler gelmektedir. Şah Adil kardeşi tarafından tahttan indirilmiş, bu olayda önemli bir general ona yardımcı olmuş, daha sonra general kendi hesabına tahtı ele geçirmek isteyince, kardeşlerin genci tekrar Adil Şah'a biyat etmiş ve iki kardeş güçlerini birleştirerek generali yenmişler.

Bu krallıktaki son durum öyledir. Lordum, bu arada kendi başına çok önemsiz gözüken, ancak bu hükümetle kötü sonuçlara varabilecek bir olayı anlatmam gerekiyor.

Barışın ilâmından bu yana, on Fransız ve iki İngiliz vatandaşı bir Hürmason Locasını kurdular. Bu maksatla bir ev satın aldılar. İzleyen gelişmelerle, cahil ve batıla inanan Hristiyanların kafaları uyduruk düşüncelerle doldu. Bu düşünceler kısa zamanda Türkler'in arasında da yayıldı. Venedik'ten gelen parasız, bu kardeşliğin üyesi olan bir Fransız, söz konusu evde oturmaya başladı. Cehaletin dibi, sürekli olay yaratan Latin ruhban sınıfı mensupları 12. Clement'in aforoz fermanına⁸ bu denli açıktan açığa meydan okunmasından rahatsız oldular. Onlar ve zavallı enayi (stupid) Ermeniler Türkler'e bu Masonların sihirbaz ve büyücü olduklarını, Şeytan'ı bile çağırabildiklerini ima ettiler. Bu imalar Sarayda ciddi kök saldı ve Aziz Ignatius'un dahi yapamayacağı şekilde, Saray'da Şeytan'ı uyandırdılar. Masonların toplandığı ev dragomanlarından birine ait olduğundan ve kendisi de Mason olan dinsel koruyucuları Fransız Büyük Elçisini doğrudan hedef almaktan çekinen bu Latinlerle Ermeniler, İngiltere'den büyü yaptırdığı nedeniyle sürgüne yollanan Büyücü bir İngiliz'in bu eve yerleştiğini iddia ettiler. Saraydan Bâb-ı Âli'ye verilen bir emirle tüm yabancı sefareterin dış işleri vekillerine yapılan tebligatla, böyle bir kişi gelmiş ise onun doğrudan derhal sınır dışı edilmesi istendi.

Tarafıma bu yönde, büyük nezaketle kaleme alınmış bir mesaj geldi. Olayı uyduruk bir masal gibi değerlendirdim, bu konuda hiçbir haberimizin olmadığını, İngiltere'de büyü ve sihirbazlığın ne olduğunun bilinmediğini, bu tür bir mesaja cevap veremeyeceğimi, ancak, haberi yayanların veya bir İngiliz'i bu şekilde suçlama arsızlığını gösteren kişilerin kim olduklarını bana ifşa ettikleri takdirde, düşüncelerimi daha açık bir şekilde ifade edebileceğimi söyledim. Böylece bir kaç gün kazandım. Sultan'a verebilmeleri için benden yazılı bir cevap talep ettiler, hatta yalvardılar.

Türbanlarla uğraşmak istemeyen Fransızlar ve daha çok ruhban sınıfı mensupları, benim Bâb-ı Âli'ye, Sultan'ın tebaası Rum ve Ermenileri Papa'nın emrine sokmak üzere

yaptıkları bu çirkin entikalarını ihbar edebileceğimi, ve böylece Sultan'ın garezine hedef olabileceklerinin endişesiyle panik oldular. Haksız yere bir İngiliz vatandaşını itham edenlerin İngiltere Büyük Elçisinin ağırlığını hissedeceklerine dair hissiyatımı kendilerinden saklamadım; geçmiş zamanda Büyük Elçi Sir Thomas'a bir sadrazamın, istediği takdirde ülkede bulunan tüm Cizvit rahipleri astırmayı teklif ettiğini hatırlattım.

Sultan'ı memnun etmek için, Bâb-ı Âli'nin dragomanlarından biriyle Sadrazam'a yolladığım mektubun bir kopyasını Zat-ı Âlinize sunuyorum. Bâb-ı Âli vezirleri olaydan utanç duyuyorlardı; olayın kapatılmasına imkân tanımak üzere Fransa Büyük Elçisi, tarif ettikleri kişinin eşkaline uyan bir Fransız'ın Venedik'ten geldiğini, kendisini iyi ve namuslu biri olarak tanımasına rağmen onu derhal yurt dışına yollayacağını bildirdi.

O günden bu yana Bâb-ı Âli'den sürekli olarak mektubumu yanıtlamalarını istedim, onlar da en nazik bir şekilde meseleyi uyutmak istediklerini ifade ettiler.

Bayram'ın bu son günlerinde İmparatorluğun Paşalıklarında bazı değişiklikler yaşandı. Kahire'de yenicerilerin bir nevi esarete aldığı Ragıp Paşa İleydin'e (?) atandı; o paşalık için daha önce düşünülen ..laiah (?) Paşa Musul'a yollandı; Musul'da olan önceki vezir İlagi Mehmet Babil'e (Bağdat) yollandı. Bu son değişiklik orada huzursuzluk ve başkaldırıların devam ettiğini düşündürüyor, zira şiddeti ile bilinen bu paşa sakın bir yere yakışmaz, kendisi atak ve kararlıdır. Şimdiye kadar Babil'de durumunu sağlamlaştırmaya bakan, hiddetli mizaca sahip, kabiliyetli politikacı Kösterli Paşa hakkında bir şey duymadık; Bâb-ı Âli'de bu bölgenin durumu hakkında kararlı bir sessizlik sürmektedir.

Lordum, mektubumu bitirirken, Majestelerinin Avrupa'ya barışın nimetlerini bağışlayan nihai antlaşmayı böyle hızlı bir şekilde sonuçlandırmasında, Zat-ı Âlinizi kalben kutlarım.

Lordum, en derin saygılarımla, En mütevazı ve sadık hizmetkârınız, Porter

8- 1738'de Clement XII Hürmasonları aforoz etmişti.

Aydınlanma yolunda Hürmasonluk

The New Penguin History of the World adlı eserinde, J. M. Roberts "Ideas Old and New" (s.674) adlı bölümünde 1500 - 1800 yılları arasında yeni fikirlerin yayılmasında Hürmasonluğun rolünü anlatıyor. Roberts'in metnini aşağıdaki yazıda derleyip özetledik.

1500 - 1800 yılları arasında Batı Avrupa kültürüne bir seküler temel inşa edilmişti. O yıllarda geliştirilen bu felsefe, günümüzde hâlâ bizlere yol göstermektedir. DeneySEL mekanik ve fizikle gelişen bilimin, zamanla her türlü felsefi problemi halledebileceğine inanılıyordu. Kısacası, Ortaçağ bağnazlığı düşünen erkek ve kadımların beyninde sona ermişti.

Olaylar tarihte kesin ve net bir şekilde gelişmez. 1800 yılında düşüncenin bu sıçramasını çoğu kişi fark edemezdi. Krallık müessesesinin, toplumun soydan geçme hiyerarşik yapısı ve dinsel baskının oluşturduğu geleneksel yapı sürüyordu. 1780'lerde son heretik Polonya'da Engizisyon tarafından yakıldı. İsviçre'de büyücülükle suçlanan bir Protestan 1782'de idam edildi. 17. yüzyılın kaynayan cadı kazanları hala akıllardaydı. (Charlemagne cadıları yakanları idama mahkûm etmiş, kilise geceleri uçan cadıların pagan inanışlardan kaynaklandığını, aslı olmadığını ilân etmek zorunda kalmıştı.) Batıl inançlar her yanı sarmıştı. Ceza yasaları barbardı, itiraflar işkence ile elde ediliyor, idamlar halk eğlencesi şekline dönüşüyordu. 18. yüzyılın başlarındaki modernizm pırıltıları bizleri aldatmasın: gelişen sanat, müzik, salonların zarafeti, şövalyelik ve şeref ilkelerinin yanında, ayı dövme, horoz dövüşü, canlı kazların kafalarını koparma gibi eylemler halkı eğlendiriyordu.

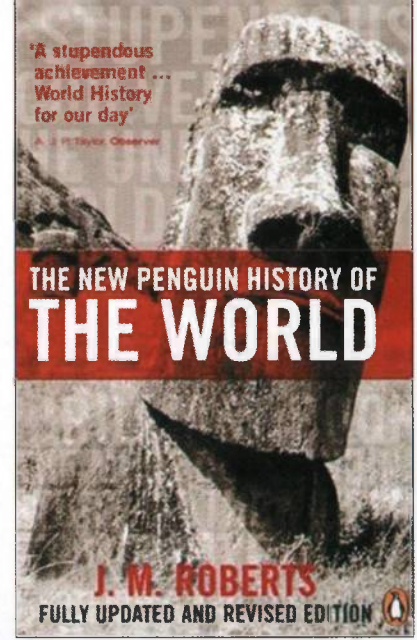
18. yüzyılda, Avrupa'nın her yönünde, organize din toplumu yönetiyordu. Yerleşik kilisenin görüşlerine uymayan düşüncelere karşı tolerans yoktu. Katolik ülkelerde kilisenin sansürü etkendi. Engizisyonun

İngiltere Kraliyet Bilimler Akademisi (Royal Society) kraldan beratını 1662'de aldı (üstte). Fransız Bilimler Akademisi (Académie Royale Française des Sciences) dört yıl sonra, 1666'da Kral 14. Louis'nin sağ kolu Colbert tarafından kurulmuştu (altta).

zamanında yasakladığı kitaplar üzerindeki yasaklar kaldırılmamıştı. Üniversiteler rahiplerin inhisarındaydı. Ünlü Oxford ve Cambridge üniversiteleri dâhi kiliseye

muhalif olanlara ve Katolıklara kapalıydı. Derslerin içeriğini de Kilise denetleniyordu.

Ancak, toplumun yapısı yeni düşüncelere açıktı. Entelektüel yaşam artık üniversitelerin inhisarında değildi. 17. yüzyılın ortalarından itibaren, birçok ülkede ve çok kere üst seviyelerden gelen önderlikle akademiler ve bilim cemiyetleri kuruluyordu. İngiltere Kraliyet Bilimler Akademisi (Royal Society) kraldan beratını 1662'de aldı. Fransız Bilimler Akademisi (Académie Royale Française des Sciences) dört yıl sonra, 1666'da Kral 14. Louis'nin sağ kolu Colbert tarafından kurulmuştu. Aynı Colbert 1663'de tarih, arkeoloji ve filoloji araştırmalarına adanan, 40 üyeli "Académie des Inscriptions" u (Yazılı evrak akademisi) kurmuştu. 18. yüzyılda bu tür cemiyetler çoğalarak kasabalara kadar yayıldılar, ve yer yer ziraatın geliştirilmesi gibi özel ilgi sahalarına da girdiler. Düşünen halk artık geçmişin müesseseleri ile iktifa etmiyordu. Özellikle İngiltere ve Fransa'da, ve komşu ülkelerinde sosyalleşme hareketleri, kulüpler ve cemiyetler yayıldı. Bu cemiyetlerin toplantılarında bilimsel, felsefi konular, keşifler tartışılıyor, böylece yeni fikirler yayılabiliyordu.

Bu cemiyetlerin içinde en önde geleni Hürmasonluğun uluslar arası kardeşliği idi. Bu cemiyet 1720'lerde İngiltere'de kuruldu ve yarım yüzyıl içinde her yöne yayıldı. 1789 yılında (Büyük Fransız Devrimi) Avrupa'da 250.000 den fazla mason olduğu tahmin ediliyor. Mason localarında yeni fikirler tanıtıldı, tartışıldı ve yayıldı, onların sayesinde geleneklerin kalıbı kırıldı.

İsviçre Masonluğu

Anglo-Sakson Masonluğunda üye sayıları düşüş gösterirken, Avrupa'daki, özellikle Fransızca konuşan İsviçre'deki yükseliş eğilimi ziyadesiyle cesaret vericidir. Bunun nedenleri vardır. Bu küçük ülkedeki masonik faaliyet konusunda yapılacak yüzeysel bir inceleme bile bu olguyu doğrular.

Örnek teşkil edebilir mi?

Dr. Jean Benedict'in "Could Switzerland set an Example?" başlıklı yazından derleyen: Cevad Gürer

Kısaca İsviçre

Avrupa'nın ortasında, aşırı bağımsız, politik ve askeri açıdan tarafsız, Avrupa Birliği'nin büyük baskısına hâlâ kayıtsız olan İsviçre, kıtanın en küçük ülkelerinden biridir (nüfusu 7 milyonun biraz üstünde). Bununla beraber, bankacılık, bilimsel araştırma, turizm, saat üretimi, mücevherat, güzel sanatlar, edebiyat, müzik, dağcılık gibi alanlarda ülke büyüklüğü ile tamamen ters orantılı başarısı, bütün dünyayı etkilemektedir. Diğer bir özelliği ise, ülkenin, ABD gibi, bağımsız devletlerden oluşmasıdır.

Tarihçe

İsviçre'de ilk Loca 1736 da Cenevre'de açıldı. Açılmasıyla, olaydan endişe duyan mahalli yönetim tarafından kapatılması bir oldu. Bir diğer Loca 1740 yılında İngilizlerin baskısıyla Lozan'da açıldı. Bunu üç Loca takip etti, ancak Bern Hükümetince 1745 de yayınlanan Yasa uyarınca kapatıldılar. 1768 de Strict Observance¹ ve daha sonra

Rectified Scottish Rite² tarafından işgale uğrayan ilk şehir Bazel oldu. Bundan sonra ülkedeki Mason

topluluğu, Fransız ve Alman gelenekleri arasındaki sürekli mücadeleden etkilenecek, iki taraf arasında gidip geldi.

Komşudaki ihtilal (1789) sıkıntıyı daha da arttırdı; 1793 ile 1803 arasında İsviçre topraklarında masonik faaliyet kanun dışı sayıldı. Bununla beraber bazı Localar hayatiyetini muhafaza ettiler ve 1822 den sonra milli bir obedyans kurulması projesi şekillenmeye başladı. 1848 de aynı yıl modern İsviçre Konfederasyonu da kurulmuştur proje başarı ile sonuçlandı; yeni

- 1- Kesin İtaat/Riayet Riti
2- Düzeltilmiş İskoç Riti

obedyans kuruldu. 1913 yılında İsviçre Alpina Büyük Locası (Swiss Alpina Grand Lodge-SAGL) adını aldı.

1875 yılında bir Yüksek Şura kuruldu. Bundan sonra, iki Dünya Harbi ve hemen, hemen Amerika'daki 1826-1836 Morgan Olayı'na benzer kısa ve karanlık bir ara verme dışında obedyans serpilerek büyüdü. İtalya ve Almanya'daki faşizm hareketi İsviçre'yi de etkiledi ve Cenevre'deki 1922 anti-masonik dalgaının oluşmasına neden oldu. Politik baskı arttıkça, kendini korumak için bütün İsviçre Masonluğu seferber oldu.

Uluslar arası ilişkilerde inişler ve çıkışlar

1902 de SAGL bir Masonik İlişkiler Bürosu kurdu. Büro 1921 de Uluslararası Masonik Birlik (International Masonic Association-AMI) adını aldı. Büro, dünya ölçeğinde 28 obedyanstan oluşan (gevşek) bir birlik oluşturdu. AMI 1950 ye kadar yaşadı. 1905 yılında Cenevre'de kurulan Evrensel Masonik Birlik (Universal Masonic League-LUF) yaşamda kalma konusunda daha şanslı çıktı; 12 ülkede başarı ile hayatını sürdürüyor.

1896-1906 yılları arasında Droit Humain (DH) adlı bir karma bir hareket görüyoruz. Bu hareket daha sonra, 1913 yılından itibaren, Fransız kontrolünde DH Obedyansı olarak karma Localar³ tesis ediyor. İlk yalnız kadınlara mahsus Loca 1964 yılında kuruluyor.

Böylece, Britanya etkisini azaltmak yönündeki baskılar altında milli manzara yavaş, yavaş değişti. Ancak, 1929 yılında İngiltere Birleşik Büyük Locası'nın (UGLE) "Büyük Locaların Tanınmaları ile İlgili Temel İlkeler"i yürürlüğe koyması SAGL'ı sıkıntıya soktu. Bu tarihten yirmi yıl sonra SAGL kendi tanıma ilkelerini yayınladı.⁴ Bu kuralların sertliği karşısında, Fransız Büyük Doğusu⁵ (GOdF) 1955 yılında Lozan'da kendi Locasını kurmakta gecikmedi. SAGL bu olay üzerine hemen GOdF ile olan ilişkilerini durdurdu. Üç yıl sonra, bu arada kurulmuş olan üç GOdF Locası ile İsviçre Büyük Doğusu (Locası) kuruldu. 1958 de Fransa Büyük Locasından (GLdF) da tanıma çekildi.

1955 ve 1958 deki bu olaylar SAGL üyeleri

arasında oldukça büyük huzursuzluğa neden oldu. 1971 yılında İngiliz Genel Amaçlar Kurulu⁶ bir kaç ay için muntazam ve geleneksel masonluğa⁷ dahil olan SAGL den tanınmasını çekti. Fransız Masonluğu ile 32 yıl süren bütün ilişkilerin kesilmiş olması hali dayanılmaz bir durum almaktaydı. SAGL diğer düzenli geleneksel masonluğa ait Avrupa obedyanslarının yararlı ilişkileri sürdürürken komşu Fransa ile süregelen kopukluk ancak 1990 yılında Fransız Milli Büyük Locası'nın (GLNF) tanınması ile sona erdi. Bu korku ikliminde, 1983 yılında yeni doğmuş küçük bir Büyük Loca olan Belçika Düzenli Büyük Locası lehine, Belçika Büyük Locası ile ilişkiler kesilmişti. İlişkilerde başka bir gafin nihai bir dışlamaya neden olacağı düşünülmüştü

Çok obedyanslı yaşamın doğuşu

Şurası bilinmelidir ki, zamanında UGLE Genel Amaçlar Kurulu'nun ödünsüz tutumu olmasaydı İsviçre Büyük Doğusu ile ilişkiler pekâlâ devam edebilirdi. Anılan Kurulun her açıdan düzenli olan Prince Hall Büyük Locaları'nı nasıl tanıdığı evrensel olarak bilinir. Mayıs 2004 itibarıyla bu Büyük Locaların 51 düzenli Amerikan obedyansından 37 si tarafından tanınmış olduğunu görüyoruz. Görülen diğer iyi anlayış işaretleri cesaret vericidir.

Diğer yandan, farklı obedyansların bir arada yaşama fikri ağırlık kazanmaktadır. Bütün

Masonluğu bir şemsiyenin altında toplamak gerçekten gerekli midir? Dış dünya hiç bir zaman olmadığı kadar bir örnek olup ve küreselleşirken, Masonluğun yasal olarak merkezsiz (ademi merkeziyet-yerinden yönetim) yönetim biçiminde tekilcilik hakkı vardır. Ancak değişen şartları benimsemeğe hazırdır.

Günümüzde düzenli masonluk

Faşizm kargaşasında (1920–1945) mason sayısında büyük bir düşüş yaşanmıştır. Üyelerin hemen, hemen yarısı kamuoyu baskısı karşısında üyelikten çıkmışlardır. Harbin sonu önemli bir değişiklik getirmiştir. Son otuz yıldaki hafif düşüş sayılmazsa, sayılar oldukça istikrar göstermektedir. Bununla beraber, Localardaki ortalama üye sayısı düşerken, Loca sayılarında kayda değer artışlar olmuştur:

Yıl	Toplam üye	Loca sayısı	Loca ortalaması
1900	3800	32	119
1970	3800	51	75
2005	3550	79	45

Yukarıdaki karşılaştırmaların tam sağlıklı

- 3- Kadın ve erkeklerin birlikte çalıştıkları Localar
- 4- Five points of Winterhur
- 5- Grand Orient of France-Fransa Büyük Doğusu
- 6- İngiltere Birleşik Büyük Locası
- 7- Mainstream Masonry

Avrupa'nın ortasında, aşırı bağımsız, politik ve askeri açıdan tarafsız, Avrupa Birliği'nin büyük baskısına hâlâ kayıtsız olan İsviçre, kıtanın en küçük ülkelerinden biridir (nüfusu 7 milyonun biraz üstünde).

olabilmesi için, yeni kurulan obedyansları da içermesi gerekir ki, o zaman Loca başına düşen ortalama üye sayısı 35'e düşmektedir. Küçük çekişmeleri bir yana bırakırsak, bu obedyanslarla bir arada yaşam normal, huzurlu ve çatışmadan arî geçmektedir.

Alınması gereken ders açıktır; küçük Localar büyüklerine nazaran daha sağlıklı çalışmaktadırlar. Çünkü ikincilerde çoğu kez kişisel sorumluluk sulandırılmakta ve devamsızlık nedeniyle Loca uflanmaktadır. Diğer bir ifade ile nicelik niteliğin garantisi değildir, yani 'küçük güzel'dir!

SAGL, 2005 yılı itibariyle dünya ölçeğinde 164 masonik obedyansı tanıyan itibarlı bir Büyük Locadır.

Ritüellerde çeşitlilik

SAGL'de dil, coğrafya ve yılların getirdiği siyasal değişiklikler nedeniyle kullanılan ritüellerde büyük bir çeşitlilik görülmektedir. Şu anda yalnız dört locada Emülasyon Ritüeli kullanılmaktadır. Diğerlerinde, EKSR, Rektifiye, Shroder, Modern Fransız vs. kullanılmaktadır. SAGL, farklı geleneklere saygı göstererek, Anayasa (Tüzük) hükümlerine uymaları koşulu ile Locaların ritüel seçimine müdahale etmemektedir. İsviçre Konfederasyonunun demokratik kurallara uyma felsefesi ulusların geleneklerine tam anlamı ile yerleşmiştir. Emülasyon çalışan Localar dışında, ritüel ezberlenmez basılı metinden okunarak uygulanır. Aynı şekilde Locada çalışan müzikte, törenlerde kullanılan engellerde, yolculuklarda ve diğer uygulamalarda büyük bir çeşitlilik görülmektedir.

Uygulamalar

Anglo-Sakson, özellikle Amerikan uygulamalarından farklı olarak bizim kontinental dediğimiz uygulamada terfi çok sıkı kurallara bağlanmıştır. Tekris ve diğer törenler, kalfalık hariç, yalnız bir adaya uygulanır. Terfiler arasında en az bir yıllık hazırlık dönemi vardır. Geçiş ve yükseliş öncesi aday, sembolizma, tarih, felsefe gibi Masonluğun çeşitli veçhelerinden biri üzerinde çalışma⁸ yapıp, sunması gerekir. Diğer Locaları ziyaret büyük ölçüde teşvik edilir. Her derecede kateşizm⁹ bilgisi gereklidir. Aynı şekilde, obedyans ve mensup olunan Loca ile ilgili tüzüklerin önemli hükümlerinin bilinmesi istenir. Masonik literatürün

İsviçre, Avrupa'nın en küçük ülkelsi olmasına rağmen bankacılık, turizm, sanat, ve saat üretimindeki başarısı ile bütün dünyayı etkilemektedir.

takip edilmesi de özellikle üzerinde durulan bir husustur. Üst derecelerde de benzeri gerekler söz konusudur.

Bu tür uygulamalar Avrupalı birçok Büyük Locada geçerlidir. Araştırma yapılması ve adayların, ritüelin basit olarak özümsemesinin ötesine geçmeleri teşvik edilir. Gelişme yönünde, her aşamanın süresinde ve sabırla tamamlanması beklenir, aceleye tolerans gösterilmez. Bu yöntemler, kuşkusuz, sağlam bilgi ve adanmışlığın kazanılmasını sağlar.

Atalardan intikal eden geleneksel şifahi¹⁰ yöntemi burada yıpratmanın bir anlamı yok. Bu sistemin değeri, sistemi nesiller boyu içtenlikle uygulayan görevliler tarafından teyit edilmiştir. Bununla beraber söz konusu uygulamanın birçok güçlükleri vardır:

- Eskiden ritüeller kısa olduğundan kolayca ezberlenebiliyordu.
- Bugün uzun ve karışıktır. Tam özümlemek için çok tekrar ve prova yapmak gerekir.
- Modern kültürümüz, okul ve sonrasında, ezbere karşıdır.
- Hatırlamak için sarf ettiğimiz gayret büyük zaman ve enerji kaybına neden olmaktadır ki bu gayret sembolizma zenginliğinin, masonik felsefenin ve sosyolojisinin derinliğine incelenmesinde kullanılabilir.
- Her seviyedeki ve durumdaki ritüel uzmanlığı, miras kalan yapıların korunması mekanizmasına dönüşmekte olduğundan, gelişme, değişme, içten gelme, kendiliğinden

oluşma ve imgesellik eğilimlerinin kabullenilmesi güç olmaktadır.

- Gelenek her kuşakta yeniden icat edilmeli demiş biri; aksi halde devinimsizliğe mahkûm edilir.

Sonuç

Anglo-Sakson Masonluğundaki dramatik üye kaybının çeşitli nedenleri vardır. Sosyal yaşamdaki değişim, çeşitli hizmet kulüplerinin rekabeti, televizyon izleme ihtirası, web ve diğer nedenler bu olguyu kısmen açıklayabilir. Fakat en önemlisi; birçok yeni üye özellikle hafızası güçlü olmayanlar, bu muazzam ezber işinden kaçmaktadırlar. Evrensel ölçekte tembelliğin baskın çıktığını hepimiz gözlemlemekteyiz. Spekülatif Masonluk başlangıçta, dünyanın daha fazla adalet ve demokrasiye gereksinim duyduğu günlerde, yeni sosyal ve felsefi buluşlar sunmaktaydı. Bunda pek tabii, Kardeşlikteki elitizm ve asaletin de payı söz konusuydu. Bu akideler (inançlar, ilkeler) modern demokrasilerde yok oldular veya baskı grupları (siyasi partiler, sendikalar, lobiler, sivil örgütleri) tarafından üstlenildiler. İskeleti olduğu gibi muhafaza edilen Masonluğun eti ve kemiği ve hatta kanı yok edildi. Kendini tanıma, tahlil etme ve sosyal toplantılar, masonik düşüncüyü güçlü tutma adına geriye kalanlardı. Eğer bu iskelet et ile canlandırılmazsa, solar, kurur. Kontinental Masonluk bile uzun vadede bu yazgıya mahkûm olabilir.

Bu düşüşü önlemeye matuf bir çok uygulama yapıldı ABD'de; ailelerin katılımı ile yapılan sosyal aktiviteler, hızlı terfi ve benzerleri gibi... Ama hiç biri başarı getirmedi. Masonik mesajın önemli bir öğesi olan hasenat faaliyetleri de sistemi kurtarmaya yetmedi.

Geriye, ilk operatif uygulamalara bakmak yeterli olacaktır; sözgelimci tekrisin yoğun duygusal niteliği - entelektüel ve sipiritüel araştırma faaliyetinin eşliğinde bilinmeyenin derinliğine araştırması... Bunların yanında, adayların seçiminde çok özenli olmak temel bir gerektir. İşte bunlar üçüncü milenyumda Masonluğun yeniden doğumu ilgili anahtar konulardır. Başka alternatifimiz yoktur. Önümüzde çetin bir yol bulunmaktadır.

8- Yazının orijinalinde "mimari parça" (piece of architecture) deniliyor.

9- Soru, cevap formunda öğretim.

10- Ritüelin ezbere uygulanması

Özgürlük nedir?

Önceki Büyük Üstat **Can Arpaç** Ankara'da
Özgürlük – Eşitlik – Kardeşlik konulu bir konuşma yapmıştı.
Bu konuşmada Büyük Üstad'ın yapmış olduğu
“Özgürlük” tarifi şöyledir:

Ansiklopedik tarifiyle ÖZGÜRLÜK yasaklayıcı ve kısıtlayıcı kurallar dışında kendi kararlarımıza göre, başkalarına zarar vermemek koşuluyla istediklerimizi yapabilmemizdir.

Ama “özgürlük nedir?” sorusunun pek çok cevabı olmakla birlikte kesin bir sonuca varılamaz.

Cevaplar kişilerin kendi durumlarına,

daha doğrusu çıkarlarına göre. Özellikle devletleri yönetenler, toplumu kontrol altında tutmak istediklerinden, özgürlükleri kendi önceliklerine göre sınırlandırır.

Bu sınırlandırmalar, ne yazık ki çoğu kez toplumları bölmeye ve anarşiye kadar gider.

Nereden gelirse gelsin kaba kuvvet

özgürlükleri tanımaz.

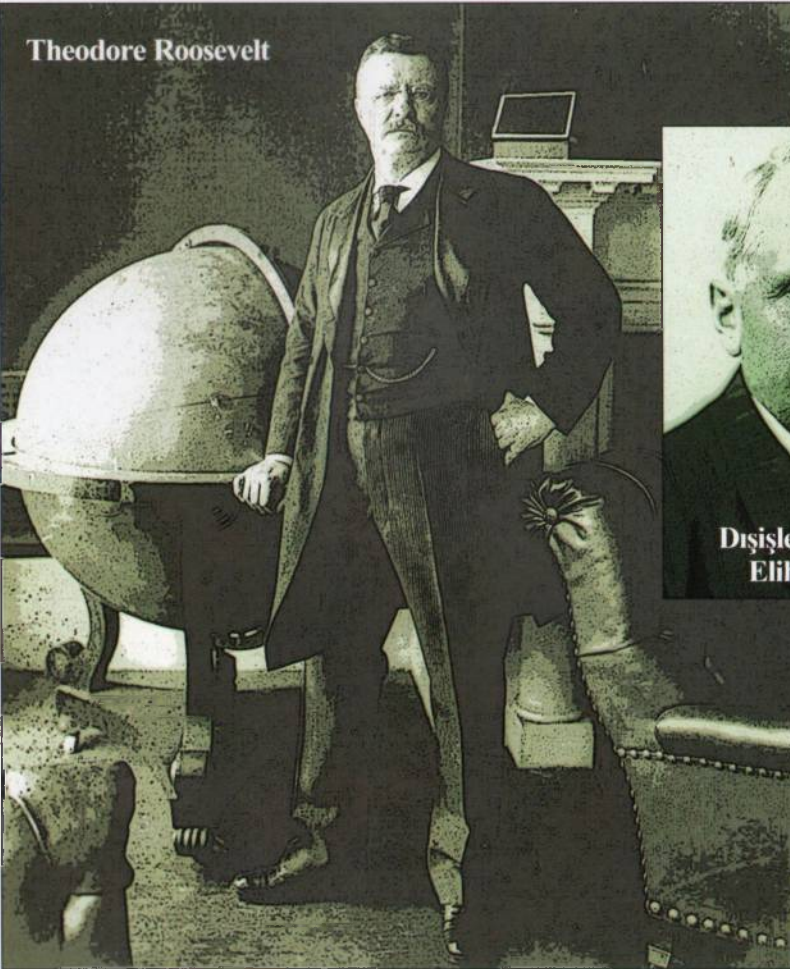
Tek yenik düşmeyen Vicdan Özgürlüğüdür. Bunun dışında kalan tüm özgürlükler tartışmaya, hırpalanmaya, kısıtlanmaya ve yok edilmeye açıktır. Vicdan ise, bana göre kaynağına varılamayan özgür ve erdemli bir duygusallıktır.

Kişiliğinizde varsa zincirlenemez

Theodore Roosevelt ve Bahçıvan

Theodore Roosevelt

Amerika Cumhurbaşkanı Theodore Roosevelt, Dışişleri Bakanı Elihu Root'la¹ birlikte kısa bir tatil için Başkan'ın çiftliğinin olduğu Oyster Bay'e² gitmişlerdi.

Bahçede yürürken, Başkan Bakan'a dönerek sordu:

“Elihu, bir Locaya en son ne zaman gittin?”

Bakan da, “Uzun zamandır gidemedim, Theodore” diye cevap verdi.

Başkan, “O zaman bu gece gidelim.” dedi ve ekledi:

“Komşunun bahçıvanı Locanın Üstadı Muhteremidir ve Locayı iyi yönettiği söyleniyor.”

O akşam, bahçıvan Üstadı Muhterem koltuğundan Locayı yönetirken, ABD Başkanı ile Dışişleri Bakanı, diğer Loca Kardeşleri ile birlikte sütunlarda oturdular.

Böyle bir olay ancak Hürmasonlukta olabilir.³

Dışişleri Bakanı
Elihu Root

1- Elihu Root: 1905 – 1909 arası ABD Dışişleri Bakanı olmuştur.

2- Oyster Bay, New York Eyaleti'nde bir kent. Kentin web sitesinde en çok tanınan şehirlisinin Theodore Roosevelt olduğu yazılıdır.

3- Bu olayın hikâyesi New York'ta 812 numaralı Arion Locası'nın arşivinde bir Önceki Üstadı Muhteremin notları arasında bulunmuştur.

Erhan Merdanoğulları Sevgiyolu 151

Saat 16:00 civarında sivil kıyafetle Büyük Loca merkezinden içeri girdim. Ana giriş kapısından içeri girince geniş bir lobi beni karşıladı. Hemen sol tarafında çeşitli malzeme ve kitapların satıldığı bir küçük dükkân ve girişin sağ tarafında asansörler vardı.

Lobinin duvarları Üstatların yağlıboya resimleri ile doluydu. Çoğu, görüntü itibarı ile ebedi maşrıga göç ettikleri izlenimi veriyorlardı.

Ana girişin tam karşısında ise ofislerin bulunduğu anlaşıyordu. Küçük dükkân-daki görevliye kendimi tanıtarak Büyük Sekreter ile görüşmek istediğimi söyledim. Derhal koluma girdi ve idari bölüme birlikte süzıldük. Kendimi tanıttım. Beni Trevor W. McKeown isimli görevliye yolladı. Trevor, sezgilerim beni yanıltmadıysa kardeşimiz değildi ama tüm sekreteryaya işlerini yöneten bir görevli idi. Bana akşam gelip kendisini bulmamı söyledi, teşekkür ederek ayrıldım.

Akşam saat 7:30 da hazır vaziyette Trevor' u buldum. Üçüncü kata çıktık ve bana Loca kapısında bekleyen bir grubu işaret ederek "İşte Kardeşlerin." dedi ve geri dönerek uzaklaştı. Kardeşlere kendimi tanıttım. Hemen bir sıcak temas ile sohbet başladı. Meğerse ilk tanıştığım Kardeşler de misafir olarak başka şehirden gelmişler.

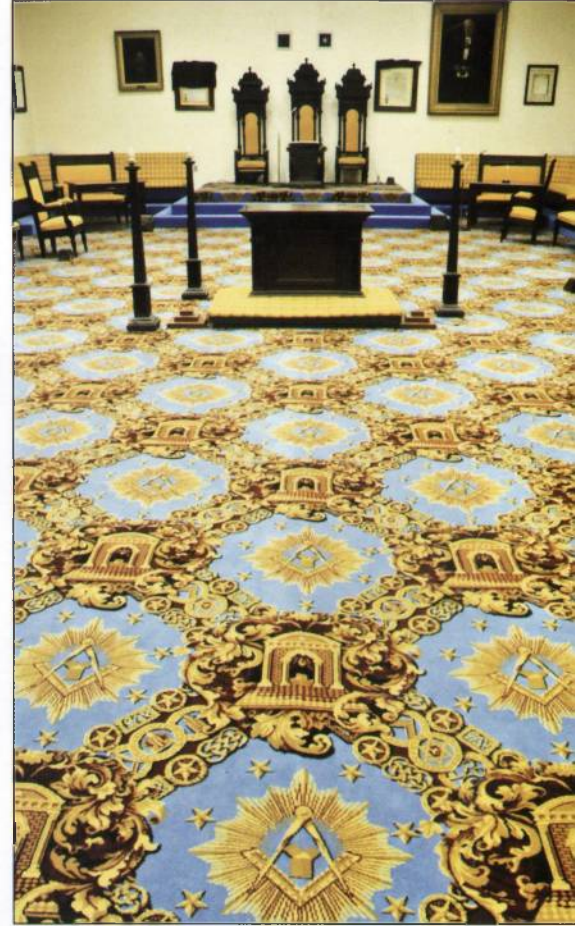
Abbotsford şehri Amerika Birleşik Devletleri'ne sınır bir şehir. Yol üstü, alışveriş cenneti. Kanada' nın ve ABD nin bütün büyük mall ve markaları burada, hem de devasa boyutlarda. Aynı zamanda okyanusun bütün somonu Abbotsford şehrinin yanından akan Fraser nehrine

Farklı bir coğrafyada, tanıdık bir ruh

Kanadalı Kardeşlerle

Dünyanın tam diğer ucunda, daha önce varlığından dahi haberinin olmadığı bir insan, sadece bir merhaba ile hayatına giriyor, evinde ağırılıyor-sun, karşılıklı hediyeler veriyorsun, ona Kardeşim diyorsun o da sana öyle hitap ediyor. Bunu yaşamak bana çok iyi geldi Kardeşlerim. Öneririm, sizler de yurt dışına gitmeden önce, gideceğiniz şehirdeki Locaları internetten araştırın. Amerika ve Kanada için bunu yapmak çok kolay. Bir fırsat bulursanız gidin, Kardeşlerle tanışın, canınıza can katılsın, hayatınız şenlensin.

giriyor ve yukarılara çıkarak yumurtluyor. Somonlar içeri girince nehirde su almayı kesiyorlar ve bütün şehir kuraklıktan kırılıyor. Görsem inanmazdım, bahçeler haftada iki kez sulanabiliyor, belediye hiçbir parkı sulamıyor ta ki sonbahar yağmurları yağana kadar. Tabi şehri tanımam onları da mutlu etti, sohbet alabildiğine keyiflendi.

Kanada'da masonik mabetler bizimkilere kıyasla epey büyük.

Sohbet devam ediyordu Loca kapısının önünde Trevor tekrar görüldü: Yanında bir genç bir de orta yaşlı iki kişi vardı ve Trevorun elinde de bir önlük. O zaman anladım ki her kez regalya ve önlüklerini kendisi getiriyor. Trevor ile birlikte gelen genç elini uzatarak 'merhaba' dedi, suratıma da bakmaya devam ediyor. Türk olduğunu o zaman anladım, yoksa neden bakıp duruyor diyorum içimden. Tekrar

Mabetlerde yer döşemesi olarak dama deseni yerine masonik semboller yer alan halılar kullanılıyor.

sıcak bir tokalaşma, derken yanındaki orta yaşlı kişi de elini uzattı tokalaştık. Tesadüflere şaşırmayı çok gerilerde bıraktığım için adı Blake olan kardeşimizin öyküsü de beni neşelendirdi. Özetle, Blake kardeşimiz Temmuzda Türkiye'ye gelerek bir Türk kızı ile evleniyormuş. Şu anda nişanlılarmış. Neşe içinde Locaya girdik. Blake kardeşimiz masonik regalya ve malzeme satışı yapıyor. Hemen cebinden bir çift eldiven çıkarttı ve ikram etti.

Fotoğraflardan da görüldüğü üzere, Localar bizimkilere kıyasla neredeyse dört kat büyük. Işıklar hiç kısılmıyor, aydınlık başlıyor aydınlık bitiyor. Zeminde dama deseni yerine masonik semboller yer almış durumda. Fotoğrafta görünen bu salonda "Acacia" Locasının toplantısına katıldım.

Loca çalışması

Müzik yoktu, sadece törenlerde canlı org çalınıyormuş. Görevlilerin sayısı azdı ama ona rağmen toplantıyı açtılar. Birçok görevli yoktu. Kıyafet deseniz biraz özensizdi. Üstadı muhterem silindir şapka takıyor, diğer kardeşler koyu renk kostüm.

Celsesine katıldığım 'Acacia' Locası 22 numaralı ve 1893 yılında kurulmuş. Celse, bizimkine benzer bir ritüel uygulanması

ile açıldı. Bütün açılış ve en sonra da kapanış konuşmaları ezberden yapılıyor. Repliğini unutan kardeş olursa nazırlar

Sütunların arkasında yer alan kapı gündelik kullanıma kapalı. Sadece tekris törenlerinde kullanılıyor ve bu kapının arkasındaki odada, harici tekris için hazırlanıyor.

yardım ediyor. Nazırlar tamamen ezberden konuşuyor.

Daha sonra sekreterin konuşmaları ve okumaları başladı. Söz istemeler tamamen ayağa kalkarak oluyor ve serbest şekilde konuşma ile gerçekleşiyor. Ayağa kalkan kardeş önce işaret veriyor. Onu Üstad-ı Muhteremin aynı şekilde selâmı izliyor. Sözü bitince yerine oturuyor. Ayakta iken düzenli duruşta durmuyorlar.

Loca 2. derecede açıldı.

Yemin kürsüsünde üç adet kitap var. İncil açık, diğerleri kapalı duruyordu. Kuran-ı Kerim'i Umut kardeş hediye etmiş Locaya. İngilizce kopyasını hediye ettim diyor, belki merak edip okurlar diye. Gündemde haricilerin oylaması vardı. Sekreter taleplameleri okudu. Oylama ayağa kalkıp yemin kürsüsüne giderek olmakta. Eli kılıçlı iki kardeş kürsünün başında duruyor. Önlerine gelip oylamaya katılacak kardeşin adını okuyorlar. Üstad-ı Muhterem davet edince kılıçlar kalkıyor, Kardeş oyunu bilinen usulde kullanıyor ve yerine oturuyor. Bütün üstatlar oyunu kullanınca sıra kılıç tutanlara geliyor ve oylama sona eriyor. Oylama ikinci derecede oldu ve sadece üstatlar oy kullandı. Oylamadan sonra Loca yine hızla kapandı. Kapanış ritüeli çok kısa idi. Keseler dolaşmadı.

Locada bir yaşlı Kardeşimiz daha vardı 90 nın üzerinde, iki kez söz aldı, üç kez kürsüye gelerek oyunu kullandı, hiç yorgunluk emaresi göremedim. Bastonunu vestiyerde bırakıp kılıçla dolaşiyor. Kılıcı baston ve ara sıra da tehdit aracı olarak kullandı celse boyunca.

Kapanıştan sonra kardeş sofrasına gidildi. Kardeş sofrası aslında iki metre boyunda bir bar, bir yemek masası üzerinde soğuk mezeler. Barda bir Kardeş hizmet ediyor, mezeleri kendiniz alıyorsunuz. Ayakta bir iki kadeh bir şeyler içildi dağıldık. Blake beni oğlumun evine bıraktı.

Büyük Loca ziyareti

İki gün sonra Büyük Loca binasına oğlumla birlikte gittim. Fotoğrafları oğlum Deniz' in çekmesini istedim.

Büyük Sekreter bize binayı gezdirdi. Bütün Localar kilitli. Büyük sekreterde tek bir anahtar var bütün kapıları açabiliyor.

Kanada mabetlerinden
iki sütun başlığı.

Kapıları açtı, ışıkları yaktı, açıklamalarda bulundu, bizdeki uygulamaları öğrenmek istedi. Karşılıklı çok güzel vakit geçirdik.

James C. Gordon 80 yaşın üzerinde gösteriyor. Dinç ve sağlıklı olabildiğince. Büyük Sekreter James C. Gordon Kardeşimizin anlattığına göre sütunlar arası sadece tekriste kullanılıyor. Hariciler normal çift kanatlı kapıdan içeri alınıyor. Ritüel uygulanıp yeniden dışarı alınıyorlar. Dışarıdan hazırlık odasına giriliyor, kıyafetleri düzeldikten sonra ilk kez odanın kapısından çıkarak sütunların arasına geliyorlar. Böylelikle Mason olmadan önce hiç kimse sütunlar arasından geçmemiş oluyor.

Locaların fotoğraflarının çekimi bitince bizi müzeye götürdü. Yine aynı anahtar ile açtı müzenin kapısını. İlk karşımıza gelen adam boyunda bir vitrin ve içinde onlarca regalya.

Karşı duvara dayanmış bir çift karda yürümek için kullanılan 'hedik veya leken' dikkatimizi çekti. Deniz ile ikimiz baka kalmışız, Gordon açıklamak ihtiyacı hissetti. Eskiden mabet şehrin dışında kalıyormuş, yaklaşık 1-1,5 kilometreyi

Birinci Nazırın köşesi Üstad-ı Muhteremin karşısında ve tam batıda.
Arkasında İngiliz Kral ve Kraliçesinin fotoğrafları asılı.

yürüyerek gidip toplanıyorlarmış. Kış günlerinde bunları kullanarak gidip geliyorlarmış, anısına bir çift saklamışlar.

Gordon defalarca elimizi sıkarak, güzel sözler söyleyerek, selâmlar yollayarak bizi kapıya kadar yolculadı. Ben de kendisine teşekkür ederek, fotoğrafların basılacağı dergiden birkaç kopya yollayacağımı ilettim.

Daha sonraki günlerde Vancouver adasına geçtim, ailemle birlikte. Adadaki Victoria aslında British Columbia'nın baş şehri. Yani önce adadaki şehir kurulmuş, sonra Vancouver ve diğerleri. Tabi 19. yüzyılın ikinci yarısından bahsediyoruz. Vancouver Horseshoe Bay'den kalkan feribot bizi Nonamio Departure Port'a bıraktı.

Dönüşte de aynı yolu izleyeceğiz. Bu demektir ki Victoria'ya uğrayamayacağız. Victoria da çok güzel mimariye sahip Loca binaları olduğu söylendi ama hedefimiz tam aksi istikamete yani kuzeye. Victoria indiğimiz iskeleden 150 kilometre güneyde. Biz önce batı sonra kuzey yaparak Kanada'da karayolu ile gidilebilen en batıya ulaşacağız. Gideceğimiz yerin adı Tofino.

Sürekli sis ve yağmur içinde bir balıkçı kasabası Tofino. Kızılderili halk nüfusun neredeyse tamamını kapsıyor. Geri kalan turistler ve buraya bir kez gelip de ayrılamayanlar. İnanın aramızda denizden ve balıkçılıktan hoşlanan kim varsa, bir giderse Tofinoya, geri gelmez bir daha. Yemek yediğiniz restorantta yan masanızda devamlı yüksek perdeden sohbet eden binbir ulustan insanlar oluyor. Kıyıya yanaşan deniz aslanlarını beslemeyin diye sürekli tabela koymuşlar. Tepenizde balıkçı kartalları uçuşuyor. Hatta bazen kuma konarak yengeç avlıyorlar. Leyleğin kurbağa avlaması misali. Ben en çok 16 iri kartal saydım bir seferde. Kimisi ıslak kum alarak ağzına yuvasını onarmaya veya kuvvetlendirmeye gidiyor.

Mevsimine göre, orkalar ve balinalar görüş mesafesinde dans ediyorlar. Geçen yıl bir orka limana girmiş. Kızılderililer hemen kano ve kayaklarla etrafını çevirmişler ve başlamışlar ayine. Bunu bize manitu yolladı, bu bize tanrıların bir işareti deyip duruyorlarmış. Kanada devleti ise orkanın

Müzedeki masonik objeler eşliğinde geçmişe doğru etkileyici bir yolculuğa çıkılıyor.

açık denize çıkartılmasını istemiş. Al sana bir kriz. Sonunda her zaman olduğu gibi devlet kazanmış ve orka açık denize yönlendirilmiş.

Tofinonun limanına yukarıdaki Kenedy adında bir gölden tatlı su dökülüyor. Tabi ormanlardan süzülen tatlı sular da var. Bu

süzülen tatlı sulara karışan besinler de olunca deniz canlıları hep bu sulara avlanıp besleniyorlar.

Tofinoda da Kardeşlerimizin toplanıp çalıştıkları salon var. Sabah erken gidebildiğim için açık bulamadım..

En Muhterem Büyük Üstat Tören Önlüğü

Pek Muhterem Tören Önlüğü

Dönüş yolunda Tofinoya giderken durup alış veriş yaptığımız Port Alberni var. Port Alberni adanın tam ortasına kadar giren bir fiyordun en dibine kurulmuş bir kasaba. Aslında onlar şehir diyor. Yaklaşık 70 mil içerde bir liman. Tabi ki Kardeşlerimiz orada da kendilerine bir mabet kurmuşlar çalışıyorlar. Ne yazık ki sadece resimde gördüğümüz amblem oldu bizi karşılayan. Gece vapuru ile biraz yorgun eve döndük. Sabah erkenden Blake kardeş kahvaltıya geldi. Gelirken de yanında bazı önlük

örnekleri getirmiş.

Bildiğiniz sohbetler. Regalyeler, görevliler, anılar ve gelecekler konuşuluyor.

Dünyanın tam diğer ucunda daha önce varlığından dahi haberinin olmadığı bir insan sadece bir merhaba ile hayatına giriyor, evinde ağırlyyorsun, karşılıklı hediyeler veriyorsun, ona Kardeşim diyorsun, o da sana öyle hitap ediyor. Bunu yaşamak bana çok iyi geldi Kardeşlerim.

Öneririm sizler de yurt dışında gitmeden önce gideceğiniz şehirdeki Locaları internetten araştırın. Amerika ve Kanada için bunu yapmak çok kolay. Bir fırsat bulursanız gidin Kardeşlerle tanışın, canınıza can katılsın, hayatınız şenlensin.

Bu söylediklerimi yapan ve yapmaya devam eden birçok Kardeşimiz var biliyorum. Çoğuyla da sohbet ettim çeşitli zaman ve fırsatlarda. Zaten onların anıları beni heveslendirdi ve cesaretlendirdi biraz da.

Erhan Merdanoğulları, Vancouver Adası Tofino Köyü Locası'nın giriş kapısında. Vancouver Adası Port Alberni Loka binasının girişi (sağda).

Fotograflar: Deniz Merdanoğulları • www.denizined.com • Bilgi için: Grand Lodge of British Columbia & Yukon: <http://freemasonry.bcy.ca/>
Masonik malzemelerin satış yapıldığı site: <http://www.freemasonstore.com/> Vancouver görülmeye değer bir şehir: www.tourismvancouver.com
British Columbia'nın baş şehri Victoria: www.tourismvictoria.com

Futbolun ilk modern kurallarını Masonlar koydu

Türkiye, futbolun sistemini-kurallarını hep İngiltere'den aldı. Peki, İngiltere'de modern futbolun kurallarını kimler yazdı dersiniz: Masonlar!

Soner Yalçın 2 Mart 2008 Pazar / Hürriyet

TARİH: 26 Ekim 1863. / YER: Londra. İngiltere Birleşik Büyük Mason Locası, futbolun kurallarını koymak üzere toplandı. Ama biz önce dünyanın en popüler sporu futbolun nasıl doğduğuna ilişkin birkaç cümle yazalım:

Avrupa merkezli **"resmi tarih anlayışı"** her şeyi kendisiyle başlatmayı âdet edinmiştir. **"Futbol nerede doğdu"** diye anket yapsak, yanıtı kuşkusuz İngiltere olurdu. Peki, gerçek öyle mi?

Bugünkü futbola benzeyen ilk oyun MÖ 2700'lü yıllarda Çin'de ortaya çıktı. Adı; **"tchu chu"** idi. Bu spor MS 7. yüzyılda Japonya'da ortaya çıkan **"kemari"** nin atasıydı. İddiaya göre, **"kemari"** Marko Polo sayesinde İtalya'ya geldi. Adı da değişti; **"calcio"**!

Elde hiç yazılı kaynak olmadığı için bilgiler hep iddia düzeyinde kalmaktadır. Dayanaklar ise duvar resimleri, seramik desenleridir. Bunlara göre, Antik Yunan'da **"harpaston"** adıyla bilinen bir oyun oynanmaktaydı.

Bu oyundaki top; domuzun idrar torbasının kıl ya da tüyle doldurulmasıyla elde ediliyordu. Ve bu oyun hem ayakla, hem elle oynanıyordu. Oyunun Roma'daki adı, **"harpastum"** idi.

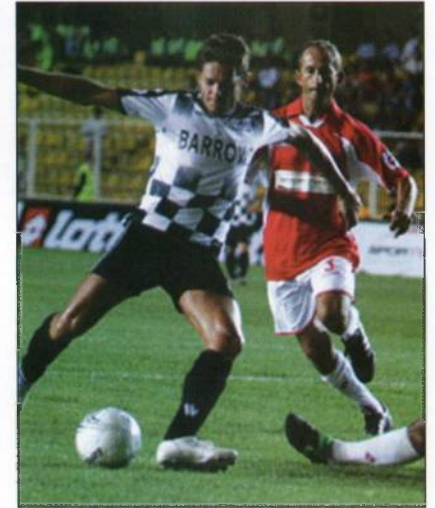
Gelelim modern futbolun beşiği denilen İngiltere'ye:

İngiltere'ye futbolu da Romalı lejyonerler götürdü. İngilizler, Romalılardan kurtuluşlarını **"Derby"** adını verdikleri

yerde oynadıkları futbol maçlarıyla kutlamayı gelenek haline getirdiler.

Zamanla **"derby"**lerin yerleri çoğaldı. Futbol, Britanya Adası'nda çok yaygınlaştı. Hiçbir kuralı yoktu. Bu nedenle maçlar çok kanlı geçiyordu. 1314 yılında Londra Belediye Başkanı **Nicholas Farndon**, futbolu yasakladı.

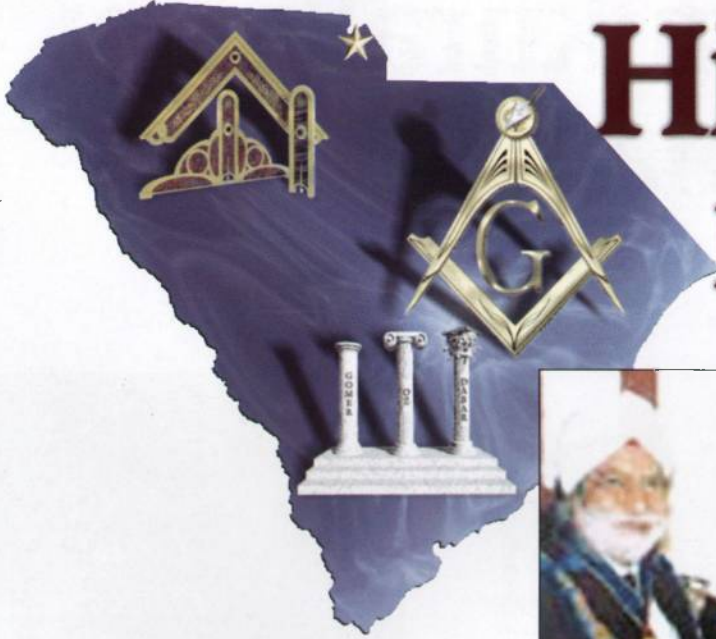
1609'da 12 kişi futbol oynamaktan, bir kişi de futbolu seyretmekten suçlu bulunup idam edildi! Ancak yasaklamalar futbol sevgisinin önüne geçemedi. Futbol adada bazen yasaklandı bazen serbest bırakıldı.

İngiltere zamanla sömürgesi olduğu topraklara futbolu da götürdü. Sanayi devriminin başlamasıyla birlikte futbol sadece köylülerin oynadığı bir oyundan çıkıp, işçilerin ve üniversitelilerin de uğraşı haline geldi. Futbol artık kurumsallaşıyordu. Milli ligler kurulmadan önce futbolun kurallarının konulması gerekiyordu.

İngiltere Birleşik Büyük Mason Locası, Londra-Great Queen Street'te, modern futbolun kurallarını koymak için 'ardı ardına beş toplantı yaptı. Sonunda İngiltere Futbol Birliği'nin kurulmasına karar verildi. Sonrası malumunuzdur; takımlar kuruldu vs. vs.

Masonlukta son gelişmeler

Hindistan'da neler oldu?

Derleyen: Cevad Gürer

Hindistan'da yeni Büyük Locanın oluşumuna İngiliz, İrlanda ve İskoç Büyük Locaları (bundan sonra Ana Büyük Localar olarak anılacaktır) da katıldı. Kasım 1961'de Hindistan Büyük Locası ile Ana Büyük Localar arasında bir konkordato imzalandı, buna göre dört Büyük Loka arasında çoklu üyelik sistemi kabul edildi. Kuruluşu müteakip 130 Büyük Loka HBL'yi tanıdı.

Hindistan büyük bir ülke

Ülkenin büyüklüğü nedeni ile HBL, dört Bölgesel Büyük Loka oluşturdu. 1980 yılına gelindiğinde, Bölgesel Büyük Locaların bağımsızlığı önerisi gündeme geldiyse de çekiç altı edildi. 1992 yılında HBL, Anayasasında çoklu üyelikle ilgili bazı değişiklikler yaptı. Ana Büyük Localar bu değişikliğin Konkordatoya aykırı olduğunu ileri sürdülerse de HBL egemen bir Büyük Locanın Anayasasında değişiklik yapabileceğini, yasama erkine hiç bir yabancı Büyük Locanın müdahale

Hindistan Büyük Locasının (HBL/GLI) kurulmasından önce, Hindistan'da bulunan Localar İngiltere Birleşik Büyük Locası (İBBL/UGLE) ile İskoç ve İrlanda Büyük Localarına bağlı olarak çalışıyorlardı. Bağımsızlık sonrası, bazı Hintli Kardeşlerimiz ayrı bir Büyük Loka kurmayı arzu ettiler ve Hindistan Büyük Locasını 1961 yılında kurdular. Bu dönemde çalışmakta olan 270 Locadan 145 tanesi yeni Büyük Locaya katılmayı tercih etti.

edemeyeceğini ileri sürdü. Bunun üzerine Ana Büyük Localar Hindistan Büyük Locasından

tanımayı kaldırdılar. Hatta İngiltere, yeni Localar kurmak suretiyle HBL'yi tanımadığının altını çizdi. Bunun

üzerine HBL konuyu Hukuk Mahkemesine götürdü.

Bazı HBL üyeleri Büyük Localarının bu hareketini protesto etti ve daha önceki bağımsızlık önerisinde bulunan birkaç Loca 1995 de HBL'den ayrılarak Yukarı Hindistan Büyük Locasını (YHBL) kurdu. Bunun arkasından Güneyde YHBL'nın desteği ile Güney Hindistan Büyük Locası (GHBL) kuruldu ve Yunanistan ve İtalya'daki benzer durumlardaki tanımların emsal alınacağını düşünerek, Ana Büyük Locaların kendilerini tanımlarını beklemeye koyuldu. Ancak bu hiç bir zaman gerçekleşmedi.

2001 yılının Nisan ayında YHBL dan bazı Localar Batı Hindistan Büyük Locasını (BHBL) ve Ağustos ayında da yine Yukarı Hindistan Büyük Locasına bağlı üç Loca Doğu Hindistan Büyük Locasını kurdu. Bu dört Büyük Loca bir konkordato imzalayarak sınırlı yetkileri olan (ortak yönetim ve tanınma amaçlı) Hindistan Birleşik Büyük Localarını (HBLL) oluşturdu ve Ana Büyük Locaların tanınmasını

beklemeye başladı. Ancak bu gerçekleşmedi ve fakat İngiltere Büyük Locası Hindistan Büyük Locasını Aralık 2002 de tekrar tanıdı. Tabii, bunu İrlanda (Ağustos 2003) ve İskoçya

(Haziran 2004) Büyük Localarını izledi. Ana Büyük Localar ve HBL arasında yeni bir Konkordato imzalandı.

Yararlanan kaynak: Harashim Quarterly Newsletter No: 35 Haziran 2005

İmzalanan yeni Konkordato

- Ana Büyük Localar tekrar Hindistan Büyük Locasını tanıdı.
- Ana Büyük Localar, HBL müsaadesi olmadan Hindistan'da yeni Loca açmayacaklarını tekrarladı.
- Bununla beraber Ana Büyük Localar obedyanslarına bağlı mevcut Locaların mahallini değiştirmeye yetkili kılındı.
- İngiltere Birleşik Büyük Locası ve İrlanda Büyük Locası, obedyanslarına bağlı Locaların üyesi kardeşlerden 31 Haziran 1992 tarihinde Hindistan Büyük Locasına bağlı her hangi bir Locanın üyesi bulunanların, sırasıyla 11 Aralık 2003 (IBBL) ve 26 Ağustos 2004 (İBL) tarihlerinde veya öncesinde kendi obedyanslarında üyeliklerini muhafaza ediyorlarsa, yeniden Hindistan Büyük Locasına bağlı her hangi bir Locaya üyelik için başvurabileceklerini kabul etti.
- İskoçya Büyük Locası da aynı şekilde, üyelerinden 6 Mayıs 1993 tarihinde, Hindistan Büyük Locasına bağlı her hangi bir Locanın üyesi bulunanların, 10 Haziran 2005 tarihinde veya öncesinde, kendi obedyansında üyeliklerini muhafaza ediyorlarsa, yeniden Hindistan Büyük Locasına bağlı her hangi bir Locaya üyelik için

başvurabileceklerini kabul etti.

• Aynı şekilde, Hindistan Büyük Locası, kendi üyelerinden aynı zamanda İngiltere Birleşik Büyük Locası ve İrlanda Büyük Locasına bağlı Localara 31 Haziran 1992, İskoç Büyük Locasına bağlı Localardan birine 6 Mayıs 1993 tarihlerinde üye bulunanlar sırasıyla ve ilgisine göre anılan obedyanslara başvurarak üyelik talep edebileceklerini ve aynı zamanda da Hindistan Büyük Locasındaki üyeliklerinin devam edeceğini kabul etti.

• Ana Büyük Localar ve Hindistan Büyük Locası, obedyanslarına bağlı Localardaki diğer Kardeşler Hindistan'daki diğer obedyanslar altındaki Localara üyelikleri ancak halihazır Localarından istifa etmeleri halinde müsaade edileceğini kabul etti.

• Ana Büyük Localar Hindistan'da HBL'ndan başka Büyük Loca tanımayacaklarını açıkladı.

Ünlü bir Masondu...

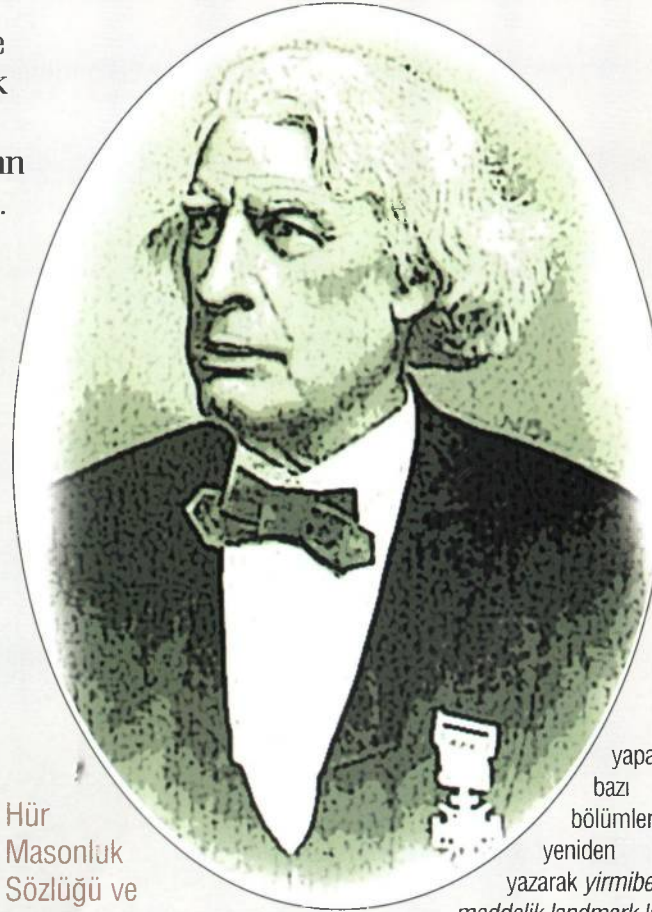
Albert G. Mackey

1854 yılına gelindiğinde Dr. Mackey eyalette çok iyi tanınan bir hekim, güneyin en çok davet alan ve dinlenen bir hatipdi...

Ahmet Şenkut

Albert G. Mackey doğum yeri olan Charleston, South Carolina'da 10 no.lu St. Andrews Locası'nda tekris edilerek Mason olduğunda 34 yaşındaydı ve tıp doktorluğu yapmaktaydı. 1854 yılına gelindiğinde Dr. Mackey eyalette çok iyi tanınan bir hekim, güneyin en çok davet alan ve dinlenen hatibi, A.B.D. Senatosu veya Eyalet Valiliği için en şanslı aday olmuştu. Ancak o Hür Masonluğu seçti ve bütün zamanını bu ülkeye adadı. Albert Mackey bu kararı aldığı zaman bilmediği bir ülkeye gitmiyordu. Çünkü Mason olduktan sonraki 11 yıl içinde mevcut 5 ritin bütün derecelerini almış, hepsinin yerel ve büyük teşkilatlarında görev yapmıştı. South Carolina Büyük Locası büyük sekreterliği görevini yürütüyordu. Birçok Büyük Locayı ziyaret etmiş, o güne kadar yazılmış bütün masonik literatürü okumuş, ülkenin önde gelen Masonlarıyla mektuplaşmıştı. Kelimenin tam anlamıyla 1854 yılında Amerikanın *en bilgili* Masonuydu.

Doğruluk ve temizlik timsali bir karakter, fevkalade belagatli bir hatip, herşeyi araştırıp öğrenmek isteyen klasik bir bilim adamıydı. Hür Masonluğa yetenek, kaa-biliyet ve iş olarak onun kadar kendinden vermiş bir Amerikalı Mason yoktur.

Hür Masonluk Sözlüğü ve Ansiklopedisi

Mackey doğuştan büyük bir ansiklopediciydi. Bilinen her konuyu ayrı ve bir bütün olarak görebilir, bu bütünlerin hangi üst alana ait olduğunu derhal kavradı. Bilgilerin ancak ansiklopediler sayesinde toplanıp, düzenlenip insanların hizmetine sunulabileceğinin bilincine çok önceleri varmıştı. Bu yüzden Amerikan Masonluğunun Masonik bilgileri toplayıp düzenleyen bir kaynağa ihtiyacı olduğunu görmüş, 1845 yılında henüz dört yıllık bir Mason iken "*Hür Masonluğun Sözlüğü*"nü yayınlamıştı. Yirmidokuz yıl sonra bu eseri genişleterek, ilaveler

yaparak, bazı bölümlerini yeniden yazarak yirmibeş maddelik landmark liste-

siyle ünlü "*Hür Masonluk Ansiklopedisi*"ni meydana getirmişti. Aynı yıllar içinde Masonik Kanunlar ve Sembolizma hakkında birçok etüd; Mavi Localar, Royal Arch Şapitr'leri, Kriptik Riti için Çalışma Kılavuzları; kendi Büyük Locası için Tüzük, South Carolina'daki Masonluğun Tarihi adlı kitabı yazmıştı. Yine bu sıralarda büyük güçlükler içinde Amerikan masonik eserlerinin en büyüklerinden sayılan "*Hür Masonluğun Tarihi*"ni yayınlamıştı.

Hayatının son yıllarında *EKSR* Büyük Umumi Katipliğini yaptı.

A.B.D. Senatosu veya Eyalet Valiliği için en şanslı aday olmuştu. Ancak o Hür Masonluğu seçti ve bütün zamanını bu ülkeye adadı.

Ana Yüksek Şura'nın Charleston'dan Washington'a taşınmasına nezaret etti ve orada 1881 yılında ebedi maşınka intikal etti. Elem Locasındaki söylevi *EKSR* ine girmeye ikna ettiği ve yıllarca beraber çalıştığı, Ana Y.Ş.'nin o zaman ki H.B.A. i Albert Pike tarafından verildi.

Albert Mackey'in Amerika'daki Mason Kardeşliği için yaptığı katkılar, yazdıkları, söyledikleri ve başardıkları toplansa kendi başına bir ansiklopedi olabilir. O Mason olduğu zaman her eyalette bir Büyük Loca mevcut, dört ritin herbiri ayrı ayrı çalışıyor, localar ve büyük localara ait masonik kanunlarda ve çalışmalarda genel bir kanışıklık hüküm sürüyordu. Bilhassa Royal Arch ve Skoç Ritinin Büyük Localarla olan ilişkileri belirsizdi. 1840'larda her iki rit de büyük localardan kopma noktasına gelmişlerdi. Eğer böyle bir şey olsaydı A.B.D.'de bugün beş ayrı Masonluk olacaktı. Beş ayrı riti bir sistem içinde birbirine bağlamak, ilişkilerini tanımlamak ve düzenlemek, büyük loca bağlantılarını kurmak tamamen Mackey'in başarısıdır. Diğer bütün sebebler bir yana sadece bu başarısından ötürü dahi Albert Mackey'i Amerikan Masonluk Sistemi'nin *babası ve gelmiş geçmiş en büyük Masonu* olarak tanımlamak doğru olacaktır.

Hayri Çizel Kardeş Savaş'ı kansız çizdi

Onur Soysalan

Hayri Çizel Kardeş 1891 yılında Edirne - Dimetoka'da doğdu, asıl adı Hasan Hayrettin Çizel'dir. Edirne İdadisi'nde Hasan Rıza Bey'den (Şehit Hasan Rıza) resim dersleri aldı. Edirne'de öğrenimini tamamladıktan sonra, Sanayi-i Nefise'de Ömer Adil, Valery ve Alman sanatçı Hern Warnia'nın öğrencisi oldu. 1914 yılında Sanayi-i Nefise'yi birincilikle bitirdi.

Yedek subay olarak askere alındı. Çanakkale Savaşı'na katıldı. Daha sonra devlet tarafından Almanya'ya gönderildi. Münih'te Hans Hofmann'ın atölyesinde sanat eğitimi geliştirdi. Yurda döndüğünde çeşitli okullarda resim öğretmenliği yaptı. Tarihsel temaları işleyen resimlerinden sonra bütün çabasını peyzaj üzerine yoğunlaştırmış olup 1914 kuşağı ressamlarının izlenimci paletine yakındır.

Göksu'dan, Hisar'dan, Kandilli'den, Anadoluhisarı ve Kurbağalıdere'den yaptığı peyzajlarında, açık hava resminin renk ve ışık etkilerini yansıtan eserler üretmiştir.

Balkan Harbi, Çanakkale ve Kurtuluş Savaşı'nda çizdiği tablolarda hep Türk askerini anlatmaya çalışmış ve verdiği eserlerde onun cephedeki kahramanlığını, siperdeki tevekkülünü ve cephe gerisindeki yaşantısını resmederek yakın Türk tarihine ışık tutmuştur.

Hayri Çizel'in ressam olarak bir başka özelliği de, savaşı resmettiği halde savaşın vahşetinden uzak kalabilmesidir. Onun pastel renklerinde savaş bile bir başka güzel, bir başka hüznü görünü.

İstanbul Erkek Lisesi'nde resim öğretmeni olarak görev yaparken 13 Ekim 1950'de vefat etmiştir. Sanatçı Kardeşimizin eşi Canan Çizel'dir.

Masonik hayatı:

İstanbul'da, Sevgi Locası'nda 1917 yılında Tekris oldu. Geçiş: 1922 Yükseliş: 1923

Balkan Harbi, Çanakkale ve Kurtuluş Savaşı'nda çizdiği tablolar-da Türk askerini anlatmaya çalışmış eserlerinde onun cephe-deki kahramanlığını, siperdeki tevekkülünü ve cephe gerisindeki yaşantısını resmederek yakın Türk tarihine ışık tutmuştur.

Göksu'dan, Hisar'dan, Kandilli'den, Anadoluhisarı ve Kurbağalıdere'den yaptığı peyzajlarında, açık hava resminin renk ve ışık etkilerini yansıtan eserler üretmiştir.

Titizlikle hazırlanmış, akıcı bir kitap Literatürde yerini aldı

Operatif Masonluktan Spekülatif Masonluğa geçiş ve bu geçiş esnasında Aydınlanmaya Masonluğun hizmeti, Asım Akin'in profesyonel mesleğinden gelen akademik titizlik ve akıcı üslubuyla kolay okunan ve araştırmacı kardeşlerin raflarında referans kitap olarak bulunması gereken bir eser.

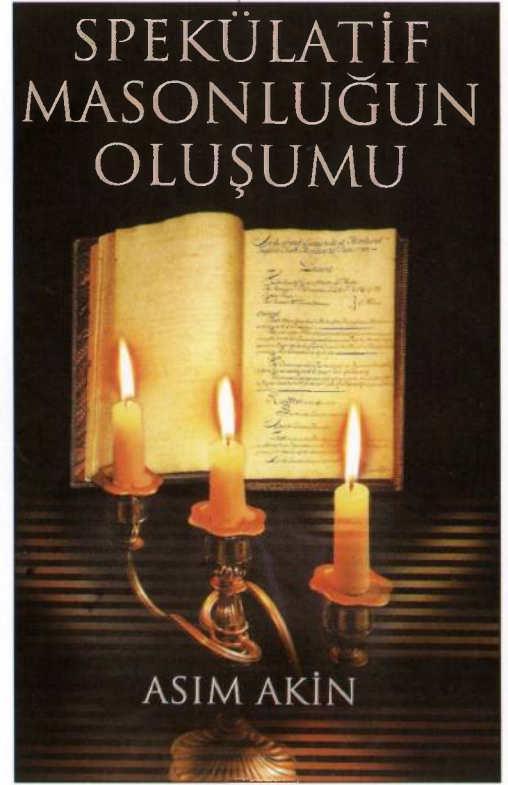
Kitabın içeriği özetle: Operatif Masonluğun oluşumu, mitleri, gelenekleri, ritüelleri, sembolleri, İngiltere ve İskoçya'da kökenleri – Rönesans ve Aydınlanma, Şüphecilik, Doğal din, eklektizm, ezoterizm, hasenat – Şövalye kuruluşları, Hürmasonluğu etkilemiş olan Şövalye tarikatlarının tarih ve felsefeleri – Spekülatif Masonluğun kuruluşu ile ilgili teoriler – Stuart hanedanı ve Masonluk - Gresham Koleji, Görünmez Kolej, İngiliz Kraliyet Kurumu (Akademisi), kurucuları, bunların ve İngiltere Krallarının Hürmasonlukla ilişkileri – Londra'da ilk büyük locanın kuruluşu, bölünmesi ve nihayet İngiltere Birleşik Büyük Locasının kuruluşu – Büyük Locaların tanınma şartları.

Asım Akin kitabının "sonuçlandırma" bölümünde, Aydınlanma felsefesinin günümüzde yaşadığımız sorunlara nasıl bir cevap verebileceğini açıklıyor. Bu bölümden iki paragrafı cımbızladık:

"..... Yalnız hümanizmi ele alan Fransız devrimi, yalnız emeğin koşullarını ele alan komünizm, yalnız biyolojiyi ele alan nazizm ile mücadele insanlığı büyük zararlara uğratmış... İnsanlar artık bir veya bir kaç kişinin ortaya attığı fikirler, doktrinler arkasından gitmek istemiyor. Başkalarının fikrini kraldan daha kralcı bir şekilde, canını verircesine korumak istemiyor. İleri sürülen görüşlerin getireceği yarar ve zararlarının eleştiri ve diyalektikle geliştirilmesinin insanlığı daha doğru yola götüreceği inancındalar. Aşırılıkların

zararını artık çok kişi idrak ediyor. 21. Yüzyıl bu yüzden enformasyon çağı oldu. Aydınlanma ve bilimin teknolojiye uygulanmasıyla bilgi birikimi hızla artmaya başladı ve bu birikim günümüzde geometrik diziyle artmaya devam ediyor. İnternet gibi teknolojik ürünlerle bu bilgi birikimlerine kolayca ulaşabiliyoruz. Şimdi insanlığı yüceltmek için bunların hangilerini seçerek uygulamaya sokmak gerektiği sorunu var. Enformasyon bilgi değildir. Gelişimimize yarayacak bilgileri seçip, uygulama alanına soktuğumuz zaman, istediğimizi elde edememişsek, yenilerini seçmemiz gerekiyor. Yani artık hiç bir şey akıl süzgecinden geçirilmeden kesin doğru kabul edilmiyor. Kendimizi olgunlaştırmak ve yetkinleştirmek için hangilerini seçeceğiz. Çoktan seçmeli bir sınav gibi. Ve burada bireysellik yeniden ortaya çıkıyor. Gelişimimiz için aldığımız enformasyondan yararlanma basireti.

21. Yüzyılın bu yöntemi masonik yöntemin ta kendisidir. Her mason edindiği bilgileri kendi özgür görüşü ile değerlendirir ve bir kaniya varır. Bunu yaparken içinde en ufak ideolojik kırıntı bulunan görüşleri daha baştan benimsemez. İleride edindiği yeni bilgiler kanısını değiştirinceye kadar da uygulamalarını bu yolda yürütür. Bugün İngiltere, Kanada üniversitelerinde masonik yöntemi inceleyen doktora dalları var. Tarih boyunca her alanda başarı göstermiş önemli sayıda masonun bulunması üniversiteleri bu girişime yönlendirmiş....."

Önceki Büyük Üstat Prof. Dr. Asım Akin

1940 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. St. Joseph Lisesi ve İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, asistan olarak göreve başladığı Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Kürsüsü'nde 1969 yılında Uzman, 1975 yılında Doçent ve 1982 yılında Profesör oldu. 1976-1977 yıllarında

Fransa'ya giderek Paris Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde çalıştı. 1978 yılında kurucusu bulunduğu Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Nükleer Tıp Ana Bilim Dalı Öğretim Üyeliğine atandı. Konusunda yazdığı "Temel Nükleer Tıp" adlı bir ders kitabı ve 200'ü aşkın yayımlanmış bilimsel yayın ve makalesi vardır. Düşünsel ve kültürel çalışmaları arasında "Masonluğun Kökenleri", "Evrende İnsan", "Tarih Boyunca Masonluk", "Masonluğun Kültür ve Mesajı" ile "Masonluk ve/veya Pozitif Düşünmenin Soyağacı" adlı kitapları yayımlanmıştır.

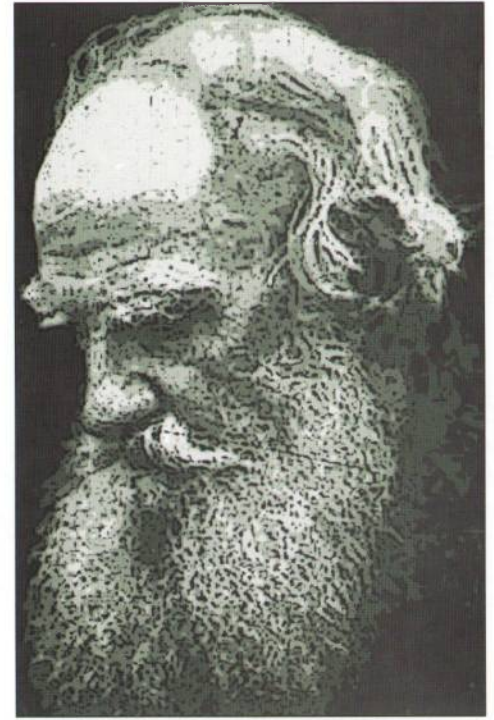
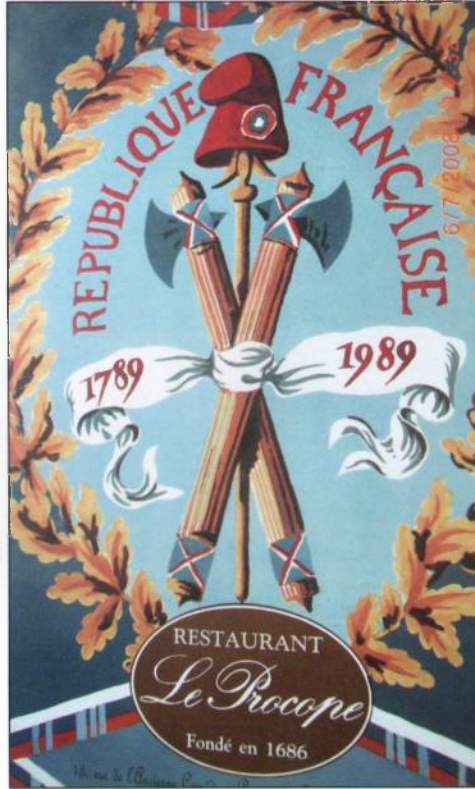
1717'de ilk Büyük Loca kurulduğunda, üyelerinin çoğu Mason olan İngiliz Kraliyet Bilimler Cemiyeti, Büyük Locanın bir kolu gibi görünüyordu.

Masonların buluşma yeri

Le Procope Lokantası

Paris'te hala faal olan ve ünlü Fransız Masonlarının tabloları ile tezyin edilmiş bu lokanta 1686'da açıldı. Ansiklopedist ve devrimcilerin Locası olan "Les Neuf Soeurs" (Dokuz İlham Perisi) Locasının tüm ileri gelenleri sık sık Le Procope'da toplanır, birlikte yemek yerlerdi. Lokantanın müdavimlerinin bazıları: La Fontaine, Voltaire, Beaumarchais, Dr. Guillotin, Marat, Danton, Robespierre, Benjamin Franklin, Napoleon Bonaparte, Balzac, Victor Hugo, Gambetta, Verlaine.

Lokantanın adresi:- "13, rue de l'Ancienne Comédie, Paris 6e"

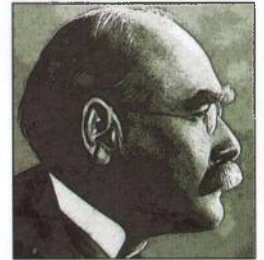

Tolstoy

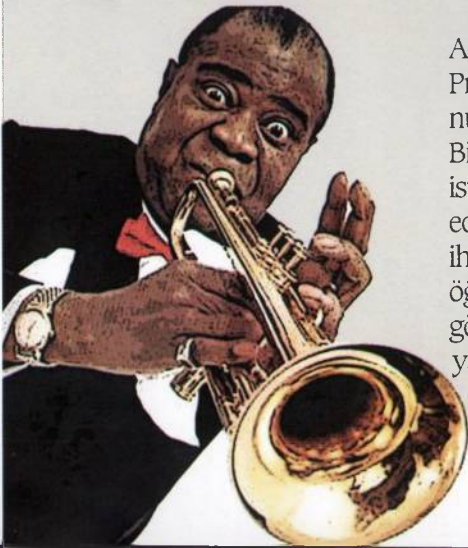
Tolstoy'un "Harp ve Sulh" romanında, bir tekris töreninin anlatımı gibi, Hürmasonlukla ilgili bir hayli referans vardır.

Kipling

Rudyard Kipling
Kardeş 10 Aralık
1902'de Nobel
Edebiyat Ödülü ile
ödüllendirildi.

Ünlü cazcı Louis "Satchmo" Armstrong

Afrika kökenli Amerikalıların kurdukları Prince Hall Büyük Locasına bağlı 18 numaralı Montgomery Locasının üyesiydi. Bir hayranı kendisinden cazı tarif etmesini isteyince, verdiği cevap, Masonluğun tarif edilmesi isteniyormuş gibi, "eğer sormak ihtiyacını hissediyorsan, hiçbir zaman öğrenemeyeceksin" olmuştu. Armstrong'a göre, caz da Masonluk gibi ancak yaşanarak öğrenilebilirdi.

Aleksandr Puşkin Kardeş:
Büyük Rus şairi Puşkin, 10 Şubat
1837'de bir düelloda öldürüldü.

33 dereceli Başkan Gerald Ford

Ford, 1951 yılında, Grand Rapids, Missouri'de 465 numaralı Malta Locasında tekris edildi. Aktif masonluk hayatında Ford, Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Ritinde 33 dereceyi elde etti. Ford aralıksız 13 kez Amerikan Meclisine seçildi, 1973'de ABD Başkan Yardımcısı ve Ağustos 1974'de Başkan oldu.

33 dereceli şeref üyesi J. Edgar Hoover

J. Edgar Hoover FBI'nın patronu ABD Başsavcı Yardımcılığı görevindeyken, Washington DC'de 1 numaralı Federal Locasına 9 Kasım 1920'de kabul edildi, 1926'da 46 numaralı Adalet (Justice) Locasına katıldı. Royal Arch, Shriner nizamı, DeMolay üyesi Hoover, Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Ritinin 33 dereceli şeref üyesiydi. Masonluğa hizmetleri dolayısıyla 2 Mayıs 1950'de New York Büyük Locasının Üstün Başarı, 1954'de de Royal Arch, Büyük Şapitr altın madalyası ile ödüllendirildi.

Yoksul çocukların hamisi Eddie Cantor

Ünlü tiyatro, sinema, radyo, televizyon yıldızı, şarkıcı, şarkı sözü yazarı Eddie Cantor (1892 - 1964) yoksul şehir çocuklarına kamp hayatı yaşatan Eddie Cantor Kampları vakfını kurdu, Amerika Yahudi Tiyatro Gildi Başkanı ve Radyo Artistleri ABD Federasyon Başkanlığında bulundu.

Eddie Cantor New York'ta 190 numaralı Munn Locası'nda 6 Kasım 1926 tarihinde tekris edildi, 23 Haziran 1921'de de Üstatlığa terfi etti.

Tom Mix Masonik cenaze merasimi ile toprağa verildi.

Tom Mix (1880 - 1940): Ünlü aktör, kovboy, asker ve maceraperest. Tom Mix ilk gençliğinde ABD'nin güney eyaletlerinde kovboy olarak çalıştı, Amerika - İspanya savaşında Filipinlerde çarpıştı,

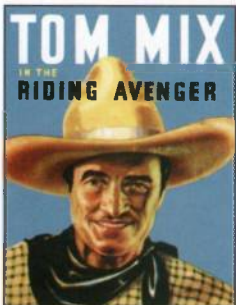
Çin'de Boxer isyanını bastıran orduda görev aldı, Güney Afrika'da Boer

savaşında İngilizlerin safında çarpıştı. Amerika'ya dönünce Kansas ve Oklahoma'da şeriflik yaptı, Doğu Oklahoma ABD Emniyet Müdür Vekilliğinde bulundu, üç yıl Texas Rangers'lerle görev yaptı.

1909 ve 1911'de milli binicilik ve ipele at yakalama yarışmalarında birinci oldu, kendi sirkini ve Wild West Show'u kurdu. 1910'da sinema artistliği yaptı ve zamanının en ünlü aktörü

oldu. Tom Mix 21 Şubat 1921'de Los Angeles'te 537

numaralı Utopia Locasında Üstatlığa yükseltildi, ünlü sinema yıldızlarını bu locada topladı, 10 yıllık aidatını peşinen ödedi, Royal Arch'a intisab etti ve Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Ritinde 32 dereceye layık görüldü. 12 Ekim 1940'da Arizona'da bir otomobil kazasında hayatını kaybetti ve iki gün sonra masonik cenaze merasimi ile toprağa verildi.

Fransız milli marşının güftesi

Sonradan devrimlerin marşları olarak kabul edilen Fransız milli marşının güftesini 1791'de Rouget de Lisle Kardeş ve Sosyalistlerin Enternasyonal marşının güftesini de 1872'de Eugene Pottier Kardeş yazdılar.

1940 yılında Almanlar Norveç'i istila ettiklerinde, işbirlikçi binbaşı Vidkun Quisling'i hükümet başkanlığına getirdiler. Sonradan, Quisling kelimesi vatan haini anlamında kullanılmaya başlandı. Masonlardan nefret eden ve onlara zulmeden Quisling, savaş nihayetinde vatana hıyanet suçundan yargılandı. Mahkeme salonu olarak bir mason mabedi kullanıldı.

Vatan haini Quisling

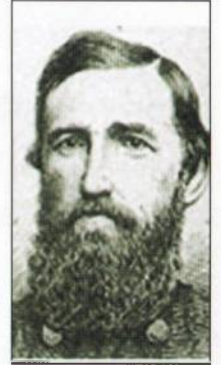
2. Elizabeth'in babası da Masondu

Kral George VI (1895 – 1952). İngiltere Kraliçesi 2. Elizabeth'in babası Kral George VI, tahtta iken masonik merasimleri fiilen yöneten ilk Büyük Üstat olmuştur. Üç Büyük Üstat Naibinin (Pro Büyük Üstat) is'ad törenlerini, Büyük Üstat sıfatıyla, bizzat kendisi yönetti.

Boer Savaşı: 1899 – 1902 yıllarında Güney Afrika'da istiklâl isteyen Boer'ler İngiliz müstemlekeciye karşı savaştı. Savaş General Piet Cronje'nin İngiliz kuvvetlerini yenmesiyle başladı ve üç yıl sonra, General Cronje'nin İngiliz Başkumandanı Field Mareşal Roberts'e Paardekraal savaşında teslim olması ile sonuçlandı. Her iki general Masondu.

Yenen de yenilen de Masondu

En kalabalık yemek

Birinci Dünya Savaşı'nda cephede ölen masonları anmak üzere Londra'da inşa edilen Büyük Loca binasının 8 Ağustos 1925'de temel atma merasimine Büyük Üstat Connaught Dükü, ileride Kral 8. Edward, Galya Prensi ve ileride Büyük Üstat ve 6. George namıyla Kral olacak York Dükü Kardeşler de iştirak etti. Merasimin sonunda, İngiltere'de halka açık en kalabalık yemek şöleni organize edildi. Misafirlere 1300 garson hizmet etti. Yemekte kullanılan malzemenin içinde 1200 koyun budu, 600 koyun kaburgası, 1350 Kg. somon balığı, 1500 tavuk, 250 galon dondurma vardı. Bina 1933 yılında hizmete girdi.

8. Edward, Atatürk'ü Türkiye'de ziyaret etmişti.

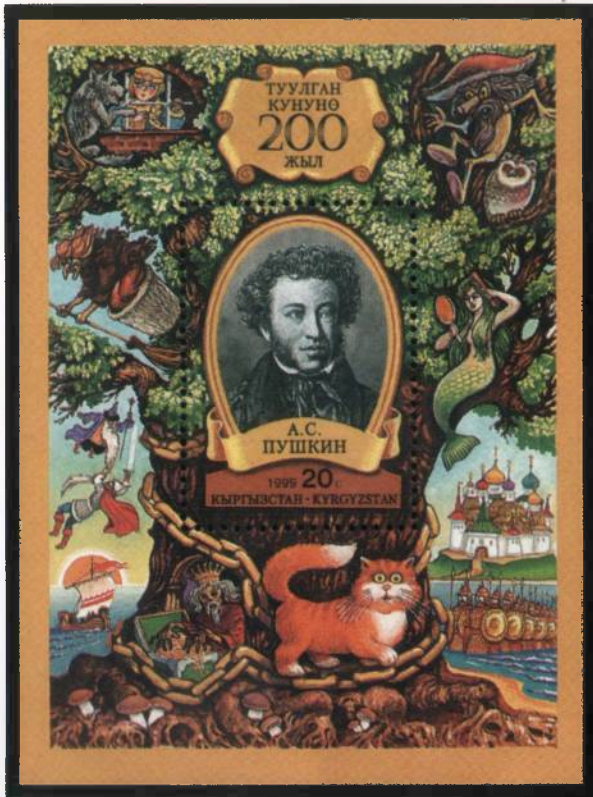
Sedat Uygur

Aleksandr Sergeyeviç Puşkin

1799 da Moskova'da doğan ve 1837 de Petersburg'ta 38 yaşında ölen bir büyük edebiyatçı. Kardeşimiz lise çağlarında taklit yapıtlarla yazmaya başladığı, açık saçık şiirler yazdığı, Dış İşleri Bakanlığı'nda görevliken saldırgan ve sefih bir hayat yaşadığı için Kırım'a sürgüne gönderildi. Daha sonraları ailesinin mülkünde gözetim altında tutulan ama yine çılgınlıkları, hikâyeleri, ve şiirleri ile ün kazanan bir edebiyat düşünürü oldu. Yeni Çar Nikolay onu sarayda himayesine aldı. Böylece daha durgun ve düzenli bir hayata başladı; şiirler, hikaye ve romanlar yazıyordu. 30 yaşında iken 16 yaşında çok güzel bir kıza, Nataliya Gonçarova'ya aşık

oldu. Onunla evlendi. Natalya saraydaki herkesin gözünü kamaştıran bir güzelliğe sahipti. Bu sırada Puşkin, Büyük Petro Tarihi'ni hazırladı. Son eserlerinde, Nataliya'nın sonu gelmeyen şımarık isteklerinin ve Çar'ın baskılarının Puşkin'de yarattığı gerginliğin izlerine rastlanır. Nataliya'ya kur yapan ve O'nun gönlünü çalmaya çalışan genç bir Fransız'ın kışkırtmalarına dayanamayarak öfkeye kapıldı ve onu düelloya davet etti. 27 Ocak 1837 de bu genç Fransız ile düello etti ve kanlar içinde karlara yığılarak öldü. Gogol, Puşkin için "Dilimizin tüm zenginliği, tüm gücü, tüm esnekliği Puşkin'in yapıtlarındadır." der.

Kırgızistan
bloğu 1999

Rus pulu
1962

Ölümünün
100. yılı pulları.
Rus pulu 1937

Ünlülerin heykelleri 25 k pul Puşkin heykeli Rus pulu 1959

Tacikistan pulu 1999

Senegal pulu 1972

Doğumunun 200. yılı bloğu. Rus pulu 1999

Doğumunun 150. yılı hatırası Macar pulu 1949

Dörtlü takım maçlarında Türkiye şampiyonu ve milli briççi Ferit Ojalvo Kardeşimiz aşağıdaki ilginç el ile sütunumuza katkıda bulundu.

DAĞILIMLARI SAYMAK

1975 veya 1976 yıllarıydı, Ankara'da 4' lü takım finallerini oynuyorduk kazanan takım o yılın Türkiye şampiyonu olacaktı. Ben rahmetli kardeşimiz Cüneyt Ölçer'le takımın bir ayağını oluştururken, diğer ayak yine rahmetli olan 111 mensubu Silviyo Zara ile partnerinden oluşuyordu. İlk devre Cüneyt ile beraber çok iyi oynadık, bir hayli ileride olmamız gerekiyorken diğer odadan gelen skorlar kötü idi, takım arkadaşlarımız iyi oynayamamış, toplamda

10-15 puan geride kalmıştık. İkinci devrede bir şeyler yapmaz isek yenileceğimizi hissediyordum. Üç pastan sonra elime güneydeki 18 puanlık el geldi. Partnerimde en az 7 puan civarında bir gücün olabileceğini varsayarak ve 5' li rengimin desteği ile 3 SA oynamayı arzu ettiğimden, 2 SA ilân ederek oyunu açtım. Meğer Cüneyt'çiğim de 13 puan ile açmamış, sazi eline aldı ve 6 SA da kendimizi bulduk...

KUZEY (Cüneyt Ölçer)

♠ RV 3
♥ R D 7 5
♦ A 9 7 5
♣ 8 4

BATI

♠ A 8 6 4
♥ 10 9 8 6 5 2
♦ 10 3
♣ 9 3

DOĞU

♠ D 9 7 2
♥ 4
♦ D 8 6 4
♣ V 10 7 5

GÜNEY (Ferit Ojalvo)

♠ 10 6 5
♥ A V
♦ RV 2
♣ A R D 6 2

Batıda oynayan Renat Layikteş (rahmetlinin Celil üstadımız ile akrabılığı vardı) ♥ 10' lu çıktı, elden As'la aldım ve 3 tur ♣ oynadım batı üçüncüye bir ♥ atarken ben yerden bir ♠ verdim. Doğunun elinde ♣ V sağlandı. Tek bir el vererek bu oyun nasıl yapılabilir? 3 ♣ + 4 ♥ + 1 ♠ + 4 ♦ alabilirsem bu iş olurdu, bu amaçla önce V ♥ oynadım, doğu küçük bir ♠ kaçtı yere doğru ♠ 5' li oynadım. Oyunun olabilmesi için ♠ As'ın batının elinde olması şart. Batı küçük verince R ♠ oynadım (şayet doğu el tutarsa sağ ♣ ini de alarak hemen oyunu batırır.) El bende kaldı, şimdi yerden ♥ leri

oynadım, doğu sırasıyla küçük ♠ ve D ♠ boşalttı. Ben de elimden küçük ♣ ve ♠ attım.Yerden 5 li ♦ oynayarak elden V yi girdim, mucizevi bir şekilde el bende kalınca R ♦ u da oynadım batı 10 luyu verince, ellerin dağılımını bir daha saymak farz oldu: Batının 6 ♥ ü olması sayımı kolaylaştırdı, doğuda 4 lü ♠ + tek ♥ + 4 ♣ sayınca haliyle ♦ da 4 lü olacaktı. Bu durumda öldürücü hamle elden ♣ çıkmaktı , eli alan doğu A 9 ♦ çatalına teslim oldu. Bizim takıma + 1440 , diğer odada rakipler şlemi ilân etmedikleri için ancak 660 yazdılar ve bu farkın yardımıyla Türkiye şampiyonu olduk.

Irvin Mandel

SORMA
ÜS..İM, ÇOK DERTLİYİM

HAYROLA?

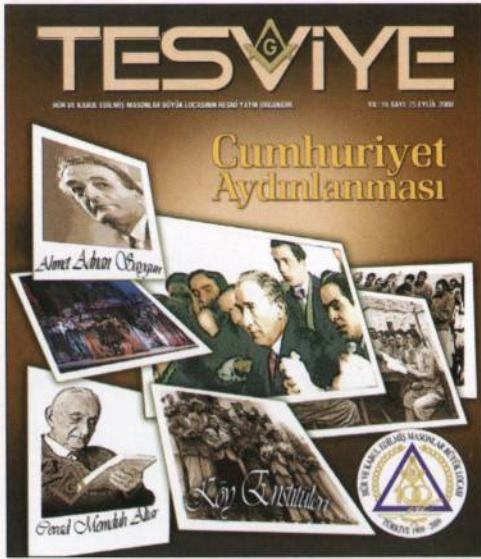
ESKİDEN
YENİ ÇALIŞMA DÖNEMİNİN İLK
TOPLANTISINDA. K..LERİME ÖZLEMLE
SARILIR, UZUN UZUN HASRET GİDERİRDİM.
ŞİMDİLERDE İSE, YOK K..LERLE ÖĞLE YEMEĞİ,
YOK HEMŞİRELERLE TEKNE GEZİSİ, YOK HER AY
YAZ CELSESİ... HER HAFTA GÖRÜŞMEK-
TEN K..LERİMİ ÖZLEYEMİYORUM.

26 Temmuz Karikatürist Oğuz ARAL'ın değerli anısına • Bedros K. Boyacıyan

SYNOPSIS SYNOPSIS

Cover

The Enlightenment that came with the advent of the Republic.
– The new 100th year emblem of Grand Lodge.

P.06

The 7th anniversary of Çeşme Lodge (Near Izmir)

P.07

2000 Freemasons and relatives went to the premiere of Troya Dance Show. The multiple ethnicities of Anatolia united against the enemy coming from the west. At the end the souls of Hector and Achilles shake hands in a message of peace.

P.08

The Convention of the Grand Lodge of Belgium.

Belçika Muntazam Büyük Locasının Konvansı

12 Nisan 2008'de gerçekleştirilen Konvans'ın 250. yıldönümünü kutlamak amacıyla Büyük Loca'nın hazırladığı bir sayıya yer verildi.

Yüzde 60 Walloon, yüzde 40 Felemenk

Grand Loca'nın 250. yıldönümü kutlamaları.

Belçika Muntazam Büyük Locası'nın 250. yıldönümü kutlamaları kapsamında hazırlanan bu sayı, 12 Nisan 2008'de gerçekleştirilen Konvans'ın 250. yıldönümünü kutlamak amacıyla Büyük Loca'nın hazırladığı bir sayıya yer verildi.

Belçika Muntazam Büyük Locası'nın 250. yıldönümü kutlamaları kapsamında hazırlanan bu sayı, 12 Nisan 2008'de gerçekleştirilen Konvans'ın 250. yıldönümünü kutlamak amacıyla Büyük Loca'nın hazırladığı bir sayıya yer verildi.

Belçika Muntazam Büyük Locası'nın 250. yıldönümü kutlamaları kapsamında hazırlanan bu sayı, 12 Nisan 2008'de gerçekleştirilen Konvans'ın 250. yıldönümünü kutlamak amacıyla Büyük Loca'nın hazırladığı bir sayıya yer verildi.

Belçika Muntazam Büyük Locası'nın 250. yıldönümü kutlamaları kapsamında hazırlanan bu sayı, 12 Nisan 2008'de gerçekleştirilen Konvans'ın 250. yıldönümünü kutlamak amacıyla Büyük Loca'nın hazırladığı bir sayıya yer verildi.

P.09

The father of the Spanish delegate told the story of the murder of his father by Franco's phalangists. His father was an officer, member of a Spanish military lodge in Seuta (North Africa).

Franco because of his slaughter of rebellious Africans, had been refused access to the lodge. He took revenge.

P.10

Visit of Grand Master Salih Evcililerli accompanied by Grand Secretary Remzi Sanver to the Grand Lodge of Bosnia Herzegovina.

P.12

The "White Gloves" Masonic wives organized a kermes for our bursaries. A defile had been organized where bursary students exhibited the antique wedding dresses of the White Gloves sisters.

P.13

The May 2009 Edinburgh Conference on the history of Freemasonry.

P.14

Conference on the history of Freemasonry in South America held in Cuba.

P.15

Doctorate studies on the history of Freemasonry at Sheffield University.

P.16

Enlightenment in the early years of the Turkish Republic.

P.22

Village Institutes, to bring education and enlightenment to villagers in Anatolia. The institutes were closed in 1947. They had been charged of promoting communism. We can compare them to kibbutzes.

Okuyucu mektupları...

Sayın Büyük Loca,

ABD Kansas Eyaleti'nin, Türkiye Büyük Locası Büyük Dostluk Kefili olarak, yeni gönderdiğiniz güzel derginiz için teşekkür ederim.

Dilinizi öğrenmek fırsatım olamadığı için, ülkenizde yaşamış ve Türkçe'yi öğrenmiş olan bir Beyefendi'den, gönderdiğiniz dergideki yazıları çevirmesini istedim. Beyefendi'nin adı James McHenry, Ph. D., CFRE. 1961 yılında bir öğrenci değişim programı vesilesiyle ülkenizde bulundu, 1966-68 yılları arasında Atatürk Üniversitesi'nde burslu öğrenciyken Barış Kurulu'nda çalıştı. 1974-75 yılları arasında da bu üniversitenin İngilizce departmanında görev yaptı. Ülkeniz, diliniz ve geleneklerinizle ilgili değerli bilgileriyle bana yayınınızı anlamam yolunda yardımcı oldu.

Makalelerin çeşitliliği, Yunan adaları ve Rodos'da bulunan yöresel locaları ziyaret, piknikler, İstanbul'da yenilen yemeklerle ilgili yazıları okumak zevkli ve eğlenceliydi. Bizim Prince Hall Masonluğu üzerine olan bölüm gösteriyor ki, Masonluk geniş bir biçimde ve bütün yönleriyle yankı buluyor. Freemasonry Today'de yayınlanmış ve derginizce iktibas edilmiş bir yazıyı da İngilizce orijinalini bularak okuyabildik.

Bu arada, geçmişiniz, gelenekleriniz, yemekleriniz ve tarihinizle ilgili de derginizden ve Dr. McHenry den çok şey öğrendim. Bilgisi ve çevirisine müteşekkirdim. Size kendisinin bir kartını, şahsi tebrikleri ve iyi dilekleriyle gönderiyorum.

Kansas Büyük Locası'yla ilgili size bir kaç şey gönderiyorum. Kansas Mason gazetesinin bazı nüshaları, Büyük Loca yönetmeliklerinin en yenisi, ayçiçeği amblemleri bir eyalet arması ve Kansas Büyük Üstadı'nın bir kaç rozeti. Umarız hoşunuza gder ve Türkiye Büyük Locası'yla paylaşırsınız.

Derginizi benimle paylaştığınız için tekrar teşekkür ediyorum. Kansas'ta, Türkiye Büyük Locası Büyük Dostluk Kefili olarak Temsilcisi olarak, Türk Masonluğu ile ilgili açıklamaları ve ortak Kardeşliğimizin onurunu paylaşmak çok zevkliydi.

Kardeşçe

Harry L. McKeever

**Kansas Büyük Locası, Türkiye Büyük Locası
Büyük Dostluk Kefili Temsilcisi**

Muhterem Kardeşim Celil Bey,

Göndermiş olduğunuz Tesviye dergileri yeni elime ulaştı. Sanırım postada gecikme olmuş. Beni ve Nevzat Kardeşimi çok memnun ettiniz. Her ikimiz adına teşekkür ediyorum.

Bizler de size, Free Masonary Victoria dergilerinden gönderiyoruz. Kardeşçe sevgilerle,

Ali Nejat Kozanoğlu / Rıza Nevzat Kozanoğlu

22 Nisan 2008

54 - 56 Sydney Road - Coburg 3058 Melbourne / VIC / Australia

TESVİYE

**Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar
Büyük Locası Derneği adına
İmtiyaz Sahibi:**

Salih EVCİLERLİ

Sorumlu Yazışleri Müdürü ve Editör:

Celil LAYİKTEZ

celilalayiktez@gmail.com

Yayın Koordinatörü:

Remzi SANVER

Yrd. Editör

Osman BALCIĞİL

Görsel Yönetmen

Tümer ARGİN

Yayın Kurulu:

Ahmet ÖRS

Cevad GÜRER

Nezih ONAT

Yavuz AKSEL

Sedat UYGUR

Gürkan AKTOLUĞ

Sinan GÜRMEN

Şener ŞİRİ

Onur AYSAN

Şuayip BALTA

Ömer Faruk GÜNEL

Tamer GEDİZ

Bülent ŞENOCAK

Turgut TİFTİK

ISSN Numarası:1301-2754

Adres: Nuru Ziya Sokağı No:19

Beyoğlu İstanbul

Tel: 0212 251 26 50

Tasarım: **bimus** Tanıtım Ajansı
www.bimus.com

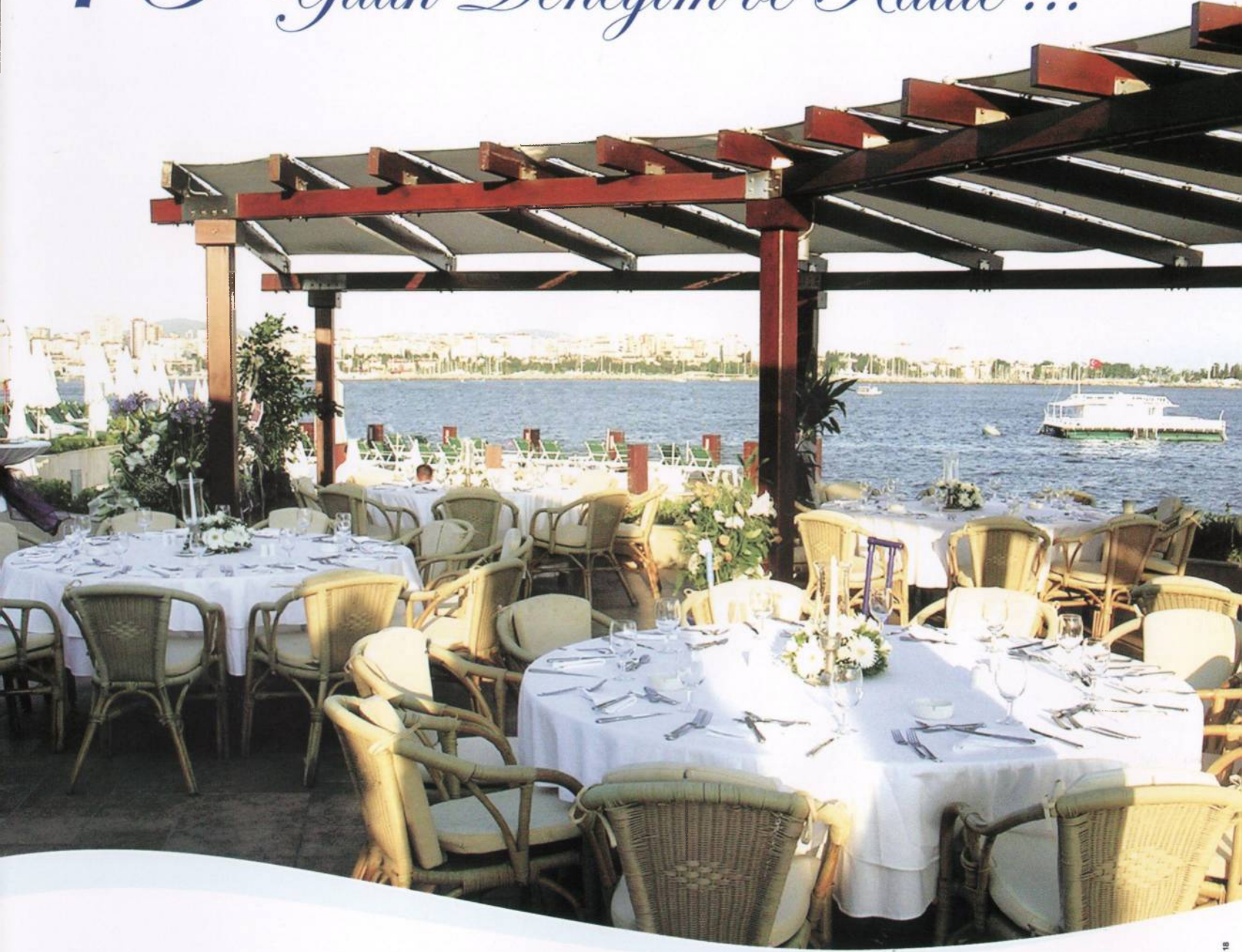
Baskı: Yıltem Basım Hiz. Ltd. Şti.
Mahmutbey Mah. Deve Kaldırım Cad. Gelincik Sok.
Güven İş Merkezi No:6 Kat:2 Bağcılar / İstanbul

Yayın Türü: Yayın süreli

Hür ve Kabul Edilmiş

Masonlar Büyük Locası üyelerinin
haberleşmesi için 3 ayda bir yayınlanır.

73 Yıllık Deneyim ve Kalite ...

ASRİ 212 516 27 15

Moda Cad. Ferit Tek Sk. No:1 34710 Moda/Kadıköy/İSTANBUL
Tel: (0 216) 346 90 72 Fax: (0 216) 346 97 08
info@modadenizkulubu.org.tr • www.modadenizkulubu.org.tr

**MODA
DENİZ
KULÜBÜ
1935**

İŞ DÜNYASININ TURKCELL'İ

İŞ TCELL

HEM AKILLI HEM ŞIK
**BlackBerry
Bold**

> BlackBerry Bold'a sahip olmak istiyorsanız, sizi en yakın Turkcell İletişim Merkezi'ne bekliyoruz.

> BlackBerry Bold, diğer BlackBerry modelleri ve kampanya teklifleriyle ilgili bilgi için: 444 0 532 ve www.turkcell.com.tr

**E-POSTA
MULTİMEDYA
NAVİGASYON
WI-FI
3G**

BlackBerry®, RIM®, Research In Motion®, SureType® ve ilgili ticari markalar, isimler ve logolar Research In Motion Limited'in mülkiyetindedir; bu markalar, isimler ve logolar ABD ve dünyanın çeşitli ülkelerinde tescillidir ve/veya kullanılmaktadır. Research In Motion Limited şirketinden alınan lisans ile kullanılmaktadır.

BlackBerry